

Glasiło Občine Kanal ob Soči, letnik XI, številka 40, december 2013

Most

V SREDIŠČU: Srečanja pri Tinci 5

IZOSTRITEV: Jubileja Pavla Medveška in Franca Jerončiča 22

VRTEC&ŠOLA: Petdeset let OŠ Deskle 28

IZ VSEBINE

Srečanja pri Tinci	5
Občinski svetniki podprli obvoznic	6
Pandi za pomoč na domu	9
Z vlakom na F3ŽO	11
Med iz Soške doline med najboljšimi	14
Srednjeevropska cerkvena pot	17
Sadje cesarjevega vrta	18
Krajani podprli RTC Plave	21
Franc Jerončič: Devetdeset je čudna števila	22
Pavel Medvešček: Srečen med ljudmi	24
Sedemdeset let od požiga Kostanjevice	26
Petdeset let OŠ Deskle	28
V.I.P. break dance v svetovnem vrhu	32
Plešasta pevka za izziv	33
Kako ravnati v primeru nezgod	34
Starejši na Goriškem, Net-Age delavnica	36
Kanalski odbojkarji na vrhu lestvice	40
Naj sezona spustašev ŠKTD Avče	41
Z voljo in vztrajnim delom do uspehov	42
Pika tekma Kuuk	43
Življenje je kot hoja na goro	44
Poklon polenti	46

Fotografija na naslovnici:

Kal nad Kanalom

Foto: Danijel Konjedic

Maja Gerbec, foto: Osební Arhiv

Prihaja konec leta ...

Prihaja konec leta in z njim začetek novega. Bliža se čas, ki je bil v preteklosti namenjen druženju z najbližjimi. Čas malenkostnih obdarovanj in velikih želja. To je bil čas, ko je večina ljudi pri sebi naredila presek stanja in si postavila nove cilje.

Konec meseca decembra se je postavilo novoletno smrekico pod katero je bil poseben prostor za vsa darilca, ki sta jih prinesla Božiček in Dedek Mraz, če smo le bili skozi celo leto dovolj pridni. Iz kuhinje je dišalo po sveže pečenih piškotih, v dnevni sobi se je ob vročem kakavu ustvarjalo in pisalo čestitke vsem tistim, ki smo jim hoteli zaželeto, da bi bilo prihajajoče leto za njih še posebej lepo, čarobno. Prav takšno kot je bilo naše v tistih trenutkih, ko smo v objemu staršev močili piškote v kakav in gledali kako utripajo lučke na skromni smrekici, ki pa je bila še posebej lepa, saj smo jo postavili skupaj.

Danes je slika čarobnega decembra povsem drugačna. Stavbe, izložbe so okrašene že meseca novembra, trgovine so polne novoletnih okraskov v času, ko topla oblačila sploh niso še pokukala iz naših omar. Dišeče domače piškote so zamenjali tisti kupljeni. Pisanje čestitk pa sms sporočila in objave na socialnih omrežjih.

Pod smrekico nas čaka na kupe daril, nekatera zato, ker smo jih res potrebovali, druga zato, ker so bila ugodna, tretja zato, ker se z njimi želi odkupiti za ves izgubljeni čas, nobeno oz. redko katero pa zato, ker smo si ga zares zaslužili.

Darila, samo obdarovanje, sta izgubila pomen. Danes si družine izmenjajo darila na hitro, ker se vsakemu kam mudi. Pri božično, novoletni večerji nam delajo družbo sms sporočila in objave na socialnih omrežjih.

Le kam smo prišli?

Čas, ljudje, življenje hitijo mimo nas. Izgubljajo se vrednote, spomini se ne ustvarjajo. Odnosi postajajo brezosebni. Obvladuje nas materialni svet.

Naredimo letos izjemo. Vzemimo si čas en za drugega, začnimo ponovno ustvarjati spomine o katerih bomo z veseljem pripovedovali generacijam za nami. Za trenutek odložimo in izklopimo vse telefone, vse računalnike in si pristno in iz srca zaželim vse lepo v prihajajočem letu.

Podajmo si roke, pogledajmo si v oči ... Zahvalimo se za kar imamo. Morda res nimamo veliko, imamo pa en drugega in življenje samo. In prav to je največ kar lahko sploh imamo. Ga ni sporočila, je ni objave, ki bi lahko toliko pomenila, kot objem mame, očeta, nasmeh otroka ... ne, je ni tehnologije na tem svetu, ki lahko zamenja nekaj tako lepega, tako pristnega, tako osebnega.

Naj bo leto 2014 polno čarobnih trenutkov preživetih, doživetih v družbi tistih, ki nam pomenijo največ.

Maja Gerbec, univ.dipl.soc.

Spoštovane občanke in spoštovani občani!

Leto se bliža koncu, zato je prav, da se skupaj ozremo nazaj na uspešno leto 2013.

Čeprav nas je zima letos bogato obdarila s snegom, je zimska služba uspešno reševala prevoznost cest. V Kalu nad Kanalom smo doživeli pravo smučarsko sezono. Škoda, da ni vsako leto toliko snega, saj so se pridni prostovoljci zelo izkazali in dobro izkoristili snežne razmere.

S pustom se zima počasi poslavlja. Morščanski pust nas je spomnil, da je treba delati pošteno in za dobro ljudi, drugače....? In tega nasveta smo se v letu 2013 držali.

Srečo imamo, da se naša podjetja skozi krizo uspešno prebijajo in poskušajo preživeti. Občina Skladu za podporo drobnega gospodarstva, vsakoletno namenja sredstva, ki podjetjem pomagajo z ugodnimi brezobrestnimi krediti. S Salonitom smo podpisali pismo o nameri za izgradnjo obrtne cone. Občina je letos za štipendije desetim šolajočim v deficitarnih poklicih namenila 20.000 evrov in 500 evrov v regijski štipendijski shemi. V sodelovanju z Obrtno zbornico Nova Gorica želimo osnovnošolcem prikazati zapostavljene poklice, ki obetajo možnost zaposlitve.

S številnimi predavanji in delavnicami poskušamo občane spodbuditi za samostojno delo v kmetijstvu, turizmu in sadjarstvu. Pri tem aktivno sodeluje tudi TIC s sobotnimi tržnimi dnevi na tržnici v Kanalu. Z lastnim režijskim obratom skušamo cene javnih gospodarskih služb držati pod nadzorom (npr. cena vode je v Kanalu 0,21 evra, pri sosedih pa 0,87 evra). Občina je uspela vsako leto pridobiti okoli 1 milijon evrov nepovratnih EU sredstev. Uspešni smo bili na številnih razpisih (gradnja čistilne naprave in kanalizacije v Avčah, rekonstrukcija javne razsvetljave, muzej Melinki, vrtec v Kanalu, Poti miru ...).

Uspešni smo bili v pogajanjih z Ministrstvom za obrambo, zato smo brezplačno pridobili stražnico Vogrinki in jo v uporabo predali Planinskemu društvu Valentin Stanič Kanal. V kratkem pričakujemo, da bomo skupaj z Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Kanal od ministrstva pridobili tudi stražnico na Kambreškem.

Direkcija za ceste je pričela z gradnjo kolesarske povezave med Plavami in Solkanom. V dobrem letu dni bo kolesarska pot končana in bo tako zelo prispevala k varnosti kolesarjev. Zato se na občini pripravlja dokumentacija za izgradnjo Rekreatijsko turističnega centra Plave, ki bo zagotovil nekaj delovnih mest in zadržal turiste v naši občini. V zvezi s projektom smo v Desklah pripravili javno predstavitev za krajane, ki je bila dobro sprejeta. Skupaj s Krajevno skupnostjo Kanal in Direkcijo za ceste smo pripravili zbor krajanov glede obvoznice, kjer so strokovnjaki natančno odgovorili na številna vprašanja prisotnih. Potrebna bodo številna usklajevanja s tistimi, ki se jih bo obvoznica najbolj dotaknila. Občinski svet Občine Kanal ob Soči je s šestnajstimi glasovi za podprl nadaljevanje priprave na izgradnjo obvozne ceste v Kanalu.

Veliko skrbi je namenjeno našim najmlajšim. Začeli smo s temeljito prenovo vrtca v Kanalu, ki bo trajala do pomladnih mesecev. Za naslednje leto pa se pripravljamo za obnovo vrtca v Desklah. Še vedno vzdržujemo tudi nadstandard pri prevozi otrok v šolo. Denar, ki smo ga namenjali novoletnim voščilnicam bo že drugo leto namenjen šolskima skladoma obeh osnovnih šol. Sklada skrbita, da v naših šolah ni lačnih otrok. Praznovali

Župan Andrej Maffi
Foto: Bruno Bizjak

smo 50-letnico OŠ Deskle. Veseli smo, da je bilo letos v obeh šolah 46 prvošolčkov. Vsem staršem, ki imajo svoje otroke v vrtcih smo znižali ceno za en plačilni razred. Dodatno smo olajšali plačilo vrtca tudi vsem, ki imajo stanovanjski kredit. Omeniti je potrebno tudi številne mlade, ki so se izkazali na državnih, evropskih in svetovnih tekmovanjih. Iskrene čestitke. Dobro so se izkazali tudi mladi v domačem kraju z organizacijo poletne plaže ob Soči, ki je privabila obiskovalce z vseh koncev.

Enako pomembna nam je tudi skrb za starejše. Ker je izgradnja doma zaradi številnih prostih mest v obstoječih domovih popolnoma neutemeljena, smo močno okrepili pomoč na domu. Občutno smo znižali ceno pomoči na domu (3,80 evra), trem oskrbovalkam smo nabavili terenski vozili Panda in okrepili patronažno službo. Dogovarjamo se tudi za oskrbo ob sobotah in nedeljah. V veliko pomoč sta nam društvi upokojencev s prostovoljci v projektu Starejši za starejše.

Na otvoritvi Kogojevih dnevnov nas je s svojo prisotnostjo počastil stoletnik Boris Pahor. S svojo razstavo pa častni občan, osemdesetletni Pavel Medvešček.

Ob dnevu prostovoljstva, 5. decembru, se iskreno zahvaljujem številnim posameznikom in društvom, ki skrbijo, da je ta plemenita dejavnost v naši občini na visokem nivoju. Čestitke tudi gasilcem ob praznovanju 150-letnice gasilstva v Kanalu.

Zahvaliti se moram vsem občankam in občanom, ki so s svojimi prispevki, vsak na svojem področju, obogatili leto 2013. Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi uspešni tudi v letu 2014.

Želim vam miren in blagoslovljen božič in srečno, zdravo ter uspešno leto 2014.

Župan Andrej Maffi

Deset let Likovne skupine Deskle

Letos mineva deseto leto, odkar so se v kanalski občini zbrali ljubitelji slikanja in se povezali v Likovno skupino Deskle. Prav vsak njihov korak spremlja mentor Stipe Hečimovič.

Vanda Colja, foto: LS Deskle

Likovna skupina Svetloba

Pod čopiči in barvami je nastalo veliko število slik skoraj tridesetih slikarjev – amaterjev. Nekateri so prihajali in odhajali, ker jim čas ni dopuščal, da bi se več ur tedensko ukvarjali s slikarstvom. Za to mora v človeku resnično goreti močna želja po ustvarjanju. Kdor brez tega ne more živeti, se je odločil slikati v skupini, ki mu daje moč za nove izzive. Kot bi mignil je minilo deset let ustvarjanja na platna in papir. Skupaj smo se čudili, veselili in občudovali vsako

sliko posebej, ki jo je kdor koli med nami ustvaril. Skupaj smo obiskovali likovne delavnice v Osnovni šoli Deskle, ex-tempore v Kanalu, Gradišču, Drežnici, Sinjem vrhu, Gradini, Gorici, Novi Gorici oz. povsod tam, kamor so nas povabili ter razstavljali. Skupaj smo potovali po Sloveniji in Italiji ter si ogledovali svetovno priznane slikarje. Vsako leto smo se predstavili na več kot desetih razstavah. Naše slike romajo v domove sorodnikov, prijateljev, kjer krasijo stene hodnikov in sob ter gostiln. Nekateri so se opogumili in organizirali samostojno razstavo. Zadovoljni smo letos prejeli nagrado za desetletno plodno delovanje, ki nam jo je podelila Krajevna skupnost Deskle. Prav tako smo zadovoljni, da nam delno pomaga Občina Kanal ob Soči s finančnimi sredstvi. Da bi bili še bolj prepoznavni, smo si na pobudo mentorja nadeli ime Svetloba. Svetloba je v slikarstvu element, ki mu moramo posvetiti vso pozornost, saj bo končni rezultat slike dosežen le, če bomo dosledno upoštevali njene zakonitosti. O uspehih pričajo razstave, ki z veliko pozitivne odmevnosti potrjujejo dosednji koncept.

Voščimo vam vesel božič in srečno vožnjo v novem letu 2014!

SX4

DVOKOLESNI IN ŠTIRIKOLESNI POGON
VISOKO SEDENJE

Povp. p. od 5,1-8,7 lit/100km, emisija CO₂ od 141-149 g/km

že od **12.700 €**

SWIFT

ŠPORTEN, MLADOSTEN
Z BOGATO OPREMO
TUDI NA ŠTIRIKOLESNI POGON

Povp. p. od 4,2-5,6 lit/100km, emisija CO₂ od 104-129 g/km

že od **10.730 €**

Srečanja Pri Tinci

Medgeneracijski center Pri Tinci je dobil ime po naši sokrajanki, najstarejši kadarkoli živeči Slovenki Katarini Marinič in bo prostor, kjer se bodo srečevale vse generacije – otroci, njihovi starši in stari starši.

Majda Rejec, foto: Lea Širok

V torek 22. oktobra, se nam je deskljanskim upokojencem uresničila želja, ki je že dolgo tlela med nami: da bi imeli prostor, kjer bi se srečevali, se pogovarjali, izmenjavali mnenja in izkušnje, pridobivali nova znanja, ali pa se preprosto poveselili in se odpočili od vsakdanjih skrbi, ki z naraščanjem gospodarske krize vse bolj tarejo tudi nas starejše. Da bi utrdili vezi med vsemi generacijami, otroci, mladino, srednjo generacijo in nami starejšimi, smo se odločili, da bodo naša srečanja medgeneracijska. Tako smo našo novo pridobitev poimenovali Medgeneracijski center Pri Tinci. S tem želimo ohranjati živ spomin na našo sokrajanko, najstarejšo kadarkoli živečo Slovenko **Katarino Marinič**, ki je umrla na pragu stoletja leta starosti. Upamo tudi, da bo naš center prav tako trdoživ in klen, kot je bila Tinca. Za začetek bo center odprt ob torkih med 9. in 12. uro. Če bo zanimanje veliko, pa bodo srečanja lahko tudi pogostejša. Da se bo v centru vedno nekaj dogajalo in da bo dogajanje zanimivo in privlačno, bo skrbela **Mihaela Blažič**.

Center, ki domuje v prostorih bivšega bifeja v Kulturnem domu Deskle, ni namenjen le krajanom Deskel in bližnje okolice, pač pa vsem prebivalcem občine Kanal ob Soči, ki jih dejavnosti, ki bodo potekale v centru, zanimajo. Med številnimi in različnimi dejavnostmi kot so razne tematske delavnice, predavanja, predstavitev, pogovori,

brskanje po internetu, družabne igre, ročna dela in še in še bo, upamo, vsakdo dobil nekaj, kar ga bo pritegnilo. Zato prav vsi lepo vabljeni na srečanja Pri Tinci.

Velike zasluge, da je do centra prišlo, ima vsekakor Občina Kanal ob Soči, ki je prostore bivšega bifeja zgledno obnovila in nam jih velikodušno odstopila v souporabo, za kar se ji najlepše zahvaljujemo.

Hvaležni smo tudi Osnovni šoli Deskle, ki nam je pomagala pri začetni opremitvi prostorov.

Veselim se obljube otrok iz vrtca Deskle in Osnovne šole Deskle, ki so izrazili pripravljenost, da bodo s centrom sodelovali, pomagali pa so tudi pri oblikovanju kulturnega programa ob odprtju centra. Ponosni smo, da so se otvoritve udeležili tudi župan

Medgeneracijski center Pri Tinci

Občine Kanal ob Soči **Andrej Maffi**, predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije **Mateja Kožuh Novak**, predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Severne Primorske **Alojz Vitežnik** in vodja projekta Starejši za starejše **Aldo Ternovec**.

Druženje tudi izven doma

Medgeneracijski center Pri Tinci je nastal v okviru projekta »Starejši za starejše«, v katerega se je Društvo upokojencev Deskle vključilo leta 2008.

Tekst in foto: Lea Širok

V projekt so na območju celotne občine vključeni starejši od 69 let. Prostovoljke DU Deskle, ki šteje okrog 500 članov, jih obiskujejo in jim pomagajo pri vsakodnevnih opravilih. »Med drugim pripeljemo hrano, jih pospremimo k zdravniku, poskrbimo, da stopijo v stik z organizacijam, ki pomagajo starejšim. Center pa bo deloval na tak način, da se bomo družili tudi izven doma,« poudarja članica DU Kanal in koordinatorica programa **Mirjam Morenčič**. Ohranjanje družabnih stikov je tudi v starosti zelo pomembno. »Za tiste, ki imajo doma nekoga, je lažje, tisti, pa, ki so zares osamljeni, rabijo družbo in so zelo veseli, ko se jim pridružimo. Pogosto tako tudi po celo uro klepetamo, obujamo spomine in se pogovarjamo,« dodaja Morenčičeva.

Predsednica društva DU Deskle **Majda Rejec** dodaja, da so dejavnosti v Centru pripravljene tudi širiti: »Če bo zanimanje, če bodo ljudje Center sprejeli, bomo tudi mi večkrat kot enkrat na teden tu. Vendar, počakajmo ...«

Mirjam Morenčič in Majda Rejec

Občinski svetniki podprli gradnjo obvoznice

Na septembrski seji so občinski svetniki skoraj soglasno podprli gradnjo obvoznice na izbrani trasi. Glas 450 podpisnikov peticije proti izbrani trasi je tako z vzdržanim glasom zastopala le svetnica Mira Bandelj.

Tekst in foto: Lea Širok

Krajanka Mojca Bavdaž: obvoznica bo ostala za vedno, projekt bi morali na novo premisliti

Prepričani so, da bo obvoznica Kanalu omogočila razvoj, obenem pa bo sprostila prometno obremenjenost starega trškega jedra. Na seji občinskega sveta je sodelovalo tudi šest predstavnikov krajanov in civilne iniciative, ki je proti obvoznici sprožila peticijo in zbrala 450 podpisov. Ponovno so poudarili, da si je za projekt, ki bo za vedno spremenil podobo kraja, vredno vzeti dodaten čas in ga ponovno premisliti.

Župan **Andrej Maffi** je uvodoma izrazil veselje, da "se je začel dialog in da je vročica popustila". Povedal je, da trase A3 kot najbolj primerne niso določili s prav lahkim srcem. Gre za razbremenilno cesto skozi jedro, s katero bo Kanal veliko pridobil, je pojasnil. Po izgradnji obvoznice bo promet po njegovem bolj varen tako za voznike, kot za pešce. V dogovoru z Direkcijo za ceste (DRSC) bodo pri gradnji bodo "šli na roke" krajanom, je zagotovil župan in pozval vse, ki bodo "karkoli žrtvovali", k sodelovanju z DRSC in projektanti. Občinskim svetnikom pa je svetoval, naj se na predstavitvi prepričajo o pomenu projekta in naj zanj prižgejo zeleno luč.

Svetnika **Bruna Colavinija** (SLS) je zanimalo, ali je trasa že določena, kakšna bo cena gradnje, ali bo na Kolodvorski galeriji, ali bodo opravili meritve hrupa in ali bodo ocenili poslabšanje pogojev bivanja prebivalcev ob trasi.

Predstavniki DRSC **Tomaž Willenpart** je povedal, da je trasa obvoznice določena z Lokacijskim načrtom (LN) iz leta 2001, ki ga je potrdila lokalna politika, in ni bil vsiljen iz Ljubljane, kakor trdijo nekateri. In čeprav časovna razlika predstavlja določen problem, je LN veljaven. Dodal je, da gre za državni projekt, da so na odobritev sredstev zanj čakali deset let in da bodo skupni stroški znašali okrog 5 milijonov evrov,

za projektiranje pa so do septembra 2013 porabili 250 tisoč evrov.

Direkcija bo projekt pripeljala do konca, je povedal Willenpart, sama gradnja obvoznice pa je v rokah politike. Odločitve o tem sprejemajo politiki tako na državni, kakor na lokalni ravni. Povedal je, da bodo s projektiranjem poskušali najti najbolj optimalno rešitev, cenitev zemljišč pa bodo izvajali poverjeni cenilci. Glede galerije je povedal, da jo sam odsvetuje, saj bodo zanjo potrebovali soglasja in ni nujno, da bi jih dobili, potrebno pa bo preveriti tudi njeno ekonomsko upravičenost. Načrt tudi ne predvideva rušenj objektov ob obvoznici. Sicer pa se z lastniki zemljišč ob trasi želijo pogovoriti, da bi skupaj našli optimalno rešitev. Spomenik padlim naj bi premestili na pokopališče, za kip Ivana Čarga pa iščejo ustrezno mesto.

Ponovno je povedal, da se do Kanala dnevno pripelje 5798 vozil, proti Posočju pa jih nadaljuje 3363.

Predstavniki projektanta **Samo Križaj** je pojasnil, da pri projektiranju sodeluje enajst družb, da se trasa obvoznice izogne koritom Soče in da so izbrani materiali za gradnjo takšni, da ne predstavljajo problema za okolje.

Občinski svetniki so postavili nekaj vprašanj. Svetnik **Marko Bucik** (DeSUS in predsednik KS) je pojasnil, da Krajevna skupnost Kanal ni proti obvoznici, in da hoče "kompromis, soglasje z lastniki, ki jih bo obvoznica tangirala". Vsi oškodovani morajo dobiti odškodnino, KS pa jim bo pri tem stala ob strani, kot jim je pomagala tudi pri gradnji ČHE Avče.

Zanimala sta ga tudi uvoz in izvoz obvoznice, pri čemer je dodal, da bi krožišče na izvozu lažje umestili, če bi zrušili "staro policijsko hišo" nasproti slaščičarne Rafaelo.

Svetnik **Ivan Križnič** (SLS) je menil, da so postopke vodili transparentno, da je obvoznica "po trinajst letih tu" in da "bolj demokratične obravnave ni mogoče peljati". Predlagal je, naj gre dialog v smeri iskanja boljših rešitev.

Svetnik **Slavko Jereb** (Neodvisni) je podprl "stopen dialog do prizadetih ljudi pri projektiranju". Zanimalo ga je, ali bi meje LN lahko razširili tako proti severu, kakor proti jugu. Umik rondoja proti S bi zagotovil varnejši priključek Vojkove ulice, je menil. Svetnika **Klemna Staniča** (LDS) so zanimale meritve hrupa.

Podžupan **Ivan Humar** je med drugim menil, da ima krožišče majhen notranji premer in da naj se glede galerije opredelijo stanovalci. Sicer pa obvoznico podpira in upa, da jo bodo dobili čim prej.

Willenpart je povedal, da se v primerih, ko se z lastniki ne morejo dogovoriti, razlašča na mejo prostorskega akta. Za spremembe na trasi bi rabili nov prostorski akt, postopek pa traja več kot sedem let. Rušenje "policijske hiše" ne bo bistveno spremenilo krožišča, saj je tu železniški nadvoz. Krožišče je dovolj veliko, je povedal, rušenje hiš pa bi podražilo gradnjo. Za premik uvoza in izvoza bi morali premikati traso mostu. Sicer pa bo mogoče iz Vojkove ulice zavijati v vse smeri. Prestavili so pločnike, uskladiti bo potrebno še prehod za pešce. Vse rešitve, povezane z obvoznico, bodo izvajali v dogovoru z lokalno skupnostjo. Glede obremenjenosti s hrupom bodo naredili novo študijo, saj je to pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja. Vsekakor pa bo morala biti obremenjenost s hrupom pod nivojem, ki ga določa uredba. Ponovno je odsvetoval gradnjo galerije. Protihrupna zaščita zaradi nje ne bo večja, je povedal, kljub temu pa to ostaja odprta možnost in bo stvar nadaljnjih usklajevanj. Predstavniki projektanta je pojasnil, da odgovorov na to, kakšna bo obremenitev s hrupom nimajo, Willenpart je dodal, da se bo hrup v centru Kanala zmanjšal, na območju obvoznice pa povečal.

Svetnika **Viljema Urbančiča** (SD) je zanimalo, kako bo s financiranjem obvoznice, kolikšen delež bo prispevala občina.

Willenpart je povedal, da so prvotno računali na denar iz evropskih skladov, vendar vse kaže, da obvoznice v naslednji finančni perspektivi ne bo in torej ne bo niti evropskih sredstev zanj. Po ocenah je obvoznica vredna skoraj 4 milijone, končni strošek pa bo najverjetneje okrog 5 milijonov evrov.

Ker je obvoznico mogoče graditi v več fazah, je projekt izvedljiv tudi zgolj z denarjem iz državnega proračuna. Sicer pa se bodo o financiranju lahko pogovarjali, šele ko bo zaključeno projektiranje in bodo imeli gradbeno dovoljenje. V najboljšem primeru bi se gradnja obvoznice lahko začela čez tri leta, če vmes ne bo rebalansa državnega proračuna, je pojasnil Willenpart. Na območju države je trenutno 400 gradbišč, vendar je zaradi pomanjkanja denarja aktivnih le 150.

Svetnico **Mileno Pavlin** (SD) je zanimalo rušenje "policijske hiše", dodala je, da je nadomestne objekte mogoče graditi le v vrednosti objekta, ki ga rušijo. Nato so besedo dali krajanki **Mojci Bavdaž**.

Kakor je dejala, je problem pri obvoznici predvsem izbira variante A. V času, ko so se odločali za obvoznico in to traso, je bila cesta zaradi gradnje ČHE Avče močno obremenjena s tovornjaki, tako da je občinski svet lokacijski načrt sprejel dejansko pod tem pritiskom. V tem času se je tovorni promet zmanjšal, most, za katerega so govorili, da se bo porušil, še vedno stoji, ostaja pa dejstvo, da Kanal obvoznico potrebuje.

Dejstvo je tudi, da so organi za varstvo narave ob pripravi dokumentacije ocenili, da variant A in B posegata v naravno znamenitost in s tem v historično jedro, saj so kanalska korita del tega jedra.

Sedaj pa bi to naravno znamenitost, ki je tu še tisoč let, v dveh letih preprosto izgubili. Bavdaževa je povedala, da se je ozaveščenost o prostorskem razvoju in ekonomski upravičenosti določenih projektov v zadnjem desetletju spremenila. Sama še vedno čaka, da ji občinska uprava posreduje okoljsko poročilo, saj bi rada pogledala vsebino in jo dala v presojno strokovnjakom, da ugotovijo, ali so takratne razlage še sprejemljive.

Prav tako, je poudarila, niso nič izvedeli glede obremenitev s hrupom, niti za koliko se bo povečala količina prašnih delcev in niti, kakšen bo občinski finančni delež. Poleg tega bo železniška postaja odrezana od kraja. Ta obvoznica ne rešuje težav s hrupom in prašnimi delci, ni pa v številkah slišala, koliko bolj zdravo bo zaradi obvoznice prebivalstvo. Kakor je dejala, pri odločanju o gradnji obvoznice ne bi bila rada v koži svetnikov. Predlagala je, naj ponovno preverijo, na kakšni osnovi je bil sprejet lokacijski načrt. Obvoznica bo ostala za vedno, je dejala Bavdaževa, zato je treba stvari bolj premisliti. Si lahko vzamemo nekaj mesecev in ugotovimo, ali so takratni kriteriji še vedno kriteriji stroke, se je vprašala.

Svetnik **Hasib Brdar** (Zares) je povedal, da ni čutil nobenih pritiskov pri odločanju glede obvoznice. Willenpart je pojasnil, da bodo meritve hrupa naredili, ko bo projekt končan, ne bo pa primerjave med hrupno obremenitvijo centra pred in po obvoznici.

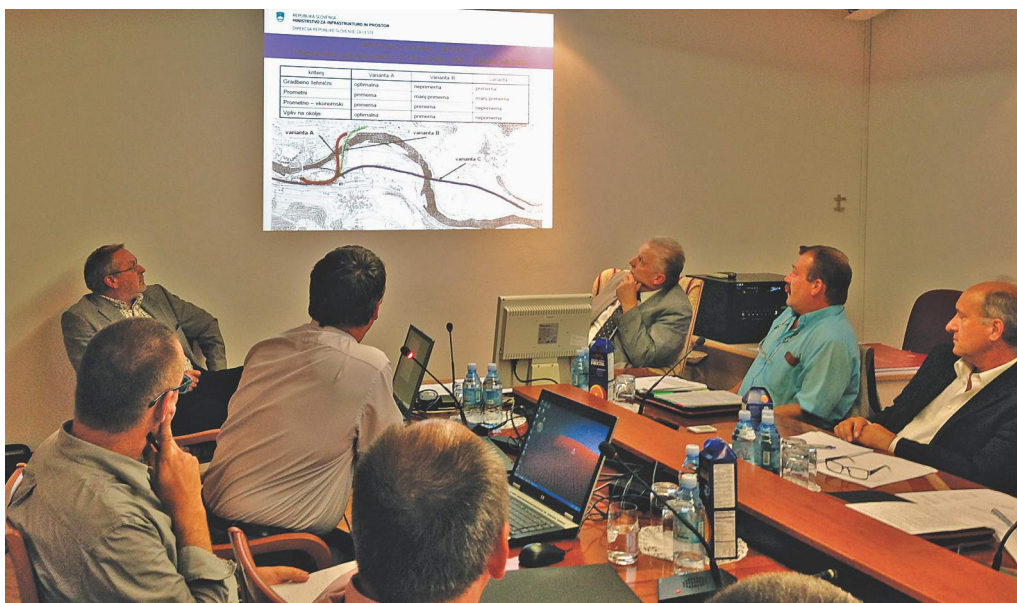
Križnič je dodal, da je potrebno poskrbeti za krajane, ki živijo ob trasi obvoznice. Izrazil je zadovoljstvo, da je policijsko hišo mogoče rušiti in prepričanje, da je obvoznica pridobitev za kraj.

Bavdaževa je odgovorila, da se 436 prebivalcev Kanala (podpisnikov peticije) ni strinjalo s to traso obvoznice in pozvala svetnike, naj na to ne pozabijo. Krajanko **Zdenko Blažkovič** je zanimalo, kako bo dostopala do hiše na Kolodvorski. Willenpart je odgovoril, da bo hiše od ceste ločil zid, dostop do hiš pa bodo omogočala vrata.

Krajan **Igor Sitar** je poudaril, da je ugotovil, da je 95 odstotkov trase že določene, ostaja pa več odprtih vprašanj: od denarja zanjo, do tega, da bodo prebivalci morali živeti ob njej in da bo poleg ceste potrebno urediti tudi parkirišča.

Svetnik **Jože Valentinčič** (SDS) je povedal, da sam ne čuti nobenega pritiska ob odločanju o obvoznici. Grožnja, da se most lahko zruši, pa je pred leti po njegovem videla vsa Slovenija, saj so televizijci posneli krajana s kamni v roki, ki je bil pod mostom in je zatrjeval, da kamenje pada z oboka.

Brdar je nato dejal, da so podpisniki peticije izjavili,

Tomaž Willenpart (DRSC): stroka bo pripravila projekt, odločitev o gradnji je v rokah politike

da so jo podpisali le zato, da bi se rešili članov civilne iniciative. Podžupan Humar se je od teh izjav distanciral in povedal, da spoštuje vse podpisnike.

Predsednik nadzornega odbora **Risto Djurič** je povedal, da bo občina prispevala petino za obvoznico (to je milijon evrov) in da bi rad glede tega slišal mnenje župana.

Član civilne iniciative **Zoran Simčič** je ugotovil, da je Willenpart odgovoril na 99 odstotkov vprašanj, vendar se je vprašal, o čem se sploh še lahko pogovarjajo, če je 99 odstotkov že definiranih. Willenpart je potrdil, da se lahko pogovarjajo zgolj o prostoru znotraj lokacijskega načrta in Civilni iniciativi ponudil skupen sestanek na to temo. Sicer pa se je Simčiču zahvalil za korekten in kulturn dialog.

Svetnica **Mira Bandelj** (SD) je pozdravila sodelovanje občanov in jih pozvala, naj bodo še bolj aktivni pri javnih razpravah. Kakor je dejala, jih je pogrešala pri sprejemanju OPN-ja, saj bi se svetniki s pomočjo občanov lahko tudi drugače odločili. Kanal obvoznico potrebuje, je poudarila, zanimala pa jo je finančna konstrukcija gradnje in predvsem kakšen bo delež občine. Ugotovila je, da galerije

očitno ne bo in povedala, da DRSC ne potrebuje soglasja občinskega sveta. In tudi če bi prišlo do referenduma, bi bil zgolj informativne narave.

Krajane je zato pozvala, naj čim več izpogajajo zase, saj jih po izgradnji nihče več ne bo poslušal. In ker se je občina od leta 2011 premalo pogovarjala z občani, se bo glasovanja vzdržala.

Willenpart je potrdil, da bo občina za gradnjo obvoznice prispevala od 20 do 30 odstotkov. Župan Maffi je pred glasovanjem povedal, da se z DRSC dogovarjajo še za ureditev nekaterih drugih cest, tudi ceste Kanal-Lig. Obenem je članom Civilne iniciative očital, da širijo neresnice, ko govorijo, da občina ne bo pokazala več nobenih dokumentov. Občina bo pokazala, kar mora, je povedal. Občinska uprava pa rabi nekaj časa, da dokumente kronološko uredi. Tudi župan je omenil, da je slišal, da so krajanje peticijo podpisovali pod pritiski.

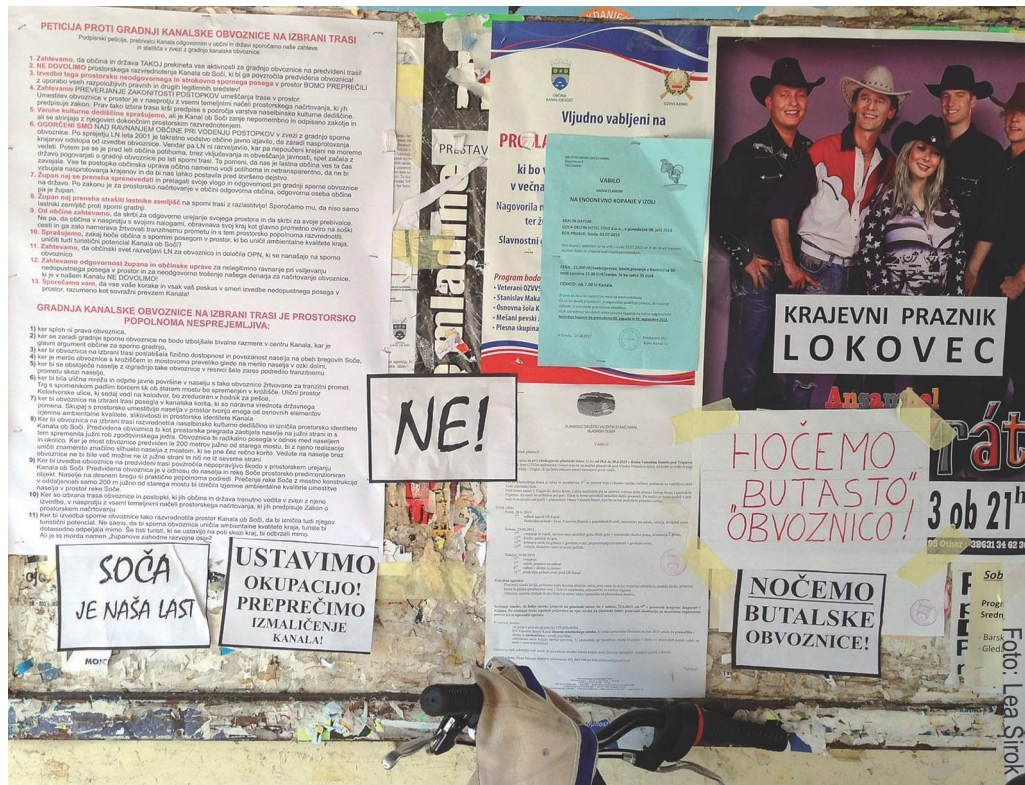
Sledilo je glasovanje. Od sedemnajst svetnikov je bila zgolj Bandljeva mnenja, da sta se občinska uprava in politika ob ponovni oživitvi projekta premalo pogovarjali s krajani. Tako je bila v bistvu edina, ki je posredno zastopala glas krajanov, ki nasprotujejo izbrani trasi, saj se je glasovanja vzdržala.

Svetniki so soglasno podprli načrtovano obvoznico. Glasovanja se je vzdržala Mira Bandelj.

CI proti trasi obvoznice ne odstopa od zahtev

Izid glasovanja občinskega sveta 19. septembra, ki je skoraj soglasno potrdil nadaljevanje projekta izgradnje obvoznice na sporni trasi, nas ne preseneča glede na lobistično predstavniško demokracijo, ki jo prakticirata aktualni župan in občinski svet, v odzivu za javnost poudarja Civilna iniciativa.

Različni pogledi na gradnjo obvoznice

Preseneča in skrb vzbujajoče pa je s strani občine in krajevnih skupnosti ignoriranje 450 podpisov občanov oziroma 427 podpisov krajanov KS Kanal, ki nasprotujejo spornemu projektu.

Problematično je tudi to, da so občinski svetniki gladko podprli sporen projekt, za katerega se je na seji OS tudi izkazalo, da ne bo financiran iz evropskih sredstev kot je bilo rečeno na zboru krajanov, temveč, da bo občina celo sofinancirala 20 - 30 odstotkov investicije.

CI želi v tej izjavi za javnost predvsem opozoriti na nedopustne, načrtno poskuse diskreditacije delovanja CI in zbiranja podpisov s strani župana, predsednika KS in nekaterih svetnikov ter z njimi povezanih oseb.

Predstavniki CI, ki so zbirali podpise, naj bi baje »gnjavili občanek«, do župana baje »prihajajo številne pripombe občanov o načinu zbiranja podpisov«.

Peticijo je pri polni zavesti podpisalo 450 polnoletnih, opravilno sposobnih občanov.

Od tega je 427 podpisnikov iz KS Kanal (in od tega je natančno: 366 podpisnikov iz Kanala, 35 podpisnikov iz Gorenje vasi, 17 podpisnikov iz Morskega, 6 podpisnikov iz Bodreža, 3 podpisniki

iz Ajbe), 17 podpisnikov iz drugih naselij v občini in 6 podpisnikov izven občine Kanal.

Peticijo so podpisali krajan, ki jih trasa obvoznice neposredno tangira in bodo zaradi nje osebno prizadeti in številni drugi krajan, ki menijo, da je taka rešitev obvoznice nedomišljena in prostorsko nesprejemljiva.

Taki obvoznici torej ne nasprotuje samo pet krajanov, kot je izjavil župan na zboru krajanov 27. junija 2013, temveč 450 občanov.

Predstavniki CI, ki so zbirali podpise, niso nikogar silili v podpisovanje! Res pa je, da je bilo verjetno kasneje komu žal, da je podpisal peticijo, ker se je zbal maščevanja župana in občinske uprave.

Od občinskega financiranja in županove benevolence pri tem je odvisno delovanje številnih lokalnih društev, vrtcev, organizacija lokalnih prireditev, razdeljevanje različnih občinskih subvencij in podobno.

Občinska uprava je s 24 zaposlenimi tudi tretji največji zaposlovalec v občini. Družinski člani in sorodniki zaposlenih na občini pa seveda tudi niso želeli s podpisom ogroziti njihovih rednih zaposlitev, čeprav so med njimi tudi taki, ki so jih prepričali argumenti CI.

Nekateri krajan so odkrito povedali, da se jim zdi taka obvoznica sicer katastrofa, vendar se niso želeli osebno izpostavljati s podpisom.

V CI iniciativi smo pri zbiranju podpisov predvsem ugotovili, da so krajan izredno slabo informirani o načrtovani trasi obvoznice. V mentalni sliki večine krajanov je bila obvoznica umeščena v prostor »nekje pri pokopališču«, le redki so vedeli, da bo nov most le 200 m oddaljen od starega.

Župana seveda moti, če kdo »gnjavi« občane. Idealen občan po županovem okusu je ves čas v »zimski hibernaciji« in se ne briga preveč podrobno za »občinske posle«. Iz zimskega spanja se lahko zbudi samo v času volitev, občinski uslužbenec pa obvezno v času predčasnih volitev, ko mora oditi na volitve in ponovno glasovati zanj.

V okoljih z nerazvito demokratično politično kulturo, kamor spada tudi območje občine Kanal ob Soči, je seveda kritična civilna družba nezaželena, ker moti ustaljeno ribarjenje v kalnem. Ko župan pravi, da do njega »prihajajo številne pripombe občanov o načinu zbiranja podpisov«, ga v CI javno sprašujemo ali je morda osebno poklical nekatere podpisnike peticije. Ker župan glede na svojo funkcijo prav gotovo dobro pozna ustavno ureditev v RS, verjetno tudi ve, da so zahteve za razpis referenduma, organiziranje civilnih iniciativ in podpisovanje peticij ustavno zagotovljene demokratične pravice državljanov RS in tudi občanov Občine Kanal ob Soči.

Predsednik KS Kanal je v tretjem zaporednem mandatu na tej funkciji očitno pozabil, da je KS organ lokalne samouprave, ki mora po zakonu zastopati vse krajan. Zasebno mnenje predsednika KS o obvoznici je njegova osebna stvar in pravica, javno in napram občini pa mora zastopati tudi mnenje 427 opredeljenih krajanov KS, ki nasprotujejo taki obvoznici.

Na tem mestu se zahvaljujemo občinski svetnici Miri Bandelj za državljanski pogum, ker si je edina drznila opozoriti na neupoštevanje mnenja krajanov Kanala in se je pri glasovanju vzdržala. Civilna iniciativa proti gradnji kanalske obvoznice na sporni trasi obvešča javnost, da ne glede na odločitve občinskega sveta, ne odstopa od svojih zahtev in nadaljuje s svojim delovanjem do uresničitve svojega cilja.

V Kanalu, 15. oktobra 2013

CI proti gradnji kanalske obvoznice na sporni trasi

Pandi 4x4 za kakovostnejšo pomoč na domu

Kanalska občina se je za enkrat odpovedala načrtovanemu domu upokojencev, saj vse več starostnikov ostaja doma. So se pa odločili, da bodo bolj razvijali druge oblike pomoči starejšim in njihove večje družbeno vključenosti.

Lea Širok, foto: TIC Kanal

Tako so oktobra v Desklah odprli medgeneracijski center in kupili dve terenski vozili za pomoč na domu. V času krize so pokojnine postale pomemben del družinskega mesečnega proračuna. Obenem si vse več starejših, ne glede na socialne razmere, želi čim dlje ostati v domačem okolju.

Zato se domovi upokojencev praznijo, socialna oskrba na domu pa postaja pomembna oblika pomoči, saj lahko bistveno prispeva k dvigu kakovosti življenja v starosti.

Tega se zavedajo tudi v kanalski občinski upravi. V občini je namreč skoraj petina prebivalcev starejših od 65 let, petina od teh pa jih je že dopolnila 80.

Tri sodelavke Centra za pomoč na domu Klas dnevno obiščejo 29 starostnikov, od tega 27-im dostavijo obrok. V okviru pomoči na domu pa lahko izvajajo še organizirane oblike praktične pomoči in uslug. Pomagajo lahko pri temeljnih dnevni opravilih, denimo oblačenju, umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanju in negi osebnih ortopedskih pripomočkov.

Oskrbovalke lahko nudijo tudi gospodinjsko pomoč, od prinašanja enega pripravljenega obroka, do nabave živil, priprave obroka, pomivanja uporabljene posode, osnovnega čiščenja bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanjem in osnovnim vzdrževanjem spalnega prostora. Prav tako lahko nudijo pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Na območju kanalske občine izvajajo pomoč na domu v delovnih dneh med 6.00 in 16.00 uro. Kakor je razvidno iz statistike, starostniki najbolj povprašujejo po storitvi dostave in postrežbe toplega obroka. Povpraševanje po tej storitvi iz leta v leto narašča, ugotavljajo na novogoriškem Centru za socialno delo (v nadaljevanju CSD), v okviru katerega deluje tudi Klas. Tople obroke prevzemajo iz kuhinje Osnovne šole Kanal, Osnovne šole Deskle in Okrepčevalnice Tanja. Kakor pravijo, so občani s hrano zadovoljni. Za svoje razgibano terensko delo so oskrbovalke doslej uporabljale osebna vozila, je povedala v. d. direktorice Centra za socialno delo **Nataša Košiček**: "Nudijo pomoč na terenu, ki je izredno razpršen in mesečno v povprečju prevozijo okrog 2800 kilometrov."

Terenskih pandi, ki jih je za pomoč na domu kupila kanalska občina, so se oskrbovalke zelo razveselile. **Janja Trampuž** dela pri Klasu že sedem let, od tega šest v kanalski občini. "Ti dve vozili sta resnična pridobitev. S kolegico skorajda ne moreva verjeti, da je do tega res prišlo. Doslej sva za pomoč na domu uporabljali lastna vozila," je ob slovesnem prevzemu pandi v Kromberku povedala Trampuževa. S terenskima voziloma bo ob vsakem vremenu enostavneje priti tudi do najbolj oddaljenih starostnikov, pravi **Barbara Škvarč**, ki že deset let nudi pomoč na domu v kanalski občini: "Pozimi je zelo pestro, ko zapade zjutraj sneg in so tej hriboviti predeli."

Oskrbovalkam bosta terenski vozili nedvomno izboljšali pogoje dela. Obenem pa bodo nižji tudi stroški občinske uprave za pomoč na domu. Doslej so

Pandi bosta v veliko pomoč oskrbovalkam kanalske občine

namreč samo za povračilo kilometrine mesečno odšteli tisoč evrov. Sicer pa ceno storitev pomoči na domu oblikujejo na osnovi Pravilnika o metodologiji oblikovanja cen socialno varstvenih storitev. Sprejme in potrdi jo občina, v kateri se storitev izvaja. Poleg normativov glede osebnih dohodkov in materialnih stroškov, je pomembno tudi izhodišče, da mora občina zagotoviti denar za najmanj polovico ekonomske cene storitve. Na novogoriškem CSD-ju pojasnjujejo, da občine znajo prislunhiti razvoju programa pomoči na domu in z visoko subvencijo k ceni storitve omogočajo dostopno ceno za uporabnike, ki je v današnjih težkih časih še kako pomembna.

Da bi kakovostno pomoč omogočili kar največ starostnikom, so kanalski občinski svetniki na novembrski seji potrdili občutno nižjo ceno storitve. Namesto dosedanjih 5, 42 evrov bodo uporabniki na uro odšteli 3,80 evra, kar je primerljiva cena z drugimi goriškimi občinami. Še posebej ob upoštevanju dejstva, da je kanalska občina po površini med največjimi in terensko najbolj razgibanimi. Ob drugem branju predloga proračuna za leto 2014 pa bodo razmislili tudi o možnostih, da bi pomoč na domu nudili ob vikendih in praznikih.

To ne pomeni samo ugodnejše cene storitve pomoči na domu za uporabnike, ampak tudi dostopnejšo pomoč glede na zmanjšano kupno moč starejših in večji obseg ter trajanje storitve za sedanje uporabnike. V CPD Klas ugotavljajo, da se uporabniki odločajo za minimalen obseg pomoči, čeprav bi potrebovali večjo in večkratno pomoč. Kanalske občinske svetnike je

zanimalo, ali obstajajo tudi zasebni ponudniki pomoči na domu. Kakor jim je pojasnila Jelka Humar, vodja Centra za pomoč na domu, je ta storitev prav tako postala ena od tržnih niš: "Pojavljajo se takšni in drugačni zasebniki, ki jo ponujajo." Dodala je, da je pomoč na domu namnjena najbolj ranljivim skupinam ljudi, starejšim, onemoglim, invalidnim. Zato je pri izbiri izvajalca potrebno biti še posebej previden. Starejši namreč lahko v trenutku nepremišljenosti prepišejo svojo na koga drugega brez vednosti sorodnikov, dogaja se tudi, da ne poznajo vrednosti denarja. Poleg tega se cene med javnim zavodom, kakršen je Klas, in zasebnikom, ki izvaja pomoč na domu na vipavskem, le minimalno razlikujejo. "To veliko pove o tem, da mora tudi zasebnik imeti zaposlene ljudi, ki strokovno izvajajo storitve," je še povedala. Vsekakor pa je prijaznejša cena lahko odločilna, da se starejši odločijo za večji obseg pomoči na domu. Večje število uporabnikov pa pomeni tudi višji prihodek in manjši strošek za lokalno skupnost. Na Klasu obenem dodajajo, da so se v zadnjih letih na področju storitev pomoči na domu zgodili pomembni premiki. Kakor so zapisali v prošnji kanalski občinski upravi za nakup dveh službenih vozil, so bili postavljeni novi temelji, ki so usmerjali razvoj stroke: "Zagotovo imajo izjemno pomembno vlogo tudi vse občine, ki že danes stremijo k čim bolj prijazni politiki skrbi za starejše. Za prihodnost je naš skupni cilj, da čim več starejšim ljudem in invalidnim osebam omogočimo kvalitetno življenje ob določeni podpori v svojem domačem okolju."

'Pandi' neutrudno pomagata

Socialne oskrbovalke Barbara Škvarč, Janja Trampuž in Darja Rijavec, foto: TIC Kanal

Novi pandi sta od oktobra prevozili več kot sedem tisoč km za pomoč na domu

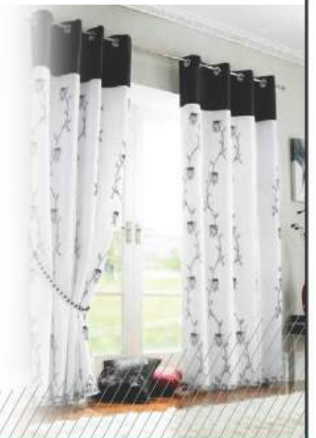
Socialne oskrbovalke ne moremo povedati, kaj nam pomeni uporaba vozil, ki nam jih je nabavila in dala v uporabo občina Kanal ob Soči. Da ne omenjamo kako varen in uporaben je naš „mini terenec“. Rade bi se zahvalile občini Kanal ob Soči, vsem svetnicam in svetnikom, še posebej pa županu **Andreju Maffiju**, ki je imel posluš za naše potrebe. Ne smemo pozabiti tudi v.d. direktorice Centra za socialno delo Nova Gorica **Nataše Košiček**, ki nam je ob predaji vozil stala ob strani in se z nami veselila nove pridobitve. Ob tej priložnosti se še posebej zahvaljujemo naši vodji Centra za pomoč na domu **Jelki Humar**, ki nam ob vseh prijetnih in manj prijetnih dogajanjih na cesti priskoči na pomoč, vedno ko je to potrebno. Bliža se čas praznikov, zato bi rade v imenu CSD in CPD Klas Nova Gorica voščile vesele božične praznike in srečno v novem letu 2014 vsem občankam in občanom občine Kanal ob Soči, posebej pa našim uporabnikom pomoči na domu.

Od oktobra, ko smo dobili novi vozili fiat panda 4x4 za pomoč na domu, je za nami že več kot sedem tisoč prevoženih kilometrov.

BM ZAVESTE KROMBERK

- SVETOVANJE
 - IZDELAVA
 - MONTAŽA
 - PRODAJA
- VSEH VRST ZAVES
KARNIS IN SENČIL**

SENČILA

Zahvaljujemo se vam za zaupanje,
v letu 2014 pa vam želimo obilo sreče.

Z vlakom na Festival za tretje življenjsko obdobje

Na pobudo Nade Falatov smo se člani Društva upokojencev Kanal udeležili otvoritve F3ŽO ali Festivala za tretje eživljnejsko obdobje. Izkoristili smo ponudbo Slovenskih železnic in na festival potovali z vlakom kar 50-odstotkov ceneje.

Marija Marinič, foto: Peter Falatov

Tradicionalni, letos že trinajsti Festival za tretje življenjsko obdobje je potekal od 1. do 3. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani. Časovno in vsebinsko se festival navezuje na 1. oktober - mednarodni dan starejših in 3. oktober, ki je mednarodni dan otroka.

Festival za tretje življenjsko obdobje je edina in največja tovrstna prireditve v širšem evropskem prostoru, ki posveča veliko pozornost in se zaveda pomembnosti družbenih vprašanj starejše generacije ter pomena njene modrosti in izkušenosti.

Prireditve, ki povezuje vse generacije ter umešča v program kulturno ustvarjalnost starejše in mlajše generacije, je prostor povezovanja, izmenjave idej in ustvarjanja, posvečen aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju solidarnosti med generacijami.

Letos poteka pod krovnim sloganom Vsi smo ena generacija!, saj želi poudariti, da družbo skupaj soustvarjamo prav vse generacije, ki smo med seboj povezane in soodvisne.

Na slovesnosti so nastopili 115-članski orkester, glasbeniki in baletniki Pihalnega orkestra Konservatorija za glasbo in balet in Orkester ljubljanskih veteranov, ki so poskrbeli za čudovite kulturne vložke. Pridružila se jim je tudi jodlarka in pevka **Tina Drole**. Slovesnega odprtja festivala se je udeležil predsednik republike **Borut Pahor**, častni pokrovitelj festivala. Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. **Anja Kopač Mrak**, je kot osrednja govornica poudarila pomen moči skupnosti, še posebej v času, ko je naša država v veliki krizi. Predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije dr. **Mateja Kožuh Novak** je požela za svoj nagovor bučen aplavz. Med drugim je povedala, da je naloga starejših tudi to, da stojimo ob strani svojim otrokom in vnukom, da skupaj prebrodimo krizo. Odprtja festivala so se udeležili tudi drugi

Festival za tretje življenjsko obdobje

pomembni domači in tuji gostje. Po zaključeni prireditvi smo se odpravili na ogled sejma. Razstavljalci letošnjega festivala so predstavili številne izdelke in storitve, ki izboljšujejo kakovost bivanja starejših. Predstavila so se društva upokojencev, zdravilišča, kulturne ustanove, farmacevtska podjetja, domovi za starejše, športna društva, izobraževalne institucije, medijske hiše, založniki, IT podjetja idr. Izkoristili smo tudi priliko medsebojnega druženja. Bilo je prijetno poklepetati z bivšimi sodelavci in znanzi iz drugih društev.

Vožnja z vlakom je hitro minila, izkoristili smo jo za klepet in petje. Poskrbeli smo, da so se nahrbtniki s pijačo in jedačo (Nanetova salama bi zagotovo zmagala na MOS-u) izpraznili, kar je vplivalo tudi na vzdušje v vagonu, kjer smo bili na srečo poleg dveh nemških turistov sami. Med tako sproščenim vzdušjem smo kar prehitro prispeli v Avče.

Med vožnjo od Avč do Kanala pa smo že kovali načrte, kdaj bomo spet izkoristili popust SŽ, saj popusti so menda namenjeni temu, da se jih izkoristi.

ZAHVALA

Moja iskrena zahvala gospema Vidi in Veri Kragelj, ki sta v imenu rojakov, v Mostu, objavili članek o dobroti in predanosti vsem domoljubnim dejavnostim tistega časa, v Kanadi preminule rojakinje Mili Jerončič-Podcelove.

Hvala za ohranjanje tega globokega spomina.

Srenjšček Scotti Slavica

Trinajsta razstava ročnih del

Od leta 1990, ko je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila 1. oktober za Mednarodni dan starejših, je na ta dan po svetu in tudi v Sloveniji glavna pozornost namenjena starejšim.

Marija Marinič, foto: DU Kanal

Vabljeni, da svojo ustvarjalnost pokažete na naslednji razstavi ročnih del

V počastitev tega dne je Društvo upokojencev Kanal pripravilo razstavo ročnih del v gostišču Križnič Kanal. Po pozdravnem nagovoru župana občine in predsednika društva upokojencev smo odprte razstave popestrili s krajšim kulturnim programom.

Tudi trinajstič je uspelo, pa čeprav so se članice, ki so razstavo pripravljale, že spraševale, ali bodo dobile dovolj novega gradiva zanjo. Ročna dela zahtevajo veliko časa, leto pa hitro mine. Ob pogledu na prineseno pa lahko le potrdimo dejstvo, da je med nami še veliko ljubezni do ročnih del in ustvarjanja. Prav zato nas pogled na prikazano toliko bolj osupne.

S čim si krajšajo urice ljubitelji ročnih del? Kakor vedno je to pestra paleta – slikanje, izdelki iz lesa, pletenje, kvačkanje, klekljanje, vezenje, šivanje, izdelava punčk za Unicef, obdelava kamnov. V razstavo so članice vključile tudi izdelke učencev Osnovne šole Kanal.

Kdo bi preštel vse ure potrpežljivega dela, ki so zbrana na tem mestu! Lahko smo ponosni, da imamo v naši sredini ljudi, ki nosijo v sebi posebne darove in jih znajo izkoristiti! Škoda bi bila, da bi vsi ti biseri ostali skriti za zidovi naših domov. Vsak, ki si vzame trenutek časa in si razstavo ogleda, zagotovo ni razočaran. Pri tem lahko dobi idejo za lastno ustvarjanje ali pa spodbudo, da naslednjič tudi sam postavi na ogled

svoje delo. Potrebno pa bi bilo najti način, kako bi znanje, ki ga ni malo, prenesli mlajšim generacijam, saj je škoda, da bi se z leti izgubilo. Sicer pa – le pridno *sučite klekeljne*, dleta, šivanke, kvačke, pletilke, čopiče ... saj vas že sedaj vabimo, da svoja dela prinesete naslednje leto na ogled tudi vi.

Iskrene čestitke ustvarjalcem za vse čudovite izdelke in posebna zahvala prizadevnim članicam, ki so razstavo pripravile.

Zahvala tudi gospe **Jožici Dolenc**, katere misli so bile prebrane na odprtju razstave in so nas vse ganile.

Napisano naj bi veljalo za vse otroke sveta, ker smo vsi otroci svojih staršev.

Dragi sin, draga hči!

Nisem še prav ostarela. A ko me bosta nekega dne videla tako, bodita potrpežljiva in poskušajta razumeti, če se bom med jedjo umazala in če se ne bom mogla sama obleči. Spomnita se ur, ki sem jih porabila, da sem vaju tega naučila. Če bom v pogovoru ponavljala, mi prislunhita, kot sem jaz vama isto zgodbo prebiral znova in znova, predno sta zaspala.

Če opazita moje nepoznavanje, mi dajta čas in ne glejta name s posmehom, kajti bila sem tista, ki vaju je naučila mnogih stvari za vstop v življenje. Če bom v pogovoru kaj pozabila, dajta mi čas, da se spet spomnim in če se ne bom, se ne vznemirjajta, saj zame ni najpomembnejši pogovor, ampak to, da me poslušata.

Ko mi utrujene noge ne bodo več dovolile hoditi, mi podajta roko, kot sem jo jaz vama, ko sta delala prve korake. Spoznala bosta, da se v starosti ne živi, ampak preživlja. Spoznala bosta tudi to, da kljub mnogim napakam, ki sem jih naredila, sem vama želela le najboljše. Bodita mi v oporo. Poplačala vama bom z nasmehom in neizmerno ljubeznijo, ki sem jo vedno čutila do vaju.

Vaša mama Jožica Dolenc

Ljubezen do ročnih del in ustvarjanja

Deseti Pohod miru

Društvo upokojencev Kanal vsako leto v začetku oktobra pripravi Pohod miru, kjer obiščemo kraje, povezane s preteklo in polpreteklo zgodovino našega naroda.

Tekst in foto: Franc Komac

Letos smo se tako podali že na deseti Pohod po vrsti, izbrali pa smo si obisk Parka miru na Sabotinu. Kljub deževnemu vremenu je bilo na avtobusu čutiti vedrino in zadovoljstvo, kar se je potrdilo po končanem pohodu, ko smo se vračali proti domu. Dobri in razpoloženi družbi tudi vreme ne more pokvariti dneva.

Po prihodu na Sabotin nas je pričakal turistični vodič **Bogdan Potokar** - živa enciklopedija 1. svetovne vojne. Ogledali smo si muzejsko zbirko Sabotin v 1. svetovni vojni, spominsko sobo Severna Primorska v osamosvojitveni vojni 1991 in tudi nekaj iz 2. svetovne vojne. Nato je spregovoril naš vodič in nam povedal veliko stvari, za katere smo verjetno slišali celo prvič. Na Sabotinu je potekala Soška fronta in je bil ključna obrambna točka avstroogrske vojske. V boje so bili vključeni pripadniki kar 22 narodov in je bil Sabotin njihov zaveznik, zaupni prijatelj in poslušalec ter prepogosto zadnji dom. S čezmejnim sodelovanjem je zato nastal projekt Sabotin- park miru z željo, da postane simbol miru, združevanja in povezovanja ter stična točka vseh 22 narodov, katerih pripadniki so se borili na Sabotinu.

Celoten hrib je prepleten z obsežnim sistemom kavern, skozi katere se lahko sprehodiš z ene strani hriba na drugi. Vse to priča o nesmiselnosti vojn in nasilja.

Na Sabotinu se srečujeta alpsko in sredozemsko rastlinstvo, ki kljubujeta ostrim vetrovom in peklenski vročini.

Na njegovih pobočjih domujejo modrasi, preletavajo ga veličastni beloglavi jastrebi. Sabotin je hkrati zadnji alpski in prvi sredozemski hrib. Polni novega znanja in vedenja smo se okrepčali še z dobro joto, ki so jo pripravili Bogdanovi sodelavci.

V tem času je nehalo tudi deževati, tako da smo si v miru ogledali sistem kavern in rorov. Po končanem ogledu smo se odpravili še v Šmartno - kulturni

Ogled Parka miru na Sabotinu

spomenik in si pod vodstvom lokalnega vodiča ogledali nekaj znamenitosti.

Ko smo se vračali proti domu, smo ugotavljali, da smo v teh desetih letih obiskali številne pomnike naše preteklosti in da nam že zmanjkuje idej, vendar smo prepričani, da temu ne bo tako in da bo naš Pohod miru živel dalje z novimi idejami in destinacijami.

Idej za nove pohode zagotovo ne bo zmanjkalo

Nebo nima meja. Podaja nam energijo, nas navdihuje in pomirja. Naj bo takšno tudi leto, ki prihaja.

Srečno 2014!

Soške elektrarne Nova Gorica

Na fotografiji: okolica akumulacijskega jezera na Kanalskem Vrhju ponuja prelepe razglede.

SENG

Skupina **hse**

Tudi letos bomo v Soških elektrarnah Nova Gorica sredstva za novoletne čestitke in obdarovanja namenili Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca v Šempetru pri Novi Gorici.

Med iz Soške doline eden najboljših

Velika prednost medu, pridobljenega na območju kanalske občine je njegova čistost in kvaliteta, kar se kaže tudi na različnih ocenjevanjih po Sloveniji, od Sežane, Kopra, Ilirske Bistrice, do mednarodnega ocenjevanja v Semiču. Nekaj čebelarjev smo tudi obiskali.

Tekst in foto: Urška Testen

Ivan Mencin

V knjigi Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje (2011), njen urednik **Pavel Zdešar** pojasnjuje, da je v preteklosti človek sprva medonosni čebeli samo odvezal med. Šele v dobi, ko je pričel čebelariti, je z umetno napravljenim čebeljim bivališčem (panjem) stalno ohranjal čebelje družine. V dobi razsvetljenstva in industrijske revolucije je s panji s premičnim satjem hitro razvil znanje in veščine vzrejanja čebeljih družin. V drugi polovici 19. in v 20. stoletju so postali že bolj pomembni tržni viški čebeljih pridelkov in zaslužek s čebelarjenjem. V 20. stoletju je čebelji panj določal večino metod in opravil pri čebelarjenju. Merilo uspešnosti čebelarjenja je bila predvsem količina pridelka. V zadnjih letih so odločno stopili v ospredje tudi kakovost pridelkov, tehnološka stroka in osveščeni potrošniki, ki so pričeli zahtevati in določati spremembe postopkov dela s čebelami. Posledično sklepamo, da se bodo delno spreminjali tudi sami panji. Temu se bo moral podrediti in prilagoditi tudi slovenski tradicionalni način čebelarjenja. Slovenija je v razvitem čebelarskem svetu pri tem unikum – svojstvena posebnost.

Toliko s priznanim slovenskim čebelarskim strokovnjakom, mi pa pogledajmo, kakšne možnosti in pogoje za čebelarjenje imamo na območju občine Kanal ob Soči.

Najprej smo obiskali tajnika Čebelarskega društva Kanal-Brda **Ivana Mencina**, ki je tudi sam zavzet čebelar že od leta 1979.

Ivan je od začetnih nekaj panjev, svojo ljubiteljsko dejavnost nenehno širil in danes ima 40 panjev.

Aktiven je v Čebelarskem društvu Kanal-Brda, kjer ima vlogo tajnika društva. Društvo deluje že 42 let, združuje pa 81 članov, od katerih jih je skoraj polovica iz občine Kanal ob Soči. Velik poudarek dajejo različnim izobraževanjem za svoje člane, redno sodelujejo s Čebelarsko zvezo Slovenije, udeležujejo se različnih ocenjevanj, sodelujejo pri urejanju standardov HACCP za njihovo področje in še bi lahko naštevali.

Največji problem pri čebelarstvu predstavlja zdravstveno varstvo, saj bolezni tudi čebelam ne prizanašajo. Stalno je prisoten nevaren čebelji zajedavec varoza, ki ga je treba posebno poleti in jeseni skrbno nadzirati. V zadnjem času opuščajo kemične pripravke za zatiranje in jih nadomeščajo z

Ivo Žnidarčič

drugimi metodami zdravljenja, to je z oksalno in mravljično kislino.

Ker sta na območju kanalske občine med drevesi najbolj zastopana lipa in kostanj, je največ medu prav lipovega in kostanjevega, nekaj tudi akacijevega in cvetličnega. Če želijo tukajšnji čebelarji pridelati drugačen med, odpeljejo panje na akacijevo pašo v Brda, na smrekovo v Trnovski ali druge gozdove. Velika škoda za Soško dolino je opuščanje sadnih dreves, dolina se zarašča in tako se krčijo možnosti za pridelavo cvetličnega in akacijevega medu, poleg tega tukajšnje gozdove zadnja leta ogroža kostanjeva šiškarica, je zaključil Mencin.

Sicer pa je velika prednost medu, pridobljenega na območju kanalske občine, prav njegova čistost in kvaliteta, kar se kaže tudi na različnih ocenjevanjih v Sloveniji, od Sežane, Kopra, Ilirske Bistrice, do mednarodnega ocenjevanja v Semiču. Prav s tega ocenjevanja je prejelo najvišje ocene kar nekaj članov Čebelarskega društva Kanal-Brda.

Obiskali smo še nekaj čebelarjev z našega konca in prvi je **Ivo Žnidarčič** iz Ajbe, gotovo starosta vseh čebelarjev daleč naokoli. Pri njihovi hiši se čebelarji že 120 let. Ivo je z očetovo pomočjo začel že leta 1938 in ko je ob začetku vojne imel 12 let, mu je oče v oskrbo zaupal prvih 18 panjev. Njihovo število je skozi 70-letno neprekinjeno čebelarjenje povečeval in leta 1980 jih je imel že 150. Kupil je tovornjak in čebele vsako leto prevažal na pašo od Like, do Prekmurja, notranjskih in primorskih gozdov, v Brda. Ivo je vse od ustanovitve čebelarskega društva njegov član, najprej v Novi Gorici, kasneje pa v domači občini. V društvu je skozi leta imel vedno odgovorno vlogo, bil je član upravnega odbora (UO), predsednik, gospodar in tajnik. "Kljub redni zaposlitvi v Plastiku Kanal, sem vedno našel čas tudi za delo v društvu", je povedal in dodal, da so mu je pri čebelarjenju vedno pomagali vsi družinski člani. Sedaj mu je pri čebelarjenju v največjo pomoč snaha Darja, ker na sina zaradi alergije na čebelji pik, ne more računati. Darja prihaja z Gorenjske in za čebelarjenje se je navdušila potem, ko ni dobila zaposlitve v svojem poklicu.

Andrej Kragelj

- Slovensko čebelarstvo ima nadvse spoštljivo tradicijo. Čebelar Anton Janša iz Radovljice je bil že v 18. stoletju eden vodilnih čebelarskih strokovnjakov. Cesar ga je povabil na Dunaj, kjer ga je imenoval za učitelja čebelarstva.
- Čebela v enem poletu nabere 50 do 60 miligramov medicene, od katere jo 10 % zadrži zase, drugo pa odda mladim čebelam v panju ali odloži v satovje.
- Satje je posoda za med, ki je ni mogoče pomivati. Najkakovostnejši med pridelajo v deviškem satju, sicer pa morajo satje zamenjati vsaka tri leta.

Zadovoljna je, da je našla novo priložnost in že snuje novo ponudbo, v katero vključuje med in druge čebelje proizvode, ki jih zapakira v lično darilno embalažo. Tako danes pri Žnidarčičevih večino medu, skupaj z dodatnimi izdelki, prodajo doma, medtem ko so v preteklosti, ko je bila pri njih tudi zbirna postaja za celoten okolišč, med prodajali Medexu.

Andrej Kragelj iz Doblarja je bil nekdanj zaposlen kot strojnik težke gradbene mehanizacije in vzdrževalec, danes pa je upokojen. Pove, da je čebelar že 17 let. S čebelami je imel opravka že prej, saj je dolga leta pomagal sosedu, čebelarju **Mirku Čuku** iz Ročinja pri prevozu čebel na pašo v Brda. Prav on mu je podaril prvi panj, ga sprva tudi spremljal pri čebelarjenju, a kmalu se je osamosvojil in danes ima 40 panjev. Andrej je spreten mojster tudi v izdelovanju panjev in okvirjev za satnice. Pove, da panjev ne prevaža na pašo drugam, da ves pridelek proda v domačem okolju. Da je njegov med res kvaliteten priča vrsta priznanj z različnih ocenjevanj, med njimi je tudi šampion za lipov med. Ker je lokacija v Doblarju in okolici ugodna za čebelja pasišča, je kot član UO društva zadolžen za njihovo območje. V sezoni je

tega dela kar veliko, saj je potrebno urejati stike tako s čebelarji kot lastniki zemljišč, kamor se pripelje čebele na pašo. Pri tem je seveda pomemben pravilen razpored kot so oddaljenost od bivališč, med čebeljnaki....

Marjan Kovačič iz Gorenje vasi je upokojeni nekdanji policist. Pravi, da se je s čebelarstvom spoznal že na srednji kmetijski šoli. Prleka po rodu, je leta 1975 življenjska pot zanesla na Primorsko in pove, da je pri svojem delu kot vodja policijskega okoliša za Kanal vedno srečeval tudi čebelarje in leta 1995 se je odločil, da bo svojo skrito željo uresničil. Kot samouk se je v začetku za nasvet rad obrnil k Ivu Žnidarčiču ali pokojnemu **Francu Berniku** iz Ročinja. Obema je še danes hvaležen za pomoč. Tudi Marjan ima danes 40 trietažnih panjev, vedno je bil aktiven v društvu, trenutno je predsednik komisije za pasišča na območju občine Kanal. Ob tem pove, da imajo s povpraševanjem po pasiščih vsako leto velik naval. Letos so prejeli kar 145 prošenj in kar nekaj dela so imeli z razporedom in usklajevanjem. "Čebele imam rad, z njimi sem vsak dan," prizna vsestranski čebelar, ki sam, ko le utegne, izdeluje tudi panje in okvirje za satnice.

Marjan Kovačič

Pri Schillingovih je med glavno sladilo

Uredništvo Mosta

Peter Schilling se je že kot otrok spoznaval s čebelarstvom. Oba Petrova dedka, tako po mamini strani (Avgust Erzetič) kakor po očetovi strani (Ivan Schilling) sta bila čebelarja. Avgust Erzetič je leta 1950 v Brdicah pri Kožbani začel čebelariti z enim panjem, ki ga je imel v oknu skednja, sicer pa je že kot fantič rad lovil čebele in čmrle. Njegov mentor je bil sosed. Leta 1951 je Avgust dobil službo v tovarni Anhovo, tako da je čebeljak prepeljal v Deskle.

Ko **Ivan Schilling** ni mogel več čebelariti, je delo prevzel sin Jože. Leta 1986 so združili čebelarstvo dejavnosti **Erzetič** in **Schilling**. Po smrti **Avgusta Erzetiča** je leta 1995 čebelarstvo prevzel Peter. Vedno je govoril, da gre gledat muhe. Njegov mentor je bil sosed. Peter se spominja Avgustovih pripovedi, kako so panje prevažali s traktorji ali tovornjaki. Vozili so jih celo v Liko na Hrvaško, ko je več čebelarjev najelo en tovornjak in so si uredili dopust, da je lahko vsak po teden dni pazil na čebele. Leta 1986 so tudi sami nabavili tovornjak, da so lahko prevažali panje, leta 1992 pa so postavili stalni čebeljak v Brdicah pri Kožbani in v Desklah. Na osnovi dolgoletnih izkušenj pravi, da ni opaziti večjih sprememb pri čebelah, pač pa v podnebjju, kar pomeni, da so zgodnejše paše in toplejša poletja. Med točijo trikrat: cvetličnega v aprilu, akacijevga v maju in lipovega v juniju. Pred leti je bil zastopan tudi kostanjev med, ki pa ga je prizadela bolezen kostanjeva šiškarica. Pri Schillingovih je glavno sladilo med (akacijev), saj ga dajejo v kavo, sladice in sladoled. Preizkusili so tudi med z

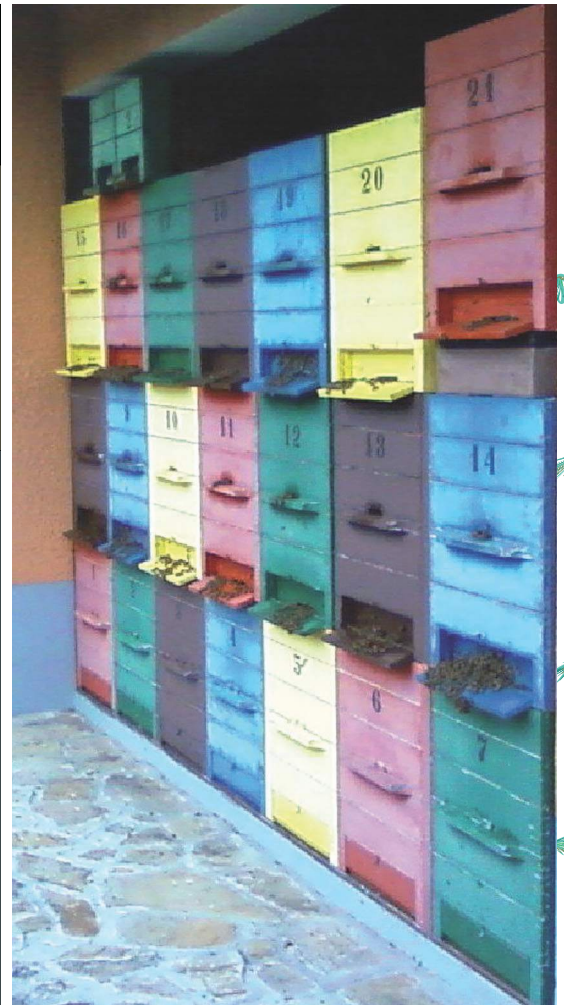
dodatki zelišč. Sprva so ročno točili med, potem s pomočjo elektromotorja, Peter pa je kasneje sam naredil veliko električno točilo na osem satov. Po izobrazbi je namreč strojni tehnik, večino opreme je sam skonstruiral in izdelal, saj so mu takšne inovacije v veselje. Leta 2010 je prejel priznanje Antona Janše III. stopnje. Vsako leto se udeležuje mednarodnega ocenjevanja medu v Semiču in je

že vrsto let uspešen. Letos je prejel zlato priznanje za lipov med. Stalno se izobražuje, leta 2004 je med prvimi čebelarji v Čebelarskem društvu Kanal - Brda opravil nacionalno poklicno kvalifikacijo za čebelarja. Petnajst let je dejaven v upravnem odboru Čebelarskega društva Kanal - Brda. Sicer pa je tudi gasilec in zanimivo, kot nono Gušto, tudi on dela v kamnolomu.

Lipov med je kremno bele barve z rumenim ali zelenim odtenkom ali pa izrazito rumene barve. Ima značilen vonj in aromo po lipovem cvetju, mentolu in zeliščih. Lipov med krepi organizem in pomaga pri premagovanju prehladov.

Kostanjev med je temnejši in ne prav slahek, zato ga uživajo odrasli ljudje. Deluje na prebavila, jetra in ob nespečnosti. Je bogat vir hranljivih snovi pri nezadostni prehrani. Med vsebuje sestavine, ki telo krepijo skrbijo za ravnovesje v organizmu, spodbujajo življenjske procese, povečujejo obrambne sposobnosti organizma in ohranjajo zdravje. S tega vidika sodijo med in drugi čebelji izdelki med zdrave dodatke k prehrani. Poleg medu pridelujejo še cvetni prah, propolis, čebelji vosek, matični mleček.

Med je sladilo, ki ima za 24 odstotkov nižjo energetsko vrednost kot sladkor. Sestavljen je pretežno iz enostavnih sladkorjev, ki hitro prehajajo v kri in mišice. Zato je bogat vir energije s hitrim energetskim učinkom. Uživanje medu omogoča tudi popolnejše izkoriščanje nekaterih mineralov in vitaminov. Vsebuje povprečno 34 odstotkov groznega sladkorja (glukoza), povprečno 40 odstotkov sadnega sladkorja (fruktoza) in 1 do 4 odstotke trsnega ali pesnega sladkorja (saharoza), 18 odstotkov vode, fermente (diastaza, invertaza, katalaza, peroksidaza, lipaza), rudninske snovi (kalij, kalcij, natrij, magnezij, železo, klor, fosfor, jod itd.), organske kisline ter vitamine B skupine in C vitamin. S staranjem se med strjuje in najprej postane kašast, potem pa delno ali povsem trd, pravimo, da med kristalizira. Do tega pojava pride, ko začne glukoza tvoriti kristale. Med lahko v kristaliziranem stanju hranimo več let, pri čemer se mu lastnosti ne spremenijo.

OBČINSKA UPRAVA

Tečaj dela z motorno žago

Mitja Žnidarčič, TIC Kanal

Občina Kanal ob Soči bo na podlagi velikega števila interesentov v začetku prihodnjega leta organizirala dvodnevni tečaj »Osnove tehnike dela z motorno žago« in desetdnevni tečaj »Tehnike dela z motorno žago«.

O izvedbi tečaja, bo občina Kanal ob Soči predhodno javno obvestila. Za vse informacije smo vam na voljo na tel.: 05 39 81 213 oziroma email: info@tic-kanal.si. **Gregor Češarek**, učitelj gozdarstva na Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna pojasnjuje, da delo z motorno žago spada med zahtevna in nevarna dela, ki zahtevajo opremljenost in znanje. Opremo se da kupiti, znanja pa ne. Znanje in veščine pridobimo s pomočjo učenja in praktičnega dela. Predvsem

pravilno usmerjeno praktično delo omogoča pridobivanje znanj, ki jih potrebujemo za varno delo z motorno žago.

Vsak tečaj zajema osnove vzdrževanja motorne žage, pravilno uporabo osebne varovalne opreme pri delu z motorno žago in tehniko dela z motorno žago. Tu je glavna razlika dvodnevnega in desetdnevnega tečaja. Desetdnevni tečaj vse sklope zajema bolj kompleksno in poglobljeno, tečajnik se sreča z več različnimi situacijami, saj obsega cel teden praktičnega dela v gozdu, medtem ko se pri dvodnevem tečaju tečajnik sreča z manj situacijami – delo v gozdu se opravlja en dan.

Na splošno velja, da za osnovno varno delo

komaj zadostuje desetdnevni tečaj, ta omogoča tudi lažjo pripravo za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, katera predstavlja minimalni pogoj za opravljanje sečnje izven lastnega gozda.

Dvodnevni tečaj pa je namenjen predvsem lastnikom gozdov, ki občasno uporabljajo motorno žago v svojem gozdu ali na dvorišču. Namen tečajev je torej usmeriti lastnika gozda v varno delo.

Tečaji so sestavljeni modularno, tako da se lastniki lahko tudi čez nekaj let zopet udeležijo nadaljevalnega tečaja, ki pomeni nadgradnjo prejšnjega in tako izboljšajo znanje in veščine, ki jih potrebujejo pri delu z motorno žago.

Srednjeevropska cerkvena pot

Srednjeevropska cerkvena pot bo po zaslugi sodelavk raziskovalne postaje ZRC SAZU Nova Gorica vključevala tudi cerkve iz kanalske občine: cerkev Marijinega imena (Marijino Celje) v Ligu in cerkev Marije Snežne v Nadavčah.

Jasna Fakin Bajec in Petra Kolenc, Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica, foto: Toni Dugorepec

V okviru programa evropskega transnacionalnega teritorialnega sodelovanja v Srednji Evropi, ki je sofinanciran iz strukturnih skladov Evropske unije, smo sodelavke Raziskovalne postaje ZRC SAZU iz Nove Gorice kot projektni partner vključene v mednarodnem projektu *THETRIS – THEMatic Transnational church Route development with the Involvement of local Society/Razvoj tematske mednarodne cerkvene poti s sodelovanjem lokalne skupnosti*. Vodilni partner projekta je Združenje občin območja zgornje Tise iz Fehérgyarmata (Felső-Tisza Vidéki Többszélű Kistérségi Társulás iz) na Madžarskem; sodeluje še 10 partnerjev iz srednjeevropskih regij: iz Češke, Nemčije, Slovaške, Italije, Avstrije, Poljske in Slovenije (poleg RP ZRC SAZU Nova Gorica še Poslovno podporni center iz Kranja). Projekt, ki poteka od julija 2012 se bo zaključil konec leta 2014.

Z zavedanjem, da se podeželje Srednje Evrope spopada z demografskimi problemi in nerazvitostjo, hkrati pa v svojih vaških jedrih skriva nešteto dragocenih in zanimivih kulturnih vrednot, je namen projekta oblikovati strategijo, sodobne pristope in tehnike ohranjanja in trajnostne rabe kulturne dediščine za zagotavljanje socialne in ekonomske vitalnosti podeželskih skupnosti. Projekt se bo skozi pet delovnih sklopov osredotočil na cerkveno kulturno dediščino, zlasti na ohranjanje, predstavljanje in rabo srednjeveških in romarskih cerkva, ki v mnogih skupnostih igrajo ključni element srečevanja in povezovanja ljudi. Ker je njihov socialni in ekonomski pomen velikokrat izključen iz regionalnih, državnih ali transnacionalnih razvojnih strategij, bo projekt na podlagi regionalnega identificiranja in ovrednotenja cerkvene dediščine, priprave SWOT analiz in oblikovanja regionalnih cerkvenih poti, ki bodo osnova za skupno virtualno čezmejno pot, podal inovativne tehnološke rešitve, strategije in priporočila o sodobnih pristopih uporabe in izkoriščanja cerkvenih vrednot.

Skozi projekt bodo testirane tudi različne informacijske in komunikacijske tehnologije (QR kode, GPS sledenje, 3D foto natečaj za mlade), ki lahko zmanjšajo stroške dediščinskega upravljanja in promocije ter hkrati k dediščinskih aktivnostim pritegnejo mlajše generacije.

Projektne aktivnosti potekajo vzporedno na regionalnem območju, kjer delujejo ustanovljene

Marijino Celje v Ligu bo del Srednjeevropske cerkvene poti

regionalne delovne skupine, na čezmejnih srečanjih, kjer sodelujoči partnerji izmenjujemo različna mnenja, izkušnje in dobre prakse. Velik poudarek projekta je na vključevanju deležnikov iz lokalnega okolja (predstavnike župnij, nacionalnih dediščinskih institucij, občinskih oblasti in turističnih organizacij), ki so glavni upravljavci kulturne dediščine in njene sodobne rabe za izboljšanje kvalitete življenja v lokalni skupnosti. Sodelavke Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici smo vodje petega delovnega sklopa. S svojim strokovnim znanjem bomo poleg vodenja predstavljenih aktivnosti izvedle še izobraževanje o prenosljivosti elementov dobrih praks upravljanja z dediščino v lokalno okolje, ter izobraževanje o pomenu in načinih vključevanja lokalnega prebivalstva v različne dediščinske aktivnosti, saj so domačini poglaviti akterji nadaljnje rabe kulturne dediščine. V okviru tretjega delovnega sklopa smo tudi oblikovale regionalno cerkveno pot po Goriški regiji, v katero smo vključile Marijina božjepotna svetišča med Alpami in Krasom. V skupno srednjeevropsko cerkveno pot bomo tako pritegnile

sledenja svetišča: 1. cerkev Lavretanske Matere Božje v Trenti, 2. cerkev Device Marije v Polju pri Bovcu, 3. cerkev Marijinega imena na Mengorah, 4. cerkev Marijinega imena (Marijino Celje) v Ligu, 5. cerkev Marije Snežne v Nadavčah, 6. cerkev Device Marije na Vrhovlju pri Kojskem, 7. baziliko Marije Božje Matere na Sveti Gori, 8. cerkev Gospodovega oznanjenja na Kostanjevici pri Novi Gorici, 9. cerkev Žalostne Matere Božje na Mirenskem Gradu, 10. cerkev Brezmadežne Device Marije na Gradišču nad Prvačino, 11. cerkev Marijinega vnebovzetja nad Vitovljami, 12. cerkev Marije Snežne na Obeluncu nad Gočami, 13. cerkev Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi in 14. cerkev Device Marije Oberšljanske pri Komnu.

Naštete cerkve bodo predstavljene v okviru virtualne srednjeevropske cerkvene poti na internetni strani in v krajši brošuri, ki bo izšla konec leta 2013. Pet posebej izbranih cerkva bo tudi označenih z napisnimi tablam.

Zagotovo je omenjeno sodelovanje v projektu prispevek k promociji Goriške sakralne dediščine v Evropi.

V okviru projekta THETRIS poteka tudi mednarodni **3D FOTOGRAFSKI NATEČAJ ZA MLADE**. Sodelujejo lahko študentje oz. mladi v starosti med 15 in 26 let. Udeleženci lahko izberejo največ 3 cerkvene objekte s seznama cerkva za regionalno cerkveno pot (izmed omenjenih 14). Tekmovalci nato posnamejo 2 stereo fotografiji (300 dpi) izbranega objekta v skladu s predpisanimi navodili, ki omogočajo poznejši prehod na 3D format.

Več o natečaju si lahko preberete na spletnih straneh www.thetris.eu oz. <http://rpng.zrc-sazu.si/#v>.

Sadje cesarjevega vrta: priročnik za sadjarstvo

Prvi pilotni čezmejni študijski krožek na območju Goriške, ki je potekal v okviru čezmejnega projekta Study circles (študijski krožki), je zaključen.

Mateja Pelikan, koordinatorica in mentorica, foto: Arhiv študijskega krožka

Prvi čezmejni študijski krožek na temo sadjarstva

V Levpi je v torek, 19. novembra, potekalo zadnje srečanje pilotnega čezmejnega študijskega krožka na temo sadjarstvo, ki so ga krožkarji poimenovali »Sadje cesarjevega vrta - obudimo sadjarstvo«. Krožkarji so se srečevali od maja do novembra 2013, na srečanjih pa je poleg mentorjev občasno bil prisoten še strokovnjak kakšne specifične teme, na primer: cepljenje, rez, stare sadne sorte ali zaščita

rastlin.

S čezmejnimi študijskim krožkom, v katerem so sodelovali tako udeleženci iz Slovenije kot Italije, smo želeli obnoviti in pridobiti znanja o gojenju sadnih dreves, obnoviti star sadovnjak ter spodbuditi lokalno prebivalstvo k ohranjanju travniških sadovnjakov ter k sajenju novih dreves. Za to smo pripravili tudi publikacijo, ki smo jo poimenovali

»Sadje cesarjevega vrta: Priročnik za ljubitelje sadjarstva« (najdete jo tudi v e-obliki na www.study-circles.eu ali www.lung.si).

V njej so predstavljeni osnovni pojmi, kot so sadna vrsta ali sorta, nekatere stare lokalne sadne sorte ter osnovni nasveti za gojenje sadnih dreves. Zavedamo se, da so naše aktivnosti ter knjižica majhen korak v smeri oživljanja sadovnjakov in samooskrbe, a upamo in želimo si, da se bo zgodba cesarjevega vrta nadaljevala – za to pa smo odgovorni vsi. Na območju, vključenem v projekt, sta v pripravi nova čezmejna študijska krožka, in sicer na temo turizma in čezmejnega sodelovanja. Prav v začetku decembra sta Ljudska univerza Nova Gorica in Pokrajina Gorica organizirali v Gorici čezmejno okroglo mizo, na katero so bili povabljeni strokovni delavci s področja turizma in zainteresirana javnost. Predpriprave na nov študijski krožek so v teku, a še vedno se je mogoče pridružiti, zato vabimo vse, ki bi želeli sooblikovati turistično ponudbo na območju občin Brda in Kanal ob Soči ter sodelovati v študijskem krožku, da pokličejo na 05 335 31 15 ali pišejo na mateja.pelikan@lung.si.

Martinovanje v Desklah

Martinovo, praznik, ki se ga veselijo tako pridelovalci, kot tudi ljubitelji dobre kapljice.

Majda Rejec, foto: Danila Schilling

Letos smo martinovali tudi v Desklah, četudi naš kraj ne slovi kot vinoroden. V preteklosti, vse tja do konca šestdesetih let preteklega stoletja, je sicer bilo pri nas veliko vinogradov. Skoraj vsaka domačija je imela svoj vinograd in je pridelala dovolj vina za lastne potrebe. Danes je trt bolj malo in le redki so, ki še vedno pridelujejo tudi vino.

V torek po martinovem smo se zbrali v Medgeneracijskem centru Pri Tinci, da bi ocenili in pokusili vzorce novega vina, ki so jih prinesli domači proizvajalci. Zbralo se je štirinajst vzorcev različnih belih in črnih vin.

Tričlanska komisija je imela kar težko delo pri določitvi najboljših vin. Kot se spodobi, so upoštevali vse kriterije, ki jih je potrebo upoštevati ob tovrstnem delu.

Martinovo Pri Tinci

Pridelovalca zmagovalnih vin in strokovna komisija

Prvo mesto je dobilo vino **Jožeta Valentinčiča** iz Globnega, drugo in tretje mesto pa vini **Rudija Kraščka** iz Ložic.

Zmagovalci so prejeli pokale v obliki čaš, ki jih je iz lesa izdelal naš član **Emil Blažič**. Vsi, ki so se ojunčili in prinesli svoj pridelek v oceno, pa so

prejeli priznanje kot spodbudo za naprej. Kljub strogosti in resnemu delu komisije smo menili, da je lepo, če dobiš nagrado, veliko pa je že to, da se odločiš in svoj pridelek predstaviš širši javnosti. Vzdušje je bilo enkratno. Ob pokušanju rujne kapljice se je razvil sproščen razgovor, bilo je

polno smeha in zabave.

Upamo, da bomo martinovali tudi v bodoče in da se jih bo še več odločilo, da prinesejo svoja vina v oceno.

Mogoče bo kdo začutil tudi željo po lastnem vinogradu.

ZAVESE

DEKOR *ida*

Gradnikove brigade 49, 5000 Nova Gorica

TEL: (05) 30-22-975

GSM: 041-338-499

igor.leban@gmail.com

SREČNO SREČNO SREČNO

MARKET FAMA KANAL

Tako blizu, tako ugodno!

MESNICA

MARKET FAMA KANAL
Gradnikova ulica 23
tel.: 38 00 204

**SVEŽE MESO
IZ TOLMINSKE**

Vesele praznike

Vrednostni bon

5€

Bon se lahko vnovči ob nakupu nad 40€
v MARKETU FAMA KANAL in NE VELJA ZA NAKUP CIGARET IN TELEFONSKIH KARTIC

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

Novi ŠKODA
Rapid Spaceback.

Novi ŠKODA Rapid Spaceback: že za 10.999 €.

Vesele praznike in srečno v 2014 vam želimo

avto**center**
stavanja

Nova Gorica, Industrijska cesta 4d, t: 05 33 84 590
Tolmin, Na logu 1, t: 05 38 00 550 // www.stavanja.si

konfiguracija poroka: poroka in izpusti CO₂ 8,6-9,4 l/100 km in 99-107 g/km.

Devetdeset je čudna številka!

Se posmeji Franc Jerončič, ki je 27. oktobra dopolnil 90 let in doda: »Kdo bi kdaj rekel, da pridemo do take starosti!« Vedrina in bistrost duha sta lastnosti, ki nas pri Francu očarata. »Bil sem v trgovini, ko je prodajalka Sandra vprašala dostavljavca blaga, če ugotovi, koliko let imam. Ta šofer pa kar ni mogel verjeti, pokleknil je pred mano in me vprašal, kako to doseči. Samo delati je treba, delo je življenje!«

Petra Paravan

Franc Jerončič v svojem muzeju. V ospredju kip "Izseljenec", ki je bil razstavljen tudi v Vidmu.
Foto: Lea Širok

Pravite, da je le delo recept za dolgo in zdravo življenje?

Delati je potrebno. Delo nas žene naprej. Koliko sem v svojem življenju kosil, drvaril, kmetoval! Ko se začne popivati, se človek pokvari. Pri hrani in pijači se je potrebno odrekati oziroma zmerno uživati. Zame so zeliščni čaji zlata vredni. Vsako jutro si naredim čaj iz koprive. Delam pa tudi zeliščne mešanice.

Predvidevam, da niste nikoli občutili malodušja ali obupa?

Ne, nikoli nisem obupal, vedno je potrebno misliti naprej! Obupati se ne sme! Seveda sem imel vse vrste težav. Ko smo začeli z elektrifikacijo v naših krajih, je ljudje ponekod niso želeli sprejeti, češ da bodo strele udarjale v hiše. Zaradi tega je šele deset let kasneje prišla elektrika v določen zaselek. Pa kup drugih stvari... Saj veste, denar ne gre v hribe, tako kot voda, ki ne gre sama gor, potrebno jo je pompati!

Pa ste ob delu našli kaj časa za interesne dejavnosti?

S športom se nisem nikoli ukvarjal. Niti kart nisem

igral. Škoda je bilo zamujati čas na tak način. Sem pa lovec, najstarejši lovec v kanalski družini. Saj me

vleče na lov, en dan se bom res odpravil, a kaj ko mislim bolj na to, kako bom spravil radič... Saj nimam časa!«

Šele ko ste bili 20 let v pokoju, ste se začeli ukvarjati z rezbarstvom. Ste imeli to željo že v mladosti?

Leta 1978 sem šel v pokoj, se pravi pri 55 letih, ko sem imel 75 let pa sem začel obiskovati rezbarski krožek na društvu Univerze za tretje življenjsko obdobje v Novi Gorici. Sem tudi član Rezbarsko, intarzijskega in restavratorskega društva Solkan (RIRDS). Ampak, povedati moram, da sem imel veselje do lesa že v mladosti. Če ni veselja že prej, tudi kasneje ne bo prišlo. Že kot otrok sem v Kostanjevici opazoval Dreja Uknčana, kako je izdeloval lesene predmete. Tudi stric je delal sode, vozove, brente. Imel je pet sinov, a nobenega od njih ni bilo zraven, samo mene je zanimalo njegovo delo. Nekoč je stric rekel moji mam: "S tega puoba pa bo neki!" V italijanski vojski so me vprašali po poklicu, rekel sem, da sem mizar in sem sodeloval pri izdelavi pokrovov za kotle, izkušnje iz mladosti so mi prav prišle. Podobno je bilo pri partizanih, ko sem moral narediti krsto za vojaka.

Kateri les pa je najbolj primeren za obdelavo?

Oreh je najbolj kompakten, ni nevaren za zajedavce, daje lepo barvo. Omare, skrinje so vse iz oreha. Največ uporabljam lipon, predvsem za kipe, predmete. Že tata mi je govoril, če delaš 'lojtra', jih naredi iz lipe, ker ima redek, lahek les, nikoli iz lipona, ki je kompakten in nekoliko bolj trd.

Franc in Zoran Jerončič, oče in sin, neutrudna sodelavca pri številnih projektih.
Foto: Ervin Čurlić

Na vaš devetdeseti jubilej je bila slovesnost z odprtjem prenovljenega etnološko-rezbarskega muzeja.

Sprva smo imeli celotno razstavo v skednju, razdeljeno na tri dele (etnološki, 1. in 2. svetovna vojna, rezbarstvo), z evropskimi sredstvi pa smo lahko gospodarsko poslopje obnovili; naredili smo tlak, pobelili, zamenjali streho. Tako imamo spodaj etnološko zbirko in predmete iz 1. in 2. svetovne vojne, zgoraj pa razstavo mojih rezbarskih del. Goriški muzej je zbirko popisal, dokumentiral.

Še vedno pišete dnevnik, gotovo tudi dnevniški zapisi pomagajo pri ohranjanju spomina. Kako se spominjate otroštva in mladosti?

V Kostanjevici nas je bilo 60 otrok, ki smo dve leti obiskovali slovensko šolo, potem pa smo dobili učiteljico iz Caserte, Napolitanko, ki je zaradi dialekta nismo razumeli. Ko je bila premeščena na Lig, da je lahko vsak dan hodila k maši, je postala naša učiteljica Slovenka iz Špetra, ki pa ni smela govoriti slovensko. Na Kolovratu so bile štiri šole: Lig, Kostanjevica, Šeberjak in Zapotok. Doma smo imeli majhno kmetijo, živeli smo v hudi revščini. Nogavic in spodnjih hlač ni bilo. Poleti smo spali na skednju, pozimi pa v hlevu. Veliko smo kosili, delali drva, iz kubičnega metra drvi nastane en kvintal oglja, ki smo ga prodajali čez mejo. Oglje smo kuhali, dokler nismo šli v vojsko.

Ste izreden pripovedovalec zgodb in spominov, ki jih lahko prebiramo v knjigi *Življenje na Kanalskem Kolovratu*, ki ste jo napisali skupaj s sinom Zoranom. Kakšen spomin bi izpostavili iz 2. svetovne vojne?

Nekega jutra so prišli italijanski vojaki in moral sem z njimi. Pobrli so vse moje letnike, le v Dolenjem Nekovu so trije fantje šli istega dne v partizane. Prespali smo v Kobaridu, potem pa so nas s kamioni odpeljali v Videm, od tam pa v Arezzo, kjer nas je bilo 9 čet, približno 1200 slovenskih vojakov. Ko je septembra 1943 Italija kapitulirala, smo bili prepuščeni sami sebi. S prijateljem iz Markičev sva se odpeljala z vlakom v Volterro, Bologno, vse do Mester. Tam pa je stražila nemška vojska in nisva mogla skozi, ker nisva imela dokumentov. Zagledal sem dimnikarja in se domislil; vodja telefonske postaje nama je dal civilno obleko in položil na ramena deski ter nas pod krinko peljal mimo stražarjev. Iz Mester sva celo pot do doma prehodila. Kmalu sem se pridružil partizanom. Bil sem v briško-beneškem odredu.

Kako pa je bilo takoj po vojni?

Leta 1946 so bile številne demonstracije, v katerih smo prispevali svoj glas za Jugoslavijo. Spomnim se, kako je bila na belo nedeljo v Britofu maša, veliko srečanje. Tisti, ki so bili proti Jugoslaviji, so na zvonik cerkve izobesili zastavo brez zvezde. Takoj so ljudje poklicali policijo in prišel je komandir, po rodu Furlan, ki je velel sneti zastavo. Bila je množica ljudi, on pa je glasno rekel: »Sentite, questa bandiera senza la stella non esiste, non è in nessun catalogo. Adesso tutti, rossi e bianchi, andiamo a bere!« (Poslušajte, zastava brez zvezde ne obstaja v nobenem katalogu. Sedaj pa vsi, rdeči in beli, pojdemo nekaj popiti!).

Po vojni se je Franc za kratek čas zaposlil v

Franc Jerončič v novem delu muzeja

Foto: Lea Širok

anhovski tovarni, nato je moral na služenje vojaškega roka v Beograd. Ko se je vrnil, je postal član gradbenega odbora za napeljavo elektrike Kanal - Lig in odbora za ustanovitev Kmetijske delovne zadruga Iskra Lig. Od leta 1954 je služboval v zadrugi, po združitvi zadrug pa je ostal v Kmetijski zadrugi Dobrovo do odhoda v pokoj. Bil je aktiven v različnih krajevnih, občinskih in okrajnih odborih (Kulturna dvorana, skladišče na Ligu, ceste Kanal - Lig, vodovod Melinki - Lig, most v Britofu). Za svoja prizadevanja je prejel številna priznanja in odlikovanja. Vedno se je navduševal nad zgodovino in predmeti, ki jih je našel na lovu. Tudi likovna ustvarjalnost mu je bila blizu, že med vojno je skiciral sovjake in risal.

»Najprej mora biti ideja, ki jo prenesem na list papirja in šele nato realiziram v lesu.« Predmeti in skulpture v muzeju imajo dodano vrednost prav zaradi opisov in pripovedi, ki jih Franc podaja na prijeten način. Ko boste pohajali po Kanalskem Kolovratu, obiščite

Na zdravje in še veliko ustvarjalnih trenutkov!

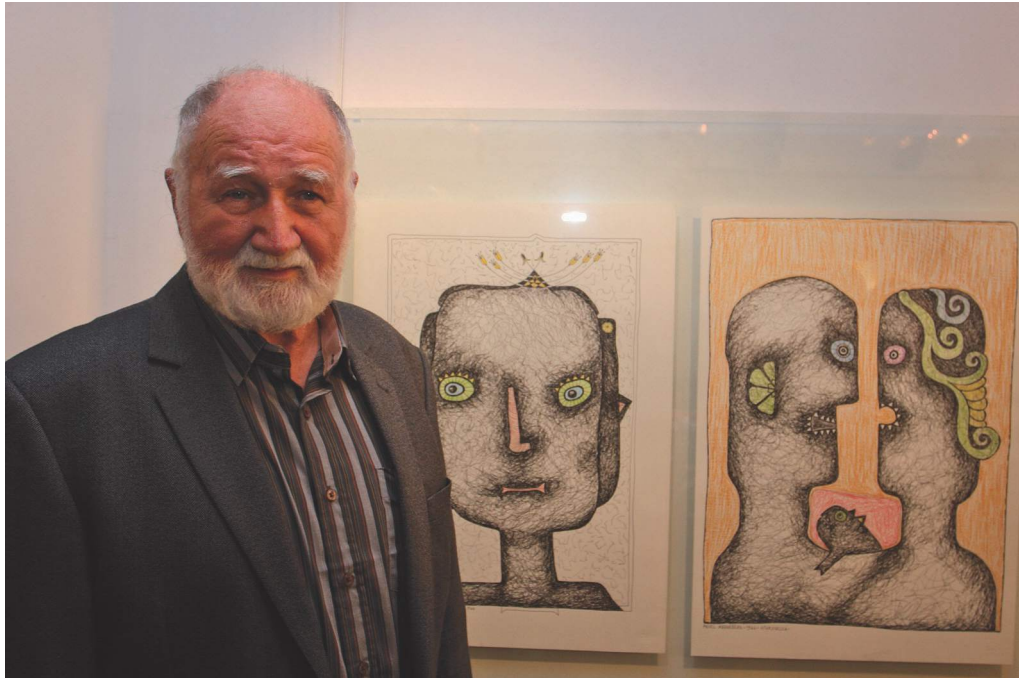
Foto: Ervin Čurlić

Franca Jerončiča v Melinkih, ki vam bo z veseljem odprl vrata svoje zbirke.

Srečen med ljudmi

Leta 1933 so se rodili znani Slovenci, Janez Bernik, Jure Robežnik, Rafko Irgolič, Veno Taufer, kakor tuje znane osebnosti, igralca Michael Caine in Kim Novak ter umetnica Yoko Ono. Med znane Slovence spada tudi naš domačin, Pavel Medvešček, slikar, grafik, grafični oblikovalec, član Društva likovnih umetnikov Severne Primorske, publicist, poznavalec in zbiratelj ljudskega gradiva, ki je 8. avgusta slavil 80 let.

Petra Paravan, foto: Toni Dugorepec

Grafični in slikarski opus Pavla Medveščka je bogat in raznolik

V Galeriji Rika Debenjaka so njegov jubilej počastili s pregledno razstavo, nanj so se spomnili člani *Etnološkega društva Liški pustje* kakor tudi domačini iz Gorenjega Polja, ki so s pomočjo *Krajevne skupnosti Anhovo Deskle* in *Kulturnega društva Svoboda* priredili pogovor s slavlencem. Pavel je bil hvaležen za lepe dogodke: »Samo da sem med ljudmi, pa se vedno dobro počutim!«

Pavel Medvešček se je rodil v Anhovem, po očetovi strani so bili Klančarjevi, zato je v svojih knjigah naslovljen kot Pavel Medvešček - Klančar. Fašizem je družino prisilil k selitvi v Maribor, ker pa v štajerski prestolnici niso še dobili jugoslovanskega državljanstva, so se morali ob nemški zasedbi vrniti na italijansko ozemlje, tokrat so šli na Gorenje Polje, od koder je bila Pavlova mati, nadarjena pesnica. Pavel se spominja, da je hčerka Eva poznala babičine pesmi, s katerimi on sploh ni bil seznanjen. Ko je kasneje na podstrešju našel rokopise v zvezku, na katerem je pisalo "zemljepis" in jih pokazal mami, mu je odgovorila, da niso nič posebnega, da jih lahko vrže stran. Nikakor je ni poslušal, pripravil je ilustracije in z njimi opremil ter oblikoval materino pesniško zbirko z naslovom *Kamnite misli* (1998), ki je izšla po njeni smrti.

V Mariboru je obiskoval 1. razred osnovne šole v slovenskem jeziku. Ob prihodu nemškega okupatorja

pa v nemškem jeziku. Ko so se vrnili na Primorsko, se je zgodba ponovila v italijanskem jeziku. Po osnovni šoli v domačem kraju je obiskoval nižjo gimnazijo v Šempetru pri Gorici. V tem času je spoznal bodočo ženo Mileno, ki je iz Globnega hodila na železniško postajo v Anhovo ali Plave na vlak in skupaj sta se vozila v šolo. Nato se je vpisal na srednjo oblikovno šolo v Ljubljano. Ko je končal prvi letnik, mu je profesor Kumar, ki je bil prav tako Primorec, svetoval, naj čez poletje čim več riše, predvsem staro arhitekturo. V Anhovem, Desklah stare arhitekture ni bilo, zato je odšel v dolino Idrije, mejne reke med Slovenijo in Italijo, in tam ogromno časa risal, ob tem pa tudi spoznaval ljudi. Pavel se je vedno navduševal nad preteklostjo, zato je ljudi spraševal, kako je bilo nekoč. In že takrat je začenjal spoznavati ljudsko izročilo in staroverce, kajti ob omembi sv. Jakoba pri Ligu, ga je domačin popravil, da se je hrib nekoč imenoval Škeljak, ter da je tam nekoč, preden so zgradili cerkvico, stalo svetišče boga sonca. Po srednji šoli je obiskoval Pedagoško akademijo v Ljubljani, nato je na osnovnih šolah v Vipavi, Kojskem in Desklah poučeval likovni pouk. Ko so postavljali spomenik Ivanu Čargu v Kanalu, je spoznal direktorja Zavoda za spomeniško varstvo, ki ga je povabil v službo kot dokumentalista. Vmes je eno leto kot grafični oblikovalec deloval v podjetju Meblo. Poleg službe, se je aktivno ukvarjal tudi z grafiko,

slikarstvom, ustvaril je številne prospekte, plakate in več kot osemdeset knjižnih oprem.

Za svoje delo je prejel številne nagrade, med najpomembnejšimi je Bevkova nagrada za življenjsko delo, ki mu jo je leta 1988 podelila občina Nova Gorica. Leta 2002 je postal častni občan občine Kanal ob Soči. Prejel je tudi skupinsko nagrado za likovno skupino 2xGO, ki je združevala likovnike iz obeh Goric.

Kot poznavalec in zapisovalec ljudske dediščine je objavil več člankov in monografskih publikacij. Knjiga *Na rdečem oblaku vinograd raste* (1990) je zbirka pravljic, ki jih je zapisal na področju Kanalskega Kolovrata, med reko Idrijo in Sočo. Podobna knjiga je *Štrped* (1997), ki opisuje pravljice podgorskega Krasa in Čičarije. Zbirka rekov in pripovedi *Obrusnice* (1998) je nastala v sodelovanju s fotografom **Rafaelom Podobnikom**, prijateljem, s katerim sta sodelovala tudi pri knjigi *Let v lunino senco* (2006), ki je druga knjiga trilogije o starovercih. Prva knjiga *Skrivnost in svetost kamna* (1992) se navezuje na črna in sveta znamenja na Primorskem, tretja knjiga *Iz nevidne strani neba* pa je skoraj končana. Izid nove knjige bo pospremila tudi razstava. Pri knjigi mu pomaga vnukinja Daša, ki pretipkava in lektorira njegove obsežne rokopise, obenem pa opravlja še mnogo raziskovalnega dela. Pomagala mu je tudi pri knjigi *Let v lunino senco*. Po zaključeni temi o starovercih ju že čaka nova tematika o vedeževalkah. Številni zapisi pripovedovalcev s terena, ki so ali še bodo dobili knjižno obliko, so zanj prava dragocenost, saj pravi, da gre zasluga vsem tem ljudem, ki so mu zaupali in s tem ohranili nesnovno kulturno dediščino.

Jutro

Pomladne trave
z biseri rosnimi posute.

Dvoje stopinj
utisnjeni, kot pečat.
Skalili so jutranji mir.

Na belih marjeticah
sledovi so blatni.

Prvi žarki prižigajo
v kapljicah rosnih
nevidne luči,
ki jutro oznanjajo
n o v o.

(»Ob rojstvu Pavlota«, pesem Pavlove matere, Pavle Medvešček)

Pavla Jarc in Pavel Medvešek v nabito polni Gotski hiši

Medvešek in slikarka Milojka Nanut

Pavla marsikaj zanima; zeliščarstvo, kuharstvo, pokrajina, kmečka arhitektura ... Obravnaval je poslikane planete pod strehami in njihove vzorce, ljudska glasbila, igrače. Ob vsem tem zanimanju pa je vedno našel čas za grafiko in risbo, imel je več kot sto samostojnih in skupinskih razstav. Razstava ob njegovi 80. letnici se iz *Galerije Rika Debenjaka* v januarju seli v *Kulturni center Lojze Bratuž* v Gorico. Predstavlja najobsežnejši pregled njegove dosedanje ustvarjalnosti, ki obsega zelo raznolik in bogat grafični ter risarski opus. Svoje likovno ustvarjanje je začel z grafičnimi tehnikami: najprej z lesorezom, ki je dopuščal izrazne možnosti in izpovednosti, nato z jedkanico, pri kateri se je izkazala natančnost in

občutek za detajle ter nazadnje z barvnim sitotiskom, ki mu je ostal zvest do danes. Ljubša kot grafika mu je risba, saj predstavlja osnovo, narejena je iz preproste, čiste linije, ki jo najraje ustvari s tušem, da je ni moč več popravljati. V njej je prvinska oblika, »za katere odkriva vzore v spontani, naivni otroški risbi in poenostavljenem izrazu ljudske umetnosti«. Umetnostna zgodovinarica **Pavla Jarc** v predstavitvi poudari, da je umetnik, ne glede na grafično tehniko, »ostal pronicljiv pripovedovalec zgodb, videnj, doživetij in občutkov, ki so ga navdajali ob opazovanju pokrajine, struktur kraškega kamna, predmetov vsakdanje rabe, običajnih ljudi ter njihovih običajev v njegovem kraško-primorskem svetu«.

Tisti, ki Pavla poznate, veste kako hitro mine čas ob njem.

S svojim načinom pripovedovanja očara, s svojo preprostostjo pritegne, s simpatičnim nasmehom razvedri.

Ob njem je moč začutiti odprtost duha, sprejemanje, razumevanja, predvsem pa toplino.

Zato ni nenavadno, da so mu po večkratnih obiskih ljudje zaupali, odlikuje ga izreden čut za sočloveka. Ob odhodu iz njegovega solkanskega doma sem se zahvalila za izkazano gostoljubje, predvsem pa, da je z mano delil svoj dragoceni čas in delček svojega sveta. On pa se je ponovno zahvalil vsem, ki so pomagali pri organizaciji dogodkov v kanalski občini.

Večer pod orehom

Točno dva tedna po rojstnem dnevu, so na Gorenjem Polju počastili osemdeset let Pavla Medveška Klančarja. Rodil se je 8. avgusta 1933 v Anhovem, svojo mladost pa je preživel na Gorenjem Polju.

Na "brjaču pr Kocjenčičevih" so se zbrali vsi, ki so želeli jubilaru voščiti za rojstni dan. Topla zvezdnata noč je privabila okrog 130 obiskovalcev. Na začetku je pozornost prisotnih pritegnil **Lovro Tinta** z glasbenim nastopom. Nato jih je pozdravil predsednik Krajeвне skupnosti Anhovo-Deskle, domačin **Klemen Stanič**. Sledil je pozdravni govor z voščilom še enega domačina, tokrat župana **Andreja Maffija**. Na vrsti je bil gost jubilar, **Pavel Medvešek**, ki je pripovedoval o svojem otroštvu, študiju, srečanju s kulturno dediščino in zapuščino starovercev. Z **Lidijo Rahotino** sta obujala spomine na mladostne vragolije. Udeleženci so postavljali vprašanja, ki so se nadaljevala v pogovore po zdravici. Znanci in prijatelji so slavljencu prebrali pesmi. Pavel nam je zaupal, da je pred izidom zadnja knjiga trilogije o starovercih, ob izidu knjige pa bo pripravljena tudi razstava.

Večer sta organizirali KS Anhovo Deskle in KD Svoboda Deskle, pomagala je tudi občina Kanal. Pri prireditvi so sodelovali krajski, ki so pokazali,

Šopek za osemdeseti jubilej od verjetno najmlajše udeleženke Večera pod orehom

Foto: Bruno Rijavec

da vaško življenje še vedno prinaša nekaj, kar je v mestih težko doseči: sodelovanje pri izvedbi

prireditve. Večer je minil v sproščenem vzdušju, ob petju **Moškega pevskega zbora Kazimir Nanut**.

Sedemdeset let od požiga Kostanjevice

V Kostanjevici so v soboto, 5. oktobra, obeležili sedemdeseto obletnico nacističnega požiga vasi in neuspelega napada na partizansko bolnišnico, ki je delovala v vasi. Slavnostni govornik je bil zgodovinar dr. Branko Marušič, ki je tudi prispeval spodnje besedilo.

Dr. Branko Marušič, foto: Edi Maver

Spominska slovesnost ob 70-letnici požiga Kostanjevice

Zbrali smo se, da se le dan pred sedemdeseto obletnico, spomnimo nemškega požiga Kostanjevice (6.10.1943) in neuspelega napada na partizansko bolnišnico, ki je delovala v vasi. Krvavi in uničevalni dogodki v Kostanjevici izpred sedemdesetih let sodijo v sklop borbenega in upornega vzdušja, ki ga poznamo z imenom splošna ljudska vstaja na Primorskem ali krajše Goriška fronta. Tisti čas po kapitulaciji Italije, 8. septembra 1943, je bil prelomen za potek narodnoosvobodilnega boja na Primorskem med drugo svetovno vojno. Prelomen je bil tudi tako z vojaškega kot s političnega stališča. Olajšanje, ki ga je že konec julija 1943 prinesel padec **Mussolinija**, in želja po svobodnem življenju, sta zlasti po kapitulaciji v povsem novih okoliščinah na Primorskem ustvarila osvobodeno ozemlje, kjer je samodejno nastala in se razvnela splošna ljudska vstaja. Ta je zrasla spontano in celo nepričakovano za vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja na Primorskem, zlasti ko se je razvedelo, da te kratke ure svobode na Primorskem ogrožajo nemške sile. Te so naglo zasedale zlasti Trst in Gorico, potem ko jih je zapustila razpadla italijanska vojska. Odpor proti nemški zasedbi je bil najmočnejši v okolici Gorice, toda zajel je domala vso Primorsko in tudi ozemlje ob reki Idriji. Po dveh tednih ga je strla premočna nemška sila, ki je uresničevala vojaški načrt, nastal že takrat, ko so Nemci doživeli poraz v Afriki in se je nemška vojaška oblast skupaj s Hitlerjem zavedala nevarnosti, ki preti Italiji, Balkanskemu polotoku in posrednim potom tudi Nemčiji z angloameriškim približevanjem Evropi.

Zato je Nemčija pripravila ustrezne načrte za nemško zasedbo severne Italije, za obrambo predelov morske obale ter za zavarovanje alpskih prelazov. Te naloge so bile poverjene feldmaršalu **Erwinu Rommlu**, ki se je tako že v drugo srečal z boji v Posočju. Če je v prvi svetovni vojni kot poročnik nemške vojske nedaleč tod vodil v zadnji soški ofenzivi svojo vojaško enoto od Volč do Matajurja po grebenu Kolovrata, je šestindvajset let zatem poveljeval iz oddaljenega italijanskega Belluna večjemu številu nemških divizij. Hitler je Rommlu še pred kapitulacijo Italije izrecno naročal, da zavaruje železniške in cestne povezave Italije s severom, da ne bi ohromelo oskrbovanje nemških čet v bojih na Apeninskem polotoku. Ta dejstva postavljajo goriško fronto ali splošno ljudsko vstajo na Primorskem izven dometa lokalnih meja, saj je o bojih pri Gorici na primer poročalo tudi osrednje nacistično glasilo *Völkischer Beobachter* in pisal o njih tudi minister **Goebbels** v svojem dnevniku. Ta dejstva nam tudi pojasnjujejo, odkod tako silovit napad na partizansko vstajo na Primorskem in zakaj se je nemški ofenzivni val preko Istre pomikal v zaledje Kvarnerskega zaliva. Tudi tu se je bilo potrebno zoperstaviti morebitnemu zavezniškemu izkrcanju. Istočasno pa lahko razumemo, zakaj tolikšna prisotnost Nemcev v Soški dolini, pa tudi v Kanalu ob Soči od koder so 6. oktobra 1943, bila je sobota, izvedli napad na Kostanjevico. Prisotnost partizanov je namreč ogrožala zlasti železniško komunikacijo, zato jih je bilo treba uničiti

ali pa potisniti čim dlje od objektov, ki so služili nemškemu oskrbovanju bojišč v južni Italiji. Partizani pa bi se tudi vključili v vojno dejavnost Angloameričanov ob njihovem morebitnem izkrcanju na severu Jadranskega morja. Čeravno ni goriška fronta prinesla neposrednega vojaškega uspeha pa je vendar okrepila borbeni duh in pomnožila partizanske vrste. Prihod novih borcev in drugačne razmere na vojaškem in upravnem področju, so zaradi nemških okupatorjev, zahtevale tudi spremembe v vojaški organiziranosti primorskega partizanstva. Operativni štab za zahodno Slovenijo je 23. septembra 1943 ustanovil šest partizanskih brigad (Goriško, Vojkovo, Soško, Gregorčičevo, Kosovelovo in Tržaško). Brigade so bile 6. oktobra porazdeljene v tri divizije (Triglavska, Goriška in Tržaško) oziroma kasneje v dve diviziji, in sicer v 30. (Gregorčičeva, Bazoviška in Kosovelova brigada) in 31. divizijo (Gradnikova, Vojkova in Prešernova brigada). Diviziji sta tvorili glavnino IX. korpusa, ki ga je 13. decembra 1943 na predlog slovenskega vojaškega vodstva ustanovil komandant jugoslovanske narodnoosvobodilne vojske maršal **Josip Broz Tito**. Obvestilo o ustanovitvi je poveljstvo 3. operativne (alpske) cone sprejelo nekaj dni kasneje, 21. decembra 1943, in še istega dne je bila vojaška enota, ki je potlej udeležena partizanski boj na Primorskem, formirana v Gorenji Trebuši. Deveti korpus, ki so ga poleg divizij z brigadami vred sestavljali tudi odredi (Briško-beneški, Idrijsko-tolminski, Južnoprimorski), samostojne čete in bataljoni, je vključeval tudi italijanske garibaldinske enote (divizijo Natisone z brigadami). Kapitulacija Italije je pospešila politično sodelovanje slovenskega odpora z italijanskim; sodelovanje je takrat dobilo večje prostorske razsežnosti in politično različnost. Septembrski dogodki leta 1943 so bili torej važni za razvoj narodnoosvobodilne borbe na Primorskem. V bojevanju pa so se morali preoblikovati tudi taktika in cilji delovanja, saj se partizani pri bojnih nalogah niso soočali le z nemškimi vojaškimi in policijskimi silami, marveč tudi z vojsko Mussolinijeve Salojske republike in s slovenskimi domobranci. Obdobje ob kapitulaciji Italije in po njej ima, kot povedano, poleg vojaške tudi pomembno in značilno politično podobo. To značilnost ji je dajala jezikovna in narodnostna meja med slovenskim in romanskim svetom. Po prvi svetovni vojni je svojo značilnost prispevala še nova državna meja med Italijo in Jugoslavijo. Prav ta meja je prispevala k nekaterim problemom s katerimi se je narodnoosvobodilni boja na Primorskem srečeval že od začetkov dalje. Komunistična partija Slovenije, organizator slovenskega odpora, je morala dobiti od svetovne skupnosti komunističnih strank Kominterne, privoljenje, da organizira odpor na ozemlju, kjer naj bi politično delovala italijanska komunistična partija.

To privoljenje je prišlo avgusta 1942 obenem z zahtevo, da partizansko gibanje v boju proti fašizmu sodeluje z italijanskimi antifašisti. Jasno pa je bilo tudi navodilo, da naj se pri tem sodelovanju o bodočih mejah med Italijo Jugoslavijo oz. Slovenijo ne razpravlja. Na slovenski strani pa je bilo prav vprašanje bodočih meja med Italijo in Jugoslavijo temeljno gibalno, ki je zlasti Primorce množično vključevalo v boj. Problem meje je ustvarjal napetost med italijanskimi antifašisti, zlasti nekomunistično usmerjenimi, saj se niso želeli odreči rapalski meji. Slovenci se prav zaradi učinkovitosti boja niso povsem podrejali navodilom Kominterne. V pričakovanju velikih sprememb po Mussolinijevem padcu je osrednji Izvršni odbor OF že konec julija 1943 naročal odborom OF, naj delujejo v podporo ideji, da se slovenska ozemlja, ki so po prvi svetovni vojni prišla pod Italijo in Avstrijo, združijo z matično domovino. Dvajsetega avgusta 1943 je CK KPS obvestil vodstvo KPI o zahtevi Izvršnega odbora OF o vključitvi Trsta v bodočo slovensko združeno Slovenijo v svobodni in demokratični Jugoslaviji. Italijanska partija je svoja stališča pojasnila v odgovoru dne 6. oktobra 1943. Temeljila so na pravici samoodločbe prebivalstva in očitno se je pri odgovoru na konkretne ozemeljske zahteve pridržala napotil Kominterne, da se bo o mejah odločalo po končani vojni.

Še preden je prišel odgovor italijanske komunistične partije, in čeravno novo politično stanje v italijanski državi po kapitulaciji ni bilo mednarodno potrjeno ter so njene državne meje še vedno veljale, pa je Pokrajinski odbor OF za Primorsko 11. septembra 1943 na Vogrskem ustanovil oblastni in politični organ za ozemlje Primorske, in sicer Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo. Ta je 12. septembra 1943 – kot je nedavno na podlagi manj znanih dokumentov odkrival na okrogli mizi v Šempetru pri Gorici predsednik ZZB za vrednote NOB Janez Stanovnik – predlagal Vrhovnemu plenumu OF, da izda odlok o priključitvi Primorske k matični domovini. Predlog je z letalom 16. septembra 1943 ponesel dr. Aleš Bebler v Bazo 20 na Rogu in še isti dan je plenum izdal proglas s katerim »izpolnjuje temeljne, iz naravnih in zgodovinskih pravic izvirajoče zahteve slovenskega naroda ter proglašja priključitev slovenskega Primorja svobodni in združeni Sloveniji v svobodni in demokratični Jugoslaviji«. Kot je predsednik Stanovnik tistega dne v Šempetru pri Gorici še povedal, je nastal problem potem, ko je bil dokument o priključitvi sprejet, ker se Josip Broz Tito z njegovo objavo ni strinjal rekoč, da »nam bodo zavezniki to unilateralno dejanje zamerili.« Tito je očitno legitimiteto boja utrjeval z upoštevanjem določil mednarodnega prava in dogovorov znotraj antihitlerjevske koalicije.

Na dan obeležitve požiga Kostanjevice je bila v Kočevju proslava v počastitev sedemdesetletnice kočevskega zbora; ta je zasedal med 1. in 4. oktobrom leta 1943. Kot je nedavno zapisal udeleženec zbora **Bogdan Osolnik**, je bilo zasedanje v Kočevju državotvorno dejanje, »ki je omogočilo uzakonitev suverenosti slovenskega naroda in položilo temelje njegove državnosti.« Odposlanci tega zbora so potrdili odlok vrhovnega plenuma z dne 16. septembra, toda ta potrditev ni prišla v zapisnik zbora, ker je njegovo vodstvo, domnevno **Edvard Kardelj**, prisluhnilo protestu italijanskega partijskega vodstva in opozoril iz Moskve, da se bo vprašanje meje reševalo po vojni. Prav s tem primerom je vredno na tem mestu opozoriti

na zapletenost vključevanja zahodnega slovenskega ozemlja v matični domovini oziroma slovensko-italijanskega medvojne sodelovanja, saj se je prav ta del zgodovine odvijal tu ob reki Idriji, preko katere so se opravljali vojaški in politični stiki, s Slovenci v Benečiji ter Furlani in Italijani iz furlanskega ravninskega sveta.

Kljub obilici objav, kljub pregledu nešteti fasciklov arhivskega gradiva, ostaja še nekaj neodkritih in nepoznatih dokumentov, ki nam še podrobneje služijo pri poznavanju in ocenjevanju preteklosti. K problemu o katerem govorimo, se pravi o Primorskem po kapitulaciji Italije naj dodamo še sledeče. Na izločitev Italije iz tabora sil osi (Italija, Japonska, Nemčija) je naglo reagirala Nemčija. 10. septembra 1943 je ustanovila dve operacijski coni, in sicer za predalpske dežele (sedež v Bolzanu/Boznu) ter za jadransko primorje (Operationszone Adriatisches Küstenland) s sedežem v Trstu; vanjo je bila vključena tudi Primorska.

Vzpostavitev nemške okupacijske oblasti na Primorskem je vnesla v narodnoosvobodilni boj nekaj novosti in sprememb. Ne le, da je bila nemška protipartizanska borba odločnejša, Nemci so z vračanjem nekaterih narodnostnih pravic, ki so jih Italijani prepovedali in ukinili, pridobili pri Slovencih kako prednost, ker so želeli vzdrževati red in mir na tem zelo pomembnem prehodnem območju ter zato tudi na njem vzdrževati politično ravnotežje med narodi in izrabiti vse razpoložljive ljudi in gmožna sredstva za potrebe nemškega rajha. Javni red in mir, se pravi boj proti partizanom pa so okupatorji vzdrževali tudi s pomočjo slovenskega domobranstva, ki se je pričelo v Ljubljanski pokrajini oblikovati septembra 1943.

Na Primorskem, kjer so bile razmere drugačne, saj tu pred tem niso delovale vaške straže in četniške enote, je nemška policijska oblast novembra 1943 ustanovila Slovenski narodni varstveni zbor, ki je bil podrejen nemškemu operativnemu štabu za boj proti partizanom. Ker pa za svoje delovanje na Primorskem ni imel dovolj kadra, je ta do pomladi leta 1944 prihajal iz Ljubljane. Začetno propagandno delovanje so kasneje domobranci dopolnili s stražarskim službovanjem in z bojnimi pohodi na partizane. Pri propagandnem delu je primorskemu domobranstvu pomagal domači protikomunistični taboj tudi s sodelovanjem v slovenskem tisku, ki je tedaj izhajal na Primorskem, pri knjižnih izdajah, šolstvu in v različnih slovenskih organizacijah. Pravkar povedano pokaže, da je bil tudi na Primorskem NOB zelo kompleksen in raznorodan ter da zahteva razlago polno zmernosti, pretehtavanja, soočanja in polno razumevanja časa v katerem so se dogodki odvijali. Zagotovo ni to lahka naloga. Lahkotnost pa si privoščijo oni, ki žele danes omadeževati partizansko gibanje za potrebe dnevne politike. Pravijo in pišejo, da je bil narodnoosvobodilni boj eno samo komunistično nasilje in da je imela ob vsem drugem tudi goriška fronta, tako imenovana radi poudarjajo, veliko temnih plati. Voja je posebno stanje duha, prav jo more razumeti le kdor jo je doživel ali pa tisti, ki ga ne bremenijo travme in zamere iz vojnih dni ali vrednostno ocenjevanje iz udobnega zornega kota sedanjosti.

V Kostanjevici smo se zbrali, da se ob spominu na tragični dogodek, ki ga je ta kraj doživel, poklonimo spominu ljudi, ki so se narodnoosvobodilnega boja udeležili zato, da osvobode svojo domovino tujstva

Dr. Branko Marušič

in da ustvarijo zase in za potomstvo lepše in boljše življenje. Naš poseben poklon pa naj velja vsem, ki so za te lepe cilje dali svoja življenja. Med njimi so bile tudi žrtve, ki jih je dala Kostanjevica. »Rdeča nit v življenju teh krajev je nenehno vojskovanje«, sta v knjigi *Življenje na Kanalskem Kolovratu* zapisala **Zoran in Franc Jerončič**.

Da bi le mir, ki ga živijo kraji ob Kanalski Idriji že več kot pol stoletja, ostal stalnica, ki je spremenila in prekinila dosednji potek zgodovine, tisto rdečo nit vojskovanja, ki jo omenjata Jerončiča.

Petdeset let Osnovne šole Deskle

Leta 1960 se je zaradi povečanja števila učencev začelo razmišljati o novi šoli v Desklah. Ob gradnji je bilo nekaj zapletov z višino šole in številom učilnic, ampak s protesti so ljudje dosegli, da se je gradilo po prvotni ideji.

Petra Paravan, foto: OŠ Deskle

Prava in popolna osnovna šola je v Desklah zaživela pred pol stoletja

Sredstva za gradnjo šole je v celoti prispevala tovarna cementa »15. september« Anhovo. Generacija 1963/64 je 1. septembra stopila v prvi razred nove šolske stavbe.

Na slovesnem odprtju nove šolske stavbe leta 1963 se je odvijal dopoldanski in popoldanski program. Iz zapisov je znano, da se je dogodka udeležilo veliko občanov, predvsem staršev šoloobveznih otrok, kakor tudi predstavnikov iz gospodarstva in kulture.

Prisoten je bil tudi **France Bevk**, ki je zapisal: »Ob odkritju osnovne šole, ki nosi ponosno ime Jožeta Srebrniča, prvega borca za pravice delovnega ljudstva«.

Jože Srebrnič je bil domačinom dobro znan, rojen v Solkanu, partizan, narodni heroj, komunist, poslanec Slovencev v rimskem parlamentu, dejaven na kulturnem in političnem področju, utonil je v Soči, nasproti današnje nove cementarne, kjer ima

postavljen spomenik. Leta 1992 so družbene razmere pripeljale do preimenovanja šole v Osnovno šolo Deskle. Učitelj in ravnatelj, ki je bil zaslužen za izgradnjo šole, **Branko Sattler**, je ob nagovoru v septembru leta 1964, ko je nastopil pokoj,

izjavil, da se nadaljuje borba za zgraditev prepotrebne predšolske ustanove, otroškega igrišča, kolesarnice in telovadnice. Gradnja telovadnice je bila dokončana novembra 1966, urejeno je bilo tudi novo igrišče ob šoli, mesec kasneje pa je bil v upravljanju tudi vrtec. Prostorska stiska in odprava dvoizemskega pouka je pripeljala do izgradnje prizidka v letu 1986. Če zaključimo še z zadnjimi gradbenimi aktivnostmi, leta 2007 je šola pridobila novo telovadnico in igrišče, stara telovadnica pa je prešla v last Balinarskega kluba Deskle.

Začetki šolstva v Desklah segajo v štirideseta leta 19. stoletja, ko je bil pouk organiziran po nedeljski maši v okviru cerkve. Leta 1877 je v Gorenjih Desklah nastala nova šolska stavba, ki je bila do šolskega leta 1906/07 enorazrednica, nato pa do 1. svetovne vojne dvorazrednica. Po vojni in vrnitvi iz begunstva je bil pouk sprva organiziran v zasebni hiši v spodnjih Desklah, ko pa so leta 1921 obnovili porušeno šolsko poslopje, so se vrnili na staro lokacijo. Leta 1924 je fašistična oblast začela uvajati italijanski jezik v prve razrede, pouk v italijanščini je trajal vse do leta 1943. Med vojno pouka ni bilo, ponovno se je začel 27. novembra 1945. Po priključitvi Primorske k Jugoslaviji so še vedno delovale šole v Ložicah, Plaveh in na Gorenjem Polju, v šolskem letu 1952/53 le do 4. razreda, saj so v Desklah ustanovili osemletko. Dejansko pa se je pouk 8. razreda začel izvajati šele v šolskem letu 1961/62, saj je prej delovala tudi nižja gimnazija v Kanalu, v Desklah pa pouk do 6. razreda. S šolskim letom 2003/04 so začeli hkrati izvajati program osemletke in devetletke. Letošnjega oktobra je šola pripravila slovesnost ob 50. obletnici, ob tem dogodku je bilo izdano spominsko glasilo.

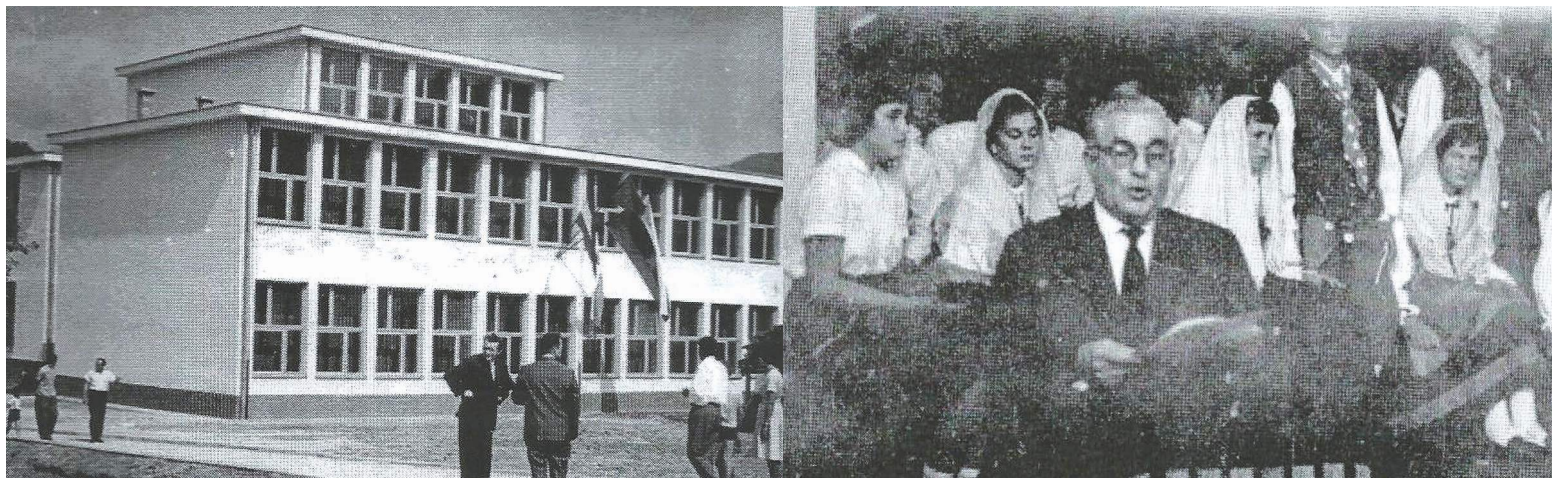
Na slovesnosti ob 50-letnici šole je ravnatelj **Vojko Simčič** med drugim povedal: »Šolstvo ima na prostoru sedanje KS dolgo tradicijo, a je prava in resnično popolna osnovna šola zaživela prav v tej stavbi, ki danes praznuje 50. obletnico obstoja. Želja krajanov je bila velika in v pravem trenutku so se združile sile, ki so omogočile gradnjo. Učitelji so končno dobili dom, v katerem so lahko izrazili vso svojo strokovnost, razvijali socialne odnose in energijo usmerjali tudi v obšolske aktivnosti. Šola je skrbela za kulturni, športni in vsestranski razcvet kraja.

Vedno boljši so bili tudi rezultati na učnem področju, vse do današnjih dni, ko pravzaprav vsem učencem omogočimo zaključiti osnovno šolo. Da delamo dobro, nam dokazujejo rezultati otrok, ki nadaljujejo šolanje tako v srednji šoli kot tudi različnih visokošolskih ustanovah.

V svojih 50-ih letih je stavba nudila odlične pogoje za vsestransko rast okrog 1500 otrokom. Z njimi je vsakodnevno v času pouka v različnih vlogah delalo 172 zaposlenih. Nekateri morda zgolj za kratek čas, drugi so tu preživeli večino svojega ustvarjalnega obdobja.

Utrinek s slovesnosti ob 50-letnici

Nova šolska zgradba v Desklah, 1. septembra 1963.

Foto: Arhiv OŠ Deskle

Šolo je v teh letih vodilo več ravnatelj. Zasluge za to, da šolo sploh imamo, ima prvi ravnatelj, **Branko Sattler**, ki pa se je kmalu upokojil. Do trenutka, ko je ravnateljstvo za več let prevzela **Elvira Godina**, ga je kratek čas zamenjala **Elza Kumar**. Šolo so v naslednjih letih vodili še **Vojko Grosar**, **Adela Jerončič** in zadnjih šestnajst let jaz.

Ob prazničnem trenutku slavljenki želimo še veliko let, ki naj ji mladost in trdnost pomagajo ohranjati vedno nove generacije znanja željnih šolarjev. Ob tem izrekam zahvalo vsem, ki so prispevali k ugledu in dobremu imenu šole v kraju in ponesli dobro ime šole tudi v svet.

Vabim vse, da nas kdaj obiščete. Radi vas bomo sprejeli in vam predstavili svoje delo."

Župan **Andrej Maffi** pa je povedal, da si občinska uprava prizadeva za kar najboljše pogoje šolanja

osnovnošolcev, saj "šola še zdaleč ni samo streha nad glavo". Poudaril je dobro sodelovanje z vodstvom šole in strokovnimi sodelavci, ki je pomembno za kakovostno šolanje otrok.

In tu so še misli osnovnošolcev.

»Naša šola je zelo velika. Imenuje se po borcu Jožetu Srebrničju. Hodim v četrti razred. V razredu nas je dvajset učencev. Učiteljica je zelo pridna, včasih tudi stroga. V letošnjem šolskem letu smo na šoli popravili centralno kurjavo. Ne zmrzujemo več, na šoli je toplo in prijetno. Kmalu bomo dobili še eno učilnico! Pred šolo je spomenik padlim borcem. Zelo je lep in okrašen. Okoli njega so cvetlice, lepa zelena trava in zimsko grmičje.

(E.M., 4.a, šol. leto 1976/77)

Pisatelj France Bevk na oprtju nove šole v Desklah

Foto: Arhiv OŠ Deskle

Ob petdesetletnici - Draga šola!

Želim ti, da bi kuharice še naprej dobro kuhale!

(Tia, 1. razred)

Vse najboljše, šola, da boš imela veliko učencev in da boš obstajala veliko let!

(Elvin, 2. razred)

Želim, da bi bili učenci prijazni eden do drugega. Želim, da bi vsi znali pisati in brati. Želim, da bi bila šola čista. Vse najboljše, draga šola!

(Hana, 2. razred)

Razredi so dobri in lepi, dolgi in kratki, a table povsod, vse najboljše za petdeset let.

(Žan, 3. razred)

Slovenske železnice priskočile na pomoč

Slovenske železnice delujejo tako rekoč po vsej Sloveniji in so del vsakdanjega življenja številnih posameznikov in lokalnih skupnosti

Marko Tancar, Slovenske železnice, foto: Toni Dugorepec

Zato je pomemben del poslovanja Slovenskih železnic tudi družbena odgovornost do okolja, v katerem delujejo. Primer takšnega dobrega sodelovanja je tudi brezplačna oddaja skladišča Osnovni šoli Kanal.

Vrtec Kanal obiskuje 120 otrok, prostori vrtca pa so premajhni in energetsko zelo potratni. Zato so se letos odločili za temeljito sanacijo vrtca, ki ga bodo povečali in s tem pridobili nove prostore, povezali oba dela vrtca s kuhinjo in poskrbeli za bolj smotno porabo energije ter manjše energetske izgube stavbe. Med obnovo, ki bo stala okrog 800.000 evrov, otroci vrtca obiskujejo v stavbi osnovne šole. Hkrati se je pojavilo vprašanje, kam v času obnove pospraviti opremo iz vrtca, ki je v prostorih osnovne šole ne potrebujejo.

Na pomoč so priskočile Slovenske železnice, ki so OŠ Kanal brezplačno oddale skladiščni prostor na postaji Kanal. V njem so lahko shranili celotno opremo kuhinje, pohištvo, igralne koticke in drugo opremo, za katero v šoli ni prostora.

Kot je povedala ravnateljica OŠ Kanal, Milka Zimic, so iskali urejen, varen prostor, ki bi omogočal

skladiščenje vse opreme na enem mestu in po potrebi hiter dostop do nje. Prostor na železniški postaji se je pokazal kot idealen, saj je blizu, dostop do njega pa je enostaven, kar pomeni, da ni bilo velikih stroškov s prevozom. »Pohvaliti moram tudi pripravljenost železničarjev in drugih domačinov, ki so nam zelo pomagali ob selitvi opreme,« je še povedala ravnateljica **Milka Zimic**.

Slovenske železnice so Osnovni šoli Kanal omogočile brezplačno uporabo skladiščnega prostora do novembra 2014.

Če bodo dela potekala v skladu z načrti, pa bodo

Železniška postaja Kanal

otroci lahko stopili skozi vrata novega vrtca že spomladi oziroma najpozneje ob začetku naslednjega šolskega leta.

Planinski tabor v Domu pod Ježo

Člani planinskega krožka OŠ Kanal smo preživeli prijeten in poučen konec tedna v Domu pod Ježo.

Maja Bavdaž, Janja Bizjak, Ana Maver, 7.a OŠ Kanal

Udeleženci planinskega tabora v Domu pod Ježo
Foto: OŠ Kanal

V petek, 4. oktobra, smo člani planinskega krožka nestrno čakali konec pouka oziroma popoldneva, ko smo odšli na planinski tabor v Dom pod Ježo.

smo vzeli vsak svojo lučko in odšli na kratek pohod v temi. Bilo je zelo razburljivo. Ko smo se vrnili, smo bili že vsi malce utrujeni, zato smo si umili zobe ter

Ob prihodu smo se najprej namestili, razgledali ter zakurili v peči, da nam je bilo prijetno toplo. Nato smo odšli ven, kjer smo se igrali z žogo. Igra je bila povezana s spoznavanjem naših imen. Sledilo je predavanje o varni hoji v hribe in o markacijah.

Vodja odborov za planinske poti Posočja in član Planinskega društva Valentin Stanič iz Kanala **Žarko Marinič** nam je pojasnil, kaj je markacija in kakšna je. Ogledali smo si tudi nekaj zanimivih slik na to temo. Večerja, katere smo se vsi veselili, je bila zelo dobra, po večerji pa smo imeli družabne igre.

Ko se je že zelo stemnilo,

se pripravili na počitek. Spat smo se odpravili ob desetih, a se je šepetanje slišalo še pozno v noč. Zjutraj nas je takoj po zajtrku čakal pohod. Najprej smo se odpravili na Očno, nato pa na Deveti konfin. Pot ni bila zahtevna, zato smo se zelo zabavali. Ko smo se vrnili, smo bili do kosila na igrišču, kjer smo se igrali razne igre. Po kosilu smo s polnimi trebuščki prisluhnili izkušenemu planincu **Dejanu**, ki nam je veliko povedal in pokazal o pohodniški opreми in oblačilih, primernih za hojo v hribe. Nato smo izdelali še plakat in vse dogodke zapisali na listke. Dejan nam je potem na bližnjem zidu pred kočo pokazal, kako se uporablja plezalno orodje in nam dovolil, da ga tudi sami preizkusimo. Na žalost se je peta ura popoldne hitro bližala in s tem tudi naš odhod domov. Vse svoje stvari smo pospravili v nahrbtnike in počakali na starše, ki so nas odpeljali domov.

MNENJA:

Maja: Bilo je poučno in zanimivo. Z veseljem ponovim.

Janja: Zabave nam ni manjkalo. Najbolj mi je bil vseh pohod in večerne igre v skupinah.

Ana: Zelo mi je bil vseh nočni pohod in druženje s prijatelji. Komaj čakam naslednji tabor.

Močan pok prestrašil učence

Na OŠ Kanal je 25. oktobra potekala evakuacijska vaja. Učenci so se iz učilnic umikali po evakuacijskih poteh, skozi okno in z dvigalom.

Irena Hočevar, foto: Arhiv OŠ Kanal

Učenci so reševalno vajo vzeli zelo resno

V petek, 25. oktobra, je učence in delavce OŠ Kanal ob 9h55 presenetil močan pok in takoj za tem alarm. S stopnišča se je začelo močno kaditi.

Zatulile so sirene in zelo hitro so bili na prizorišču gasilci. Učenci so vzeli situacijo zelo resno. Upoštevali so navodila učiteljev in se zelo hitro, a

umirjeno umaknili na šolsko igrišče. Evakuacijska pot po glavnem stopnišču je bila neprehodna, zato so trije oddelki in dva strokovna delavca ostali ujeti v učilnicah. Posamezni otroci so se prestrašili, nekateri so jokali. Najmlajše so v pritličju evakuirali skozi okno. Otroci so se bali reševalcev, ki jih niso poznali. Učence višjih razredov, ki so bili v prvem nadstropju, so gasilci reševali z dvigalom. Med evakuacijo sta bila "poškodovana" dva "pogrešana" tehnična delavca, ki so ju z nosili odnesli iz stavbe.

Tokrat ni šlo zares, bila je le evakuacijska vaja, ki smo jo pričakovali, vendar ne prav na ta dan in v takšni obliki. Ravnanje otrok je bilo presenetljivo zrelo, marsikdo je verjel, da gre zares, peščica tistih, ki na dogajanje niso gledali tako resno, ni vplivala na veliko večino.

Presenetil nas je neodziv okoliških prebivalcev in naključnih mimoidočih. Pri reševanju so gasilce ovirali pred šolo parkirani avtomobili. Vajo sta spremljali šolska in občinska komisija, prisostvovala sta ji župan **Andrej Maffi** in poveljnik CZ **Dušan Petrevčič**.

Dan kanalske odbojke v spomin na "Vojca"

V soboto, 28. septembra, je Kanal praznoval Dan kanalske odbojke v spomin na lani preminulega Vojka Jakopiča.

Boštjan Simčič, foto: Borut Jurca

Vojko Jakopič je bil izjemen odbojkarški trener in odličen strokovnjak, ki svoje izkušnje delil z domačimi odbojkarji in tudi igralci v zamejstvu. Odbojko je začel igrati leta 1974. Vodenje prve ekipe OK Salonit Anhovo je prevzel leta 1983 in ostal njen trener do sezone 1988/89. V tem obdobju je OK Salonit Anhovo dvakrat zaporedoma osvojil naslov republiških prvakov. Bil pa je tudi dober odbojkar, igral je tudi v članski ekipi Kanala v takratni 2. jugoslovanski zvezni ligi, vodil je mladinske reprezentančne selekcije Slovenije in bil med prvimi, ki so že v 80-ih letih začeli spremljati razvoj italijanske odbojkarške šole. Le redki trenerji v Sloveniji so znali bližino meje izkoristiti tako dobro kot on. Vedno je namreč našel čas tudi za izobraževanje odbojkarjev v Italiji. Zato ni nič čudnega, da je bila kanalska športna dvorana 28. septembra v spomin na njegovo delo polna odbojke. Dogodek so organizirali OK Salonit Anhovo - Kanal, ŠK VienPi ter OK Neptun Kanal. Predstavile so se vse mlajše selekcije nadobudnih odbojkarjev in odbojkaric. Podobno kakor na lanskem prazniku odbojke se je tudi letos v športni dvorani

zbralo približno 500 odbojkarjev in ljubiteljev igre ob mreži ter več kot sto odbojkarjev na igrišču. To je zgovoren dokaz, da se odbojka v Kanalu še vedno razvija. Kakor je povedal župan Andrej Maffi, smo lahko ponosni, da imamo tako kvaliteto odbojke. Občina bo zato še naprej ostala partner in prijatelj vseh kanalskih odbojkarjev. Dan odbojke je zaključil turnir ekip Salonit Anhovo, Go Volley in Calcit Volleyball iz Kamnika. Na večerni poslastici so spet Kamničani upravičili vlogo favorita in slavili zmago nad ekipo Salonit Anhovo z rezultatom 0:3. Sicer pa je Kanal pomemben slovenski odbojkarški center tudi zaradi trenerjev, kakršen je bil

Dan kanalske odbojke 2013

Vojko. Ne nazadnje so nekateri sedanji člani 1. ekipe Salonita v tako dobre odbojkarje zrastle tudi po njegovi zaslugi.

Najboljši sosed vabi v svoji prodajalni **Market Kanal** in **Market Deskle**. V prazničnem času vas prijazno osebje pričakuje s pestro ponudbo in posebnimi prazničnimi ugodnostmi.

Želimo vam prijetne praznike in vse dobro v prihajajočem letu.

Plesni pozdrav

V Ložicah je 14. septembra potekal že četrti plesni festival, ki ga prireja Športno rekreativno društvo Ložice. V zadnjih letih je to definitivno največji in najbolj obiskan dogodek v Ložicah. Tudi letos je bilo tako.

ŠRD Ložice, foto: Damijan Simčič - Zoso

Artifex v Ložicah obnoreli občinstvo

V čarobni svet plesa so nas odpeljali: plesni klub Kre-art, Nefes, športni klub Twist, folklorna skupina iz Kala nad Kanalom, Go tango, plesni klub ADC, orient plesni klub Nova Gorica, plesni

klub Maredi, Super tat koti (zvezde iz naše občine), Športni twirling klub Deskle in plesni gostje, THE ARTIFEX - 7 fantov, 7 velikih svetovnih talentov, ki so večkratni državni, evropski, svetovni prvaki v

HIP HOPU.

Trenutno najboljša plesna skupina v Sloveniji, lahko rečemo ena najboljših skupin na svetu. **Tadej Premk, Aleš Trdin, Miha Furlan, Jan Marolt, Žan Jeršin, Tilen Jeras in Žiga Mlakar.** To so fantje o katerih sanja veliko deklet, ki so čisto obnoreli občinstvo, še najbolj pa nežnejši spol (delili avtograme, se fotografirali z oboževalci, skratka uresničili sanje oboževalcem).

The Artifex v Ložicah, še danes odmeva po naši občini, po šolah, po cesti, da ne omenjamo facebooka, ki je ves popisan in poslikan ("nepozabni večer: dobili avtograme in se slikali z artifexi"). **Tanja Simčič Makuc** pove, da je bila to velika želja celotne ekipe športnega društva, zato je takoj kontaktirala člana skupine the Artifex, Miho Furlana, s katerim se poznata nekaj let in ponudba je bila z veseljem sprejeta.

Nikakor pa letos ne smemo pozabiti ostalih plesnih skupin, ki so se tudi odlično odrezale. Naš raper **Tomaž Marc – Tomos** je predstavil svoje 3 komade, poleg tega pa se je preizkusil še v vlogi voditelja. Skratka, v Ložicah se je vrtelo vse od najmlajših (3 leta) pa vse do starejših (70 let). Člani športnega društva so vložili v projekt veliko truda, veliko energije.

Za njimi je veliko neprespanih noči, a trud je poplačan, ko slišijo čestitke nastopajočih in obiskovalcev.

V.I.P. v svetovnem vrhu break dance plesalcev

Povezanost, enotnost, prijateljstvo in trdo delo so plesalce kluba V.I.P. pripeljali v sam svetovni vrh.

Magda Gabrijelčič, foto: spletna stran V.I.P.

Na svetovnem prvenstvu v hip hopu in breakdance, ki je potekalo med 16. in 20. oktobrom 2013 v Kopenhagnu na Danskem, so si priplesali kar 3 odličja. K uspehu sta prispevala tudi dva člana naše občine. Skupina Go-Breakers Juniors, ki jo sestavljajo **Miha Filipič, Matija Mišič, Mark Redelonghi, Žan Zupan Panker, Špela Rozman in Ana**

Gruden je osvojila v kategoriji mladiskih skupin odlično **2. mesto**.

Skupina V.I.P. Go-Breakers, ki jo sestavljajo **Edi in Tomi Činej, Sandi Gabrijelčič, Tim Babnik, Kevin Mekicar in Gregor Fabijan**, pa je v kategoriji članskih breakdance osvojila **1. mesto**. Z zlato medaljo se je okitil tudi izjemen plesalec Tomi Činej v kategoriji članov solo in tako postal svetovni prvak že četrtič. Čestitke za uspehe gredo predvsem bratoma Činej, ki plesno skupino Go-Breakers oziroma sedaj - plesni klub V.I.P. - uspešno vodita že 12 let in je sedaj zrasla v najmočnejšo breakdance ekipo na svetu.

Čestitamo!

Plešasta pevka za izziv

Premiera Gledališke skupine Mak Kulturnega društva Svoboda Deskle je pokazala, da so mladi igralci ambiciozni in željni klasičnih tekstov, ki so dovolj norčavi in humoristični. Režiser Blaž Valič jim je to omogočil.

Petra Paravan, foto: Aleksander Žnidarčič

Dramaturginja **Ana Kuntarič** poudari, da je predstava nastala na podlagi pobude samih »Makovcev«.

»Vsebinsko drame, ali bolje rečeno, ne-vsebinsko je v času spletnih socialnih omrežij in podobnih novotarij, ko več ne mislimo, da smo, ampak obstajamo samo v taki meri, v kateri poročamo o svojem obstoju na Facebooku in ko svoja prijateljstva merimo samo v internetni količini in ne dejanski kvaliteti, grozljivo aktualna.«

Pri ogledu predstave moramo izhajati prav iz takšne komunikacije, ki je izpraznjena, avtomatizirana in odtujena. Spoznali bomo dva tradicionalna para, služkinjo, gasilca in tri dekleta. Gospod in gospa Smith (**Nejc Laščak, Katarina Jerončič**) se stežka pogovarjata, ko služkinja Mary (**Mojca Stanič**) napove gosta, gospoda in gospo Martin (**Martin Gerbec, Julija Ipavec**). Gosta vstopita in medtem ko čakata na gostitelja, se pogovarjata kot neznanca, ki šele čez čas ugotovita, da sta mož in žena. Sledi pogovor obeh parov, ko zazvoni na vhodnih vratih. Pojavi se poveljnik gasilcev (**Žan Ninin**), ki pride pogasiti požar, a služkinja Mary ugotovi, da je on tisti, ki mu je prva pogasila ogenj. Para se dalje pogovarjata, a pogovor postaja vse bolj težaven, saj se razgradi na posamezne fraze in nazadnje le še na zvoke. Tri dekleta (**Almedina Bavrk, Tjaša Markočič, Nika Vidič**) imajo vlogo čistilk, vizažist, frizerk, predvsem pa opisovalk dogajanja oziroma odrskih opomb – didaskalij. **Eugèn Ionesco** je snov za dramo (po njegovo antidramo) *Plešasta pevka* dobil ob učenju angleščine, ko je postal pozoren na temeljne resnice (tla so spodaj, strop je zgoraj itd.), o katerih ni nikoli prej razmišljal. Nastal je komičen opis izpraznjene komunikacije v medčloveških odnosih in absurdnost človeške eksistence.

Ana Kuntarič o "Makovcih":

"Mladi igralci se med seboj odlično dopolnjujejo, starejši kolegi so izjemno odprti do svojih mlajših kolegov, tako kot so mlajši odprti do starejših. Pripravljeni so se učiti eden od drugega, si pomagati, si dati prostor, pa tudi prevzeti določeno breme v prid soigralca in dati platforme drug drugemu. Tisti

Plešasta pevka v izvedbi Maka

mlajši so prevzeli dobre navade starejših kolegov, starejši pa so z mlajšimi dobili, ne nov, ampak drugačen zagon. Seveda, govorimo o najstnikih, tako da je beseda starejši uporabljena zelo pogojno in v smislu izkušenj, ne pa dejanskih let. Bojda Mak uspeva na plodni njivi. Ko sem izvedela zgodovino gledališke skupine Mak, sem bila zelo navdušena nad potjo, po kateri hodijo njeni člani in kako je znotraj skupine poskrbljeno tako za pomladke, kot tudi za izzive, ki so skupini omogočeni in zaščrtani. Vse to z mislijo na samo publiko, ki lahko dvakrat na leto občuduje razcvet te cvetlice."

Mojca Stanič o igri:

"Najprej gre zahvala režiserju Blažu Valiču, ki je dokaj zahteven Ionescov tekst priredil v zabavno gledališko predstavo. Vsi v gledališki skupini smo na vajah ves čas uživali v branju teksta in v delu na odru. Sama predstava mi je še boljše kot lanska, ker ima zgodba bolj razumljivo vsebino. Všeč mi je prostor, v katerem igramo, in všeč mi je, kako je Blaž vzpostavil posebne medsebojne odnose med liki. Zanimiva je tudi maska in garderoba, ki jo nosimo. Skratka, predstava je zabavna, igra pa je razposajena, kot smo mi sami."

Plešasto pevko je režiral Blaž Valič

Uigrana gledališka skupina mlajših in starejših igralcev

Kako ravnati v primeru nezgod

Oktober, mesec požarne varnosti, je tradicionalno rezerviran za prikaz dela gasilcev in ozaveščanje ljudi o tem, kako ravnati v primeru nezgod. Tako smo tudi letos organizirali dneve prikaza dela in opreme kanalskih gasilcev učencem Osnovne šole Kanal. Na osnovni šoli smo Izvedli tudi vajo evakuacije "Nesreča v šoli".

PGD Kanal, foto: Danijel Markič

Vajo evakuacije so opazovali številni krajani

V petek, 25. oktobra, je nekaj minut pred 10. uro močno počilo. Iz Regijskega centra za obveščanje so nam sporočili, da se je zgodila nesreča na Osnovni šoli Kanal. Na dogodek smo takoj izvozili z dvema voziloma, s PV-1 in GCGP-1.

Po prihodu na prizorišče smo dobili informacijo, da je v kuhinji eksplodirala plinska jeklenka in da se je porušilo osrednje stopnišče. Po poročanju vodje evakuacije naj bi za dva razreda učencev ostalo ujetih v zgornjem nadstropju in da dva kuharja nista prišla na zbirno točko. Po pregledu prve napadalne skupine skozi glavni vhod šole, smo ugotovili, da pregledovanje in reševanje ne bo mogoče s te strani ter da nikjer ne gori, prostor pa je zaprašen zaradi sesutja stopnišča. Ker je bilo potrebno reševati z višjega nadstropja, smo pripeljali gasilsko avtodvigalo s košaro (GAD). Do njegovega prihoda smo v učilnico v zgornjem nadstropju pristopili z lestvijo. Druge reševalne skupine gasilcev so pristopile iz druge strani šole, skozi kuhinjo in zadnji vhod pri kotlovnici. Medtem so na igrišču na zbornem mestu ob prisotnosti učiteljev čakali otroci. Po odkritju ponesrečenih oseb, smo jih odnesli iz objekta in oskrbeli do prihoda nujne medicinske pomoči. Ujete v nadstropju smo rešili z avtodvigalom. Posredovanje je bilo zaključeno, ko so bili vsi, osebje in otroci na varnem. Namen vaje je bil preizkusiti operativno znanje gasilcev PGD Kanal in

usposobljenost zaposlenih na šoli pri izvajanju evakuacije. Vaja je brez zapletov potekala slabo uro. V njej je sodelovalo sedemnajst gasilcev PGD Kanal. Mediator vaje je bil predsednik PGD Kanal **Boris Čufer**, ki je usmerjal delo in reševanje gasilcev. Vajo sta si ogledala župan **Andrej Maffi** in poveljnik Civilne zaščite Kanal **Dušan Petrevčič**. Zanimivo je, da je ob glasni eksploziji, ki jo je bilo slišati preko celotnega Kanala, na ulico prišlo veliko ljudi, vendar ni nihče poklical številke 112, razen krajanke iz središča Kanala. Zato vse pozivamo, da ob takšnih in drugačnih dogodkih le pokličejo na brezplačno številko 112, saj nas to nič ne stane, pa tudi če se kasneje ugotovi, da ni šlo za nesrečo. Pomembno je, da čim prej pokličemo pomoč, saj so lahko od hitrosti posredovanja odvisna človeška življenja, ter po potrebi priskočimo na pomoč. Nihče od prisotnih »gledalcev« tudi ni priskočil na pomoč, ko so otroke skozi okno evakuirali iz spodnjih prostorov. Kaj, če bo drugič šlo za res, mogoče pri vas?

Predstavili smo se osnovnošolcem

V času od 15. do 17. oktobra je predsednik društva **Boris Čufer** šolarjem predstavil gasilsko opremo, prostore, vozila in delo kanalskih gasilcev. Pri tem so mu pomagali kanalska gasilska mladina in operativni člani. Vsak dopoldan smo tako v času, namenjenem

predstavitvi, sprejeli skupine otrok različnih starosti. Po sprejemu otrok in njihovih učiteljev smo jih najprej povabili v spodnje prostore, kjer smo jim predstavili osebno opremo gasilcev. Za tem so lahko videli in deloma preizkusili gasilska vozila. Na prostoru za gasilskim domom je gasilska mladina sovrstnikom prikazala, kaj se lahko naučijo na vajah. Prikazali so vajo zbivanja tarče z gasilsko vedrovko, štafetno vezanje vozlov. Nato so se lahko preizkusili še njihovi sovrstniki. Bili so zelo navdušeni nad vajami, predvsem nad brizganjem vode.

V treh dneh nas je obiskalo okrog sto petdeset otrok. Operativni člani so otrokom prikazali še delo z avtodvigalom, z vozilom za gašenje gozdnih požarov ter novo pridobljeno vozilo - gasilsko cisterno za gozdne požare.

Upamo, da smo s prikazom navdušili veliko otrok. Nekaj jih je že izrazilo željo, da bi tudi oni postali gasilci, kar nas zelo razveseljuje. Na koncu smo si vzeli čas za druženje ob keksih in toplemčaju. Poslovili smo se v upanju na ponovno snidenje.

Gasilsko regijsko tekmovanje v Novi Gorici

Naše društvo je nastopilo na gasilskem regijskem tekmovanju v gasilsko športnih disciplinah, ki je potekalo 28. septembra na športnem stadionu v Novi Gorici.

PGD Kanal so zastopale štiri ekipe, ena moška mladinska in dve ženski članski ter ena moška članska ekipa. Dve ekipi sta dosegli rezultat, ki prinaša sodelovanje na državnem memorialnem tekmovanju. Tekmovanje za članske vrste je bilo sestavljeno iz treh vaj, prva je bila taktična mokra vaja z motorno brizgalno, druga teoretični test in tretja razvrščanje. Pri mladincih so bile vaje podobne in sicer mokra vaja s hidrantom, teoretični test in vaja razvrščanja. Ekipa mladincev je nastopila v konkurenci osmih ekip in dosegla peto mesto. Mlajše članice "A" so nastopile v konkurenci treh ekip in dosegle prvo mesto. "Mlajši" člani A, v kateri so samo trije člani mlajši od 30 let, so v konkurenci devetih ekip dosegli drugo mesto. Starejše članice "B" pa so, žal, bile diskvalificirane, ker jim ni uspelo pri mokri vaji podreti tarče na pravilen način, zaradi tehnične težave orodja (ročnika). Na državno memorialno gasilsko tekmovanje Matevža Haceta so se uvrstile prve tri ekipe pri mlajših selekcijah, in prvi dve ekipi pri vsaki članski kategoriji. Državno tekmovanje bo potekalo v letu 2014.

Ob nesrečah smo dolžni pomagati

Vodja novogoriške izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje **Samo Kosmač** pojasnjuje, da je vsak izmed nas, ki opazi ali izve za nevarnost oziroma nesrečo, dolžan takoj obvestiti najbližji center za obveščanje ali policijo. K temu nas zavezuje Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in za pravne osebe, ki tega ne storijo, celo predvideva plačilo globe od 1250 do 12.500 evrov. Posebna pravila pa veljajo, ko opazimo požar. Kdor opazi požar oziroma neposredno nevarnost požara ali eksplozije, mora nevarnost odstraniti oziroma požar pogasiti, če to lahko stori brez nevarnosti zase in za druge. Če sam tega ne more storiti, pa mora takoj obvestiti najbližjo gasilsko enoto, center za obveščanje ali policijsko postajo. Pri tem mu mora pomagati vsak, ki ima na razpolago telefon oziroma druga sredstva za zveze ali prevozno sredstvo. Če tega ne storimo, nas lahko tudi kot fizične osebe kaznujejo, in sicer z globo od 300 do 2.000.

"Ponesrečene osebe" so oskrbeli do prihoda nujne medicinske pomoči

Otroci so bili navdušeni nad vajami, posebno nad brizganjem

PGD Kanal je delno pripomoglo pri organizaciji tekmovanja, saj je posodilo opremo za mokro vajo ter gasilsko avtodvigalo za prevoz opreme. Podrobnejše rezultate članskih vrst si lahko ogledate na spletni strani PGD Kanal.

Tekmovanje v gasilskih veščinah

Operativni člani PGD Kanal so bili ponovno aktivni in uspešni na področju usposabljanja. V soboto, 7. septembra, je v Kobaridu in okolici potekalo že enajsto tekmovanje v gasilsko taktičnih veščinah. Največja novost je bila spremenjeno število tekmovalcev v ekipi in spremenjen način podajanja navodil za izvedbo vaj. Tekmovanja se je udeležilo 15

ekip, največ primorskih. Naše ekipe so dosegle dobre rezultate. S strani PGD Kanal se je tekmovanja udeležilo kar 15 gasilcev, razdeljenih v tri mešane ekipe. V posamezni ekipi sta bili tudi po dve gasilki, sodelovalo pa je tudi nekaj gasilskih pripravnikov. Tekmovanje je bilo sestavljeno iz sedmih vaj, lociranih na sedmih različnih krajih. Tekmovanje je poskušalo čim bolj posnemati vsakodnevno posredovanje gasilcev na intervencijah. Zato so tudi prijavljene ekipe vnaprej dobile za vsako delovno nalogo zelo omejene informacije o dogodku, tako kot je to pri vsakodnevnem delu, kjer gasilci dobimo le kratko informacijo na pozivnik. Na začetku tekmovanja je morala vsaka ekipa določiti svojega vodjo, ki je to

vlogo opravljal celoten čas tekmovanja. Vsi nastopajoči so morali nastopati v popolni zaščitni obleki. Vodja ekipe je ob prihodu na posamezno delovno točko dobil podrobnejše podatke. V minuti je moral informacijo prenesti svoji ekipi, nato je začel teči čas. Na osnovi pridobljenih informacij in ogleda kraja se je nato odločil za način posredovanja. Vaje so bile zanimive in raznovrstne. In sicer: hitro oblačenje in vezava vozlov, požar na vozilu, iskanje dveh jeklenk v prostoru, polaganje 75 m B cevovoda, gašenje požara z motorno brizgalno, delovna nesreča v gozdu, izliv nevarne snovi. Glavni namen udeležbe na tekmovanju je bil, da vsak gasilec odnese kar največ znanja in veščin.

Voščilnice za same dobre želje

Irena Martinuč, skupinski habilitator, višji svetovalec, foto: Arhiv VDC

V soboto, 26. oktobra, je Varstveno delovni center Nova Gorica s svojo stojnico ponovno sodeloval na tržnem dnevu v Kanalu.

Na tržnem dnevu v Kanalu nismo le prodajali naših unikatnih izdelkov, temveč smo za obiskovalce pripravili tudi ustvarjalno delavnico z naslovom »Bliža se noč čarovnic.« Udeleženci so izdelovali netopirje, čarovnice, strahce in pajkove mreže.

Sodelovali so otroci, pa tudi cele družine. Vzdušje je bilo delovno, živahno, predvsem pa ustvarjalno. Vsi so svoje izdelke zadovoljni odnesli domov. S prodajno predstavitevno stojnico bomo na tržnici prisotni še v novembru in decembru, ko bomo v pričakovanju božično-novoletnih praznikov ustvarjali voščilnice za same dobre želje.

Dvanajsti Pohod na Globočak

Dora Ravnik, foto: Simon Prinčič

TR društvo Globočak s Kambreškega je organiziralo 12. Spominski pohod na 809 m visok Globočak. Kljub zelo slabemu vremenu, se je pohoda udeležilo kar lepo število pohodnikov. Na vrhu smo se s pesmijo, z dobro mislijo in cvetjem poklonili vsem padlim v vojni. Program se je nato odvijal v domu veteranov na Kambreškem. Sveto mašo je daroval vojaški kurat **Milan Pregelj**, za prelepo petje pa je poskrbel zbor **Sveti Anton** iz Kobarida, ki ga vodi **Matej**

Kavčič. Jelka Peterka (Krancava) je poslala pismo, v katerem je opisala vojno, ki se je odvijala na

Globočaku in okolici.

Povedala je, da je imel Globočak pomembno vlogo v obeh vojnah.

Na koncu pa je dodala lepo misel, da vojna prinaša strah, bolečino, lakoto, izgubo najbližjih, zato nočemo nikoli več vojne in nasilja.

V programu so sodelovali tudi člani gledališke skupine Globočak - Kambreško z recitalom, predstavniki OZVVS Kanal, društvo Soška fronta in skupina Alpinov iz Trblja (Benečija), vsi v svojih uniformah iz prve svetovne vojne.

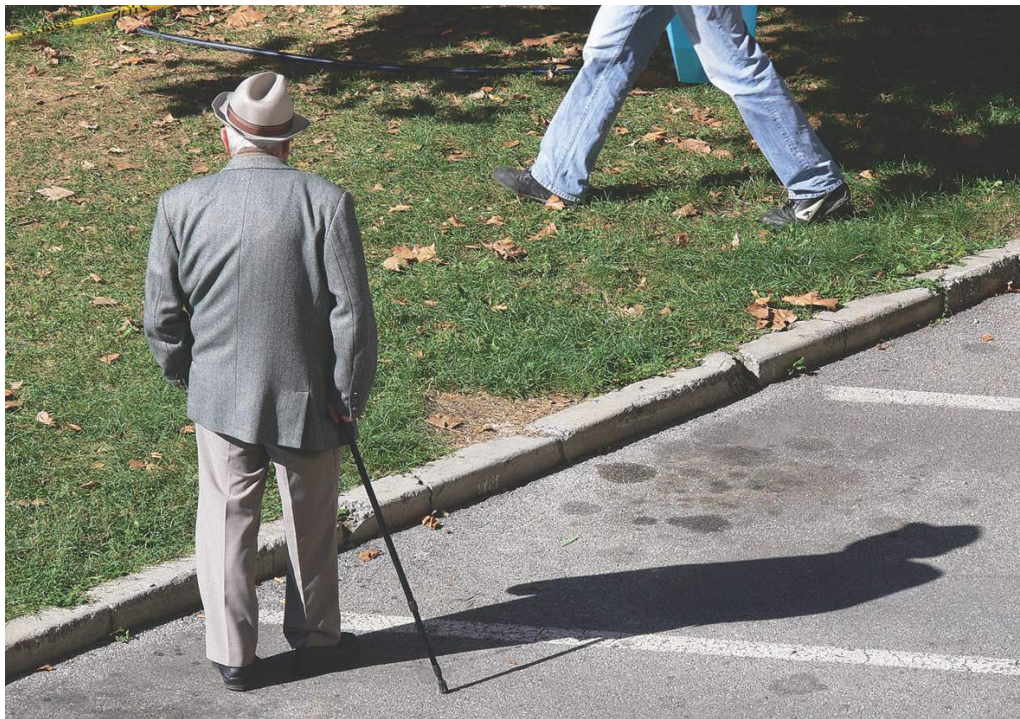
Pohoda se je udeležil tudi **Tadej Munih**, predsednik društva Soška fronta.

Dvanajsti spominski pohod na Globočak, posvečen vsem žrtvam prve svetovne vojne in vseh vojn.

Starejši na Goriškem

Prva delavnica za izmenjavo znanj v okviru projekta NET-AGE, v katerem sodeluje tudi kanalska občina, je potekala v oktobru na temo "Starejši na območju Upravne enote Nova Gorica". Sodelovali so predstavniki javnega in prostovoljskega sektorja, ki delujejo na območju novogoriške upravne enote.

Klara Golja, občinska uprava, foto: Toni Dugorepec

Cilj projekta NET - Age: Aktivno staranje in samostojno življenje starejših

Cilji delavnice so bili predstaviti demografsko sliko in njen razvoj med leti 1948-2012, ugotoviti kvaliteto življenja starejših, prostovoljstvo starejših ter socialno in zdravstveno oskrbo.

Na osnovi statističnih podatkov se kaže problem v odseljivanju žensk in v številnih (registriranih) enostarševskih družinah. Ugotovljeno je bilo, da posamezni moški, ki živijo na tem področju, ne prijavijo stalnega prebivališča. Dejstvo je tudi, da se je odselilo veliko mladih.

Potekala je razprava o upravičenosti do varstvenega dodatka in uvedbi davka na nepremičnine. Občina Kanal se je do sedaj odrekla davku na nepremičnine na geografsko ogroženem območju.

Direktor Doma upokojencev Nova Gorica je povedal, da veliko svojcev vzame starejše iz domov zaradi zmanjšane varstvenega dodatka, izgube služb in s tem postane pokojnina edini vir dohodka za družino. Leta 2008 je bilo na seznamu za vpis v domove 480 vlog, danes je v domu celo nekaj prostih postelj. Poleg tega, država zastruje standarde v domovih, je pa toga glede števila zaposlenih in cen. Društvo GO Spominčica opozarja na probleme z demenco. Po neuradnih podatkih je v Sloveniji 31 tisoč ljudi z demenco, ni pa ustreznega programa za reševanje te problematike.

Kar se tiče pomoči na domu, občina subvencionira ceno oskrbe na domu najmanj v višini 50 odstotkov. Nižanje standarda uporabnikov in občine pomeni

posledično tudi upad uporabnikov pomoči na domu. Po drugi strani so dela oskrbe na domu vedno zahtevnejša. Krajša se ležalni čas v bolnišnici in s tem povečuje zahtevnejša oskrba na domu.

Ugotovljeno je bilo, da patronažna služba opravlja premalo preventivnih ukrepov, ne po svoji krivdi, pojavlja se problem pogojev financiranja, ki jih določa Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), ki določa da se preventivne obiske starejših 65+ izvaja samo, če so socialno ogroženi, osamelci ali da potrebujejo zdravstveno oskrbo.

Beseda je tekla o tem, da je prostovoljstvo malo cenjeno, javne službe jih ne jemljejo kot pomoč, ampak kot konkurenco. Vendar se stanje izboljšuje.

Cilj je povezava in koordinacija aktivnosti med javnim sektorjem in prostovoljci. Delovne skupine so ugotovljale, kako ohraniti prebivalstvo na bolj oddaljenih krajih in predlagale, da bi bilo potrebno z ugodnimi krediti pomagati tistim, ki so pripravljeni obnoviti hiše, tam živeti in jih oprostiti plačila davka, predvsem pa olajšati in skrajšati čas pridobitve potrebnih dovoljenj in dokumentacije. To isto velja pri odpiranju novih podjetij. Okrepiti bi bilo potrebno človeške vrednote z manj individualizma, spodbujati prostovoljsko pomoč. To je prvenstveno delo staršev, veliko pa lahko pripomore šola s primernimi vzgojnimi programi. Spremeniti bi bilo potrebno politiko izobraževanja in štipendiranja – šola proizvaja nezaposeljive kadre, uvesti samooskrbo s

hrano, zdravstvena oskrba naj se približa prebivalcem – na primer, zdravnik naj bi bil enkrat na mesec dostopen ljudem, sistemsko urediti zavarovanje za izvajalce pomoči.

Župan je povedal, da je veliko starih hiš potrebno obnoviti. Samooskrba s hrano je dober predlog, vendar težko izvedljiv – javno naročilo. Občina je priskrbelo tržnico, ljudje pa morajo sami oceniti, kaj je zdravo in boljše. Kar se tiče zaposljivosti kadrov, občina predstavlja deficitarne poklice in to plačuje tudi obrtni zbornici. Strinja se, da je potrebno zdravnika približati prebivalcem, da pa občina ne more spremeniti zakonodaje. Oskrbo starejših, občina zelo podpira in se jo trudi tudi izboljševati.

Trening in interno srečanje v Novem Sadu, Srbija

Tretje interno srečanje partnerjev NET- Age projekta in prvi trening na temo "Evropska politika - skrb za starejše" je potekalo od 19. do 22. novembra v Novem Sadu v Srbiji.

Namen srečanja je bilo usklajevanje skupnega akcijskega načrta in pregled napredka v projektu. Pred srečanjem je potekal prvi trening, organiziran za projektne osebe v okviru delovnega sklopa "Čezmejno mreženje in skupni razvoj inovativnih načinov v skrbi za starejše". To je ključna metodološka vloga s ciljem postaviti temelje za teoretični in praktični del z vidika skrbi za starejše.

Usposabljanje je bilo priložnost za izmenjavo znanj med zaposlenimi na projektu. Poudarek na prvem usposabljanju je bil na Evropski politiki – skrb za starejše. Srečanje partnerjev programa je potekalo 21. in 22. novembra. Poudarek je bil na programu mobilnosti in pripravi tem za nadaljnje treninge. Po razpravi se je predstavilo rezultate prvih lokalnih delavnic. V sklopu drugega dne je potekal splošen pregled projektnih aktivnosti, pregled stroškovne realizacije projekta, analiza situacije in morebitne posledice, ki izhajajo iz tega. Naslednje srečanje projektnih partnerjev bo v Črni gori, marca 2014. Cilj projekta NET – Age je povečati razvojne možnosti jadranske regije in uveljaviti inovativne načine socialne in zdravstvene oskrbe, ki bi omogočala aktivno staranje in samostojno življenje starejših. Projekt se financira v okviru čezmejnega sodelovanja programa IPA- Adriatic 2007-2013, s proračunskimi sredstvi 1.880.467,49 evrov. Projekt NET- Age je 32 mesečni projekt z začetkom oktobra 2012 in bo trajal do maja 2015. V projektu sodeluje 13 organizacij in regij držav na območju Jadrana: Italija, Albanija, Hrvaška, Črna gora, Srbija in Slovenija.

Za dodatne informacije o projektu Net-age in načrtovanih aktivnostih lahko obiščete spletno stran www.net-age.eu ali se obrnete na vodjo projekta v okviru Občine Kanal ob Soči Klara Golja, telefon: 05 398 12 18.

GORIŠKA LEKARNA

LEKARNA KANAL

Morsko 1 | 5213 Kanal | tel. 05 395 1223

urnik: ponedeljek 8.30 do 19.00
torek do petek 8.30 do 15.30 | sobota 8.00 do 12.00

LEKARNIŠKA PODRUŽNICA DESKLE

Srebrničeva 31 | 5210 Deskle | tel. 05 395 30 90

urnik: ponedeljek 13.30 do 19.00
torek do petek 8.30 do 14.00

Zobna | Gorkič ordinacija | Miloš, dr. dent. med.

MORSKO 1 • 5213 KANAL • TEL. 05 395 13 14

MEDICINA MLINAR
splošna medicina d.o.o.

Srebrničeva 31, 5210 DESKLE
tel.: 05 395 32 20

Mencin Ksenija s.p.

Staničeva ulica 5 | Kanal

VODENJE POSLOVNIH KNJIG SVETOVANJE

Tel.: 05 39 51 214 | Gsm: 041 727 798
mentin.ksenija@siol.net

*Frizerstvo
in
kozmetika*

LAURA PIRIH

Trg svobode 3
5213 KANAL
TEL.: 05 30-51-045

DELOVNI ČAS: TOREK, SREDA, PETEK: 11.-19., ČETRTEK, SOBOTA: 7.-15.

frizerstvo

Marta Kaluža s.p.

Med ogradami 3
Solkan

tel.: 05/305 23 58
marta.salon@gmail.com

urnik | ponedeljek, četrtek, petek ... 12.00 – 20.00
torek, sredo ... 08.00 – 16.00

RIBICA
Trgovina za živali

**RIBIŠKA
TRGOVINA
FLY SHOP**

PE RIBICA
Gradnikova 1
5220 Tolmin
gsm: 040 837 213
jakopic.bostjan@siol.net

 CANYON AUDIO

Grajska cesta 5, KANAL
T: 041 775 119

E: canyon.audio@siol.net
www.canyonaudio.si

svetovanje pri sestavi avdio in video sistemov
montaža in nasveti pri rokovalju z avdio opremo
menjava in nastavitve gramofonskih glav in ročic

LEVplast

d.o.o. Levpa

Levpa 7b, 5214 Kal nad Kanalom

Tel.: 05 30 94 915

Email: levplast@siol.net

ElektroTehnika Lukšič

Pritrdila za strehe in fasade,
ravne strehe,
lesene konstrukcije
in podkonstrukcije

SKODNIK

SKODNIK d.o.o.

Bodrež 3

5213 Kanal

e-mail: skodnik@siol.net

tel.: +386(0)5 395 11 79

fax: +386(0)5 395 11 89

MOTO FE

MOTO FE, Hinko Komac s.p.

Grajska cesta 49 | 5213 Kanal

tel.: 031 758 974 | e-pošta: hkomac@siol.net

- kovinske konstrukcije
- ograje
- nadstreški

MIZARSTVO TINTA ROBERT S.P.

Anhovo 65, 5210 Deskle

tel.: 041 838 315

mail: robert.tinta@amis.net

Terčič Boris s.p.
Zagomila 1
5210 Deskle

Gsm: 041 754 564

e-mail: boris.tercic@gmail.com

servis in popravilo traktorjev in kmetijske mehanizacije,
storitve s kmetijsko mehanizacijo, polaganje keramike

Storitve z gradbeno mehanizacijo:
izkopi, nasipavanje, planiranje,
prevozi

**HARIJ TRANSPORT IN
MEHANIZACIJA D.O.O.**

Goljevica 1D

5210 Deskle

Tel.: 041 737 178

Vesel božič
in srečno novo leto
2014!

 STUBELJ

OKREPČEVALNICA Z LETNIM VRTOM "TANJA"

DESKLE

☎ 00386 5 305 21 11

Ponujamo:

malice
kosila
jedi po naročilu

Urnik:

od ponedeljka do petka, od 6. - 21. ure
sobote, nedelje in prazniki zaprto

Za organizirane skupine in zaključene družbe, po dogovoru.

slasčičarna **Rafaelo**

Martina Falatov s.p. • Kidričeva cesta 8 • Kanal
T: 05 395 10 62 • E: info@rafaelo.si

**lastna priprava slaščic in sladoledov,
torte po naročilu za različne priložnosti,
hišna torta Rafaelo, piškoti, zavitki,
roglički, pite, deserti, rolade, rezine...**

POSREDNIŠTVO ZA NAKUP IN PRODAJO VOZIL

Simon Okroglič s.p.

Gregorčičeva 001 - Deskle

E: posrednistvo@hotmail.com M: 031-327-987

OKREPČEVALNICA Na Skednju

Vrtače 8,
5210 DESKLE

040-496 201
05-305 2463

Odprto: pet. - ned. 11.-22.

E: okrepcevalnica.naskednju@gmail.com

Domača hrana tipična za briško-kanalski okoliš, domači skutni in orehovi štruklji,
catering. **Sprejemamo rezervacije za božična in novoletna kosila.**

Gostilna Pri mostu

URNIK:

vsak dan od 9. - 22. ure
pon., tor., zaprto.

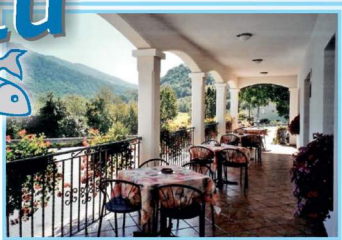
Mugerli Renata s.p.

Vojkova 2, Plave, 5210 Deskle

Tel.: 05 305 25 23

GSM: 040 739 734

E-mail: gostilnaplave@wi-ng.si

**RIBJE SPECIALITETE IZ LASTNE RIBOGOJNICE
DRUGE MESNE JEDI**

**KRSTI, OBHAJILA, BIRME, OBLETNICE, ROJ. DNEVI...
DARILNI BONI**

Mesnica v marketu FAMA v Kanalu

Mleko in mlečni izdelki Mlekarnе Kobarid,
meso domače prireje,
suhomesnati izdelki Alpija

Hotel San Martin

Šmartno

hotel
restavracija
wellness

obiščete nas lahko
vsak dan,
razen srede
od 12h do 22h

Vabljeni!

00386 51 335 660
www.sanmartin.si

*Sreča ni v glavi in ne v daljavi.
Ne v žepu ali pod palcem zaklad.
Sreča je, če se delo dobro opravi in če imaš nekoga rad.
Srečno 2014!*

Semenarna in cvetličarna Blažič Gregor s.p.
Srebrničeva 61 - Deskle

Kanalski odbojkarji na vrhu lestvice

Po težkem razporedu tekem v zadnjih mesecih in poškodbi prvega blokerja Daneta Mijatoviča, ki bo zaradi zloma kosti v desnem stopalu, odstoten še vsaj dva meseca je morda malokdo pričakoval, da bodo kanalski odbojkarji zasedali sam vrh prvenstvene lestvice.

Boštjan Simčič, foto: Borut Jurca

Veselite ob zmagi nad ekipo Go Volley

Odbojkarji prve ekipe navdušujejo s svojo igro kljub temu, da so bile napovedi ob začetku sezone malo drugačne. Odbojarske tekme so še kako nepredvidljive ampak z disciplinirano igro in borbenostjo se lahko zoperstaviš marsikateremu nasprotniku in to kanalski odbojkarji iz tekme v tekmo tudi dokazujejo.

Eden od ciljev v novi sezoni je že realiziran. Na drugi tekmi 1/4 finala pokala Slovenije so Kanalci premagali sosede iz Nove Gorice ekipo Go Volley in si tako prislužili vstopnico na polfinale pokala, kjer bo njihov tekmelec na zaključnem turnirju ekipa Maribora.

Dejan Čabarkapa, kapetan Salonita je po tekmi, ki so jo domačini dobili s 3:0 in nato osvojili še zlati niz povedal: "Posebej bi pohvalil najmlajše, Marušiča in Okrogliča. Kolektivno smo prišli do rezultata in verjeli smo, daje preobrat mogoč. Nenazadnje je prodor na zaključni turnir slovenskega pokala bil cilj sezone."

"Pred vedno bolj polno kanalsko dvorano in pred sveže nastalo navijaško skupino so na tekmi 11. kroga padli tudi Kamničani. Domači odbojkarji so jih premagali 3:0 in tudi dokazali, da jim po zmagi nad Novogoričani niso pošle moči in želja po izjemnih odbojarskih predstavah."

"Za nas je najbolj pomembno, da smo nadaljevali zmagovito serijo. Po uspehu v pokalu, v katerem smo se uvrstili na zaključni turnir, potem ko smo izničili prednost Go Volleyja, smo ostali na trdnih tleh. Igralci so se dobro zavedali, da lahko do

uspehov pridemo le s homogenostjo in borbenostjo. Res smo lahko ponosni" je povedal direktorju kanalskega moštva **Miloš Grilanc**.

Jure Okroglič, nedvomno eden boljših igralcev na obeh derbijih tako proti Go Volley in Calcitu, je za Primorske novice povedal: "Morda kdo misli, da smo presegli sami sebe, a ni tako. Dobro treniramo in zadnje čase tudi dobro igramo. To je potrdila tudi današnja tekma. V vseh elementih smo igrali solidno, kar so s podporo zaznali tudi navijači. Upam, da bomo tako tudi nadaljevali."

Medtem ko imata prva ekipa OK Salonit Anhovo - Kanal za seboj že tedne trdega dela, so s tekmami pričele tudi ostale klubske selekcije. V nedeljo 27.10. je v Kanalu potekal 1/4 finalni turnir v mladinskem državnem prvenstvu. Mladi Kanalci so na prvi tekmi premagali ekipo Kostanjevica na Krki z rezultatom 2:0 in nato na drugi tekmi še ekipo Go Volley z rezultatom 2:1.

Mladinska ekipa Salonita Anhovo se je tako kot prva uvrstila na 1/2 finalni turnir in upamo, da se bo z zmago proti ekipi Žirovnice le uvrstila še v finale. V nedeljo, 10. novembra, je bil na sporedu drugi krog kvalifikacij v kadetskem DP. Kanalci nastopajo v skupini D in so v Logatcu zabeležili dve lepi zmagi. Na prvi tekmi so ugnali domačine, ekipo iz BenQuick Logatec, z rezultatom 0:2 in nato še ekipo Astec Triglav z rezultatom 2:1. Kadetska ekipa OK Salonit Anhovo - Kanal še ne pozna poraza in čvrsto zaseda prvo mesto v skupini D kadetskega državnega prvenstva.

Kanalski odbojkarji so po prvem delu sezone pokazali pravo kvaliteto ekipe in če le ne bo večjih težav s poškodbami in da nivo igre ne bo padel, opaziti je, da je ekipa trenutno v vzponu, lahko pričakujemo visoko uvrstitev v državnem prvenstvu.

Že naslednji pokazatelj, kako je v resnici močna ekipa, bo zaključni turnir pokala Slovenije. V februarju pa se bodo začeli boji v modri skupini, kjer bo nedvomno svoje mesto našla tudi kanalska ekipa. Kako bo mlada ekipa Salonita zdržala nivo modrih tekem, bo pokazal le čas.

Vsekakor pa bo svoj delež prinesla tudi na novoustanovljena navijaška skupina, ki že nekaj tekem odlično in glasno skrbi za podporo domači ekipi. Pogled na tribune je tudi v letošnji sezoni očesu bolj prijazen. Ljubiteljev in ljubiteljic odbojke je iz tekme v tekmo več, kar igralci nedvomno zelo cenijo.

Seveda se pravi odbojarski boji šele začenejo in se v vsakim vzponom morda hitro pritihojajo takšni in drugačni Murphyjevi zakoni. Če bo Kanal in tudi okolica dihala z igralci se za še eno dobro sezono ni bati.

Kapetan OK Salonit Dejan Čabarkapa blesti v napadu

Najuspešnejša sezona spustašev ŠKTD Avče

Zaključila se je še ena tekmovalna sezona v spustu, ta pa je bila za ŠKTD Avče najuspešnejša doslej. Z odličnimi rezultati je ŠKTD Avče v klubskem tekmovanju doseglo skupno 3. mesto med 17 klubi.

Emanuel Humar, foto: Mitja Madon

Začelo se je pri organizaciji jubilejne desete izvedbe Downhill Avče 2013, ki je postregla z odličnim ekipnim uspehom, ta pa se je nadaljeval tudi na naslednjih tekmah v sezoni.

Tekmovalci ŠKTD Avče so se udeležili devet tekem, od tega pet tekem slovenskega pokala, dveh svetovnega pokala in ene tekme serije evropskega pokala v spustu IXS.

Z vseh tekem so se vračali z odličnimi rezultati, zato lahko to sezono označimo kot najuspešnejšo doslej.

Pri elitnih tekmovalcih sta se najbolj izkazala **Andrej Markič**, ki je na domači tekmi v Avčah dosegel 3. mesto, v skupnem seštevku pokala pa pristal na 7. mestu, in **Gašper Jereb** z 9. mestom v skupnem seštevku. Med ženskami je **Urška Mežnar** dosegla 3. mesto v skupnem seštevku. V kategoriji dečkov (pod 15 let) je **Tomi Zavatlal** dosegel 1. mesto v skupnem seštevku, ter osvojil naslov Državnega prvaka v spustu.

V kategoriji mlajših mladincev (pod 17 let) je **Luka Berginc** dosegel 1. mesto v skupnem seštevku slovenskega pokala v spustu, ter osvojil naslov Državnega prvaka v 4krosu.

V kategoriji mladincev (pod 19 let) je **Miha Ivančič** prav tako dosegel 1. mesto v skupnem seštevku, ter na tekmi serije evropskega pokala

Ekipa avških spustašev po treningu

IXS v Mariboru kljub močni mednarodni konkurenci zasedel odlično 11. mesto absolutno. Med amaterji se je izkazal **Kuk Klemen**, ki je kot večina klubskih kolegov dosegel 1. mesto v

skupnem seštevku slovenskega pokala v spustu. Vsi ti odlični rezultati so pripomogli, da je ŠKTD Avče v klubskem tekmovanju doseglo skupno 3. mesto med 17 klubi.

Turnir v pikadu

Tekst in foto: Franc Komac

Dne 17.11.2013 je društvo upokojencev Kanal v okviru praznovanj praznika KS Kanal, organiziralo že peti Turnir v pikadu v moški in ženski konkurenci za društva iz severnoprimorske regije. Turnirja se je udeležilo 22 ekip. Domača ekipa v ženski konkurenci je zasedla 8. mesto, moška 5., druga ekipa po 10. mesto.

V moški konkurenci je zmagala ekipa DU Vipave, pred DU Bovcem in DU Deskle- Anhovo, v ženski pa DU Ajdovščina, pred DU Solkan in DU Kobarid. Med posamezniki smo v ženski konkurenci imeli eno uvrstitev med prvih 10 (6. Mesto), v moški pa dve (4. in 10. mesto). Skupno je nastopilo 98 tekmovalk in tekmovalcev. Vzporedno s turnirjem smo organizirali tudi tekmovanje za praktične nagrade. Zaradi privlačnih nagrad je bilo tudi tekmovanje do zadnjega zelo napeto, glavna nagrada- pršut, pa je tokrat odšla v Ajdovščino.

Organizacija in potek turnirja je bil na zadovoljivi ravni in v zadovoljstvo vseh tekmovalcev. Ob tej priliki se zahvaljujemo vsem donatorjem, ki so nam podarili praktične nagrade.

Peti turnir v pikadu

Z voljo in vztrajnim delom do uspehov

Balinarski klub Deskle se ponaša z več kot petdesetletnim delovanjem. Kot vsak športni kolektiv smo se tudi mi srečevali z vzponi in padci športne uspešnosti. Najbolj smo ponosni, da smo se znali uspehov veseliti in se pri padcih veliko naučiti.

Tekst in foto: Marjan Schilling

Zmagovalna ženska balinarska ekipa

Moška ekipa je bila vrsto let vidna članica državnih ligaških in turnirskih tekmovanj po

Sloveniji in zamejstvu. Naši člani so, posebno starejši in žal nekateri premladi preminuli, znani in cenjeni kot izvrstni in spoštovani športni balinarji povsod kamor nas pelje športna pot. Po krajši stagnaciji je spet opazna večja tekmovalna vnema in vadba, posledično tudi boljši rezultati v ligaškem tekmovanju Območne balinarske zveze Nova Gorica.

Ženska ekipa je le v nekaj letih z resnostjo, vadbo in izredno voljo po napredku, naredila velik preskok v kakovosti balinarskega športa. Tudi po letih brez vidnih uspehov, njihova želja po nastopanju ni usahnila, še več, z še več vadb je jim uspela uvrstitev ne samo v 1. državno ligo ampak tudi v vrh slovenskega športnega balinanja. Letos so naše tekmovalke dosegle vrhunske izide, saj so po 3. mestu v ligaškem tekmovanju osvojile naslov slovenskih pokalnih prvakinj. Lovorika, ki jo primorsko balinanje do zdaj še ni doseglo, zato tudi čestitke Balinarske zveze Slovenije in Območne zveze, pa tudi pohvale trenerjev ostalih udeleženk za izredno igro, saj zmagati med šestnajstimi nastopajočimi

ekipami zahteva res vrhunske balinarske predstave.

Posebno smo ponosni tudi na dosežene izide posameznic, saj so osvojile naslove območnih prvakinj v vseh disciplinah športnega balinanja in dostojno nastopale na državnih prvenstvih.

Posebno smo ponosni na najboljšo tekmovalko Marušo Tinta, ki je v domačem kraju osvojila naslov državne prvakinja, na tekmovanju MASTERS 8, kjer so nastopile najboljše tekmovalke v letu 2013, pa je že drugič zapored osvojila 2. mesto.

Z odličnimi nastopi si je zagotovila nastop v izbrani vrsti Slovenije in uspešno predstavljala našo državo na Evropskem prvenstvu za žene na Hrvaškem.

Naš klub se je izkazal tudi kot dober prireditelj državnih in območnih tekmovanj, lahko pa se pohvalimo tudi z velikim številom gledalcev. V klubu bomo nadaljevali tradicijo prepoznavnosti naših tekmovalk in tekmovalcev in ohranjati vezi s športniki po vsej Sloveniji in tujini, pokazati da trud naših predhodnikov ni bil zaman.

Nova sezona, novi cilji

V kanalskem ženskem odbojarskem klubu Neptun, so novo sezono začeli z nekaj spremembami v ekipi.

OK Neptun, foto: Borut Jurca

Članska ekipa OK Neptun z novimi cilji v novo leto

Po odhodu treh mladih domačink, so ekipo okrepile 4 »starejše« igralk, ki so se v klub vrnile po nekaj letih pavze ter ena Goričanka. Ekipa je tako doživela nekaj sprememb, a kot trenutno kaže, so te spremembe že obrodile sadove.

Po slabšem začetku sezone punce zmagujejo tekmo za tekmo in ciljajo še k preostalima dvema zmagama v prvem delu ligaškega tekmovanja. Cilj kluba je ostanek v 2. slovenski ligi. Članski ekipi pridno sledijo zelo mlade punce, ki bodo čez nekaj let lepo zapolnjevale člansko ekipo. Trenutno pa se borijo v mlajših selekcijah kjer si nabirajo novega znanja in izkušenj.

Klub tekmuje v šestih selekcijah in sicer v mali in mini odbojki, ki jih trenira **Franc Bukovec**, starejše deklince pod vodstvom **Leona Schillinga**, kadetinja, mladinke in članska ekipa pa trenira pod taktirko **Patricije Mori**.

Pika tekma Kuuk 2013

Tekst in foto: Božo Gorjanc

Društvo jadralnih padalcev Severno krilo je organiziralo že 14. tradicionalno tekmo v točnem pristajanju z jadralnim padalom.

V naši občini je kar nekaj jadralnih padalcev, ki letijo po našem nebu. Zato smo se po vseh letih zbrali in ustanovili društvo Severno krilo. Tako društvo organizira že tradicionalno tekmo z vzletišča Kuuk nad Zagomilo, ki je hrati tudi lepa izletniška točka na višini 580 m. Zanimivost te tekme za tekmovalce je, da se morajo dvigniti čez hrib in pristati na točki, ki je na travniku v Gorenjih Desklah. Tekmovalec mora zadeti piko v velikosti 10 centimetrov, če pa ne zadane te točke,

se šteje razdaljo od te točke.

Na tekmi, ki je potekala konec avgusta, se je zbralo 24 tekmovalcev. Če ne bi bilo več podobnih prireditev po Sloveniji, bi imeli še več prijavljenih. Zanimivost tekme so tudi unikatni ročno izdelani pokali, ki jih izdeluje član društva **Emil Blažič**. Imamo občinski prehodni pokal, katerega lastnik postane tisti, ki ga v vseh letih osvoji trikrat. Trenutno ni še nobeden od tekmovalcev postal njegov lastnik. Mogoče bo pa naslednje leto, ko bo na vrsti že petnajsta tekma.

Društvo jadralnih padalcev Severno krilo je organiziralo že 14. tradicionalno tekmo Pika Kuuk

Zaključek letošnje sezone

Nataša Jerončič, foto: Arhiv TK Deskle

uspeli dobiti tam okrog kosila. Najprej pa smo se ogreli, ker je že pošteno pihalo in bilo mrzlo. Dvajset udeležencev zaključka sezone je nekajkrat stopilo na igrišče in odigralo več tekem. Najuspešnejši par sta bila Miha in Rafko. Drugo mesto sta zasedla Sergij in Leco, tretje mesto pa Sandi in Milan.

Letošnjo jesen smo tenisačice in tenisači TK Deskle zelo pozno zaključili sezono. Datume smo večkrat prestavili, nato pa smo se 26. oktobra le

Zaključili smo s poznim popoldanskim kosilom. V tem času člani še trenirajo na igrišču v Desklah, saj se nekateri udeležujejo zimskih lig, ki jih

organizirajo drugi teniški klubi.

Držimo pesti, da odnesejo čim več pokalov in medalj.

Vsem občankam, občanom, predvsem pa rekreativnim športnicam in športnikom Občine Kanal želimo predvsem športno in zdravo 2014.

Zmagi ostali doma

Tekst in foto: Franc Komac

Društvo upokojencev Kanal je v sodelovanju z balinarsko sekcijo pripravilo že 27. Mednarodni ženski balinarski turnir. Turnir je potekal v soboto, 5. oktobra.

Predtekmovanja so se odvijala na balinišču v Kanalu in Desklah, finalni boji pa na balinišču v Kanalu. Po zanimivem boju so prvo mesto osvojile tekmovalke DU Kanal, pred DU Deskle-Anhovo, DU Ajdovščino in DU Medano. Skupno se je turnirja udeležilo 11 ekip.

Naslednji dan, v nedeljo, 6. oktobra, pa smo pripravili še balinarski turnir v moški konkurenci, kjer je nastopilo 8 ekip. Tudi finale

v tej konkurenci je bil zelo zanimiv in je bil odločen šele v dodatnem obratu, ko so slavili balinarji DU Kanal 2, pred DU Tolmin, DU Deskle-Anhovo in DU Medana. Oba turnirja sta bila vzorno organizirana in vodena. Zahvala gre tudi DU Deskle-Anhovo za vodenje predtekmovanj na njihovih baliniščih.

Življenje je kot hoja na goro

Dotakniti se nove kulture in drugega pogleda na svet je posebna izkušnja. Njen smisel je še večji, če ima namen in cilj. Temu lahko sedaj še toliko bolj pritrdi domačinka Ana Križnič, ki je s člani projekta POTA Malavi 2013 letošnji avgust preživela v jugovzhodnem delu Afrike, kjer so zgradili hišo učitelju ene od tamkajšnjih osnovnih šol.

Irena Hočevnar Križnič, foto: Arhiv Ane Križnič

Z domačini pred zgrajeno hišo za učitelja

Za tabo je nepozabno srečanje z Afriko. Na kakšen način in s katerim namenom si odletela v Malavi?

V Malavi sem se odpravila skupaj s še devetimi člani projekta POTA Malavi 2013. Naša prva naloga je bila zbrati čim več denarnih sredstev, s katerimi bi lahko uresničili naš cilj in zgradili hišo za učitelja ene izmed malavijskih osnovnih šol. Prispevke smo pridobivali preko koncertov, na predstavitev v župnijah in s prodajo majic. Konec julija smo odleteli proti Kasungu, mestu na severnem delu Malavija da bi zbrali denar - nekaj manj kot 12.000 evrov - spremenili v novo hišo za učitelja ter pridobili izkušnje za življenje. Vsak od nas si je stroške potovanja seveda kril sam.

Kakšen je bil tvoj prvi stik z Malavijem? Za kakšno državo pravzaprav gre?

Malavi je 14-milijonska država, ki leži na meji z Zambijo in s Tanzanijo. Zelo velik del pokriva čudovito malavijsko jezero. Deževno obdobje je v novembru in decembru, nato pa sledi deset mesecev sončnega vremena. Dan vse leto traja od šestih zjutraj do šestih zvečer. Zemlja je rdeča, dreves pa malo, saj jih domačini stalno požigajo. A kakor pravi pater Stanko, je lepota v tem, da mesec dni po zažigu življenje zopet začne poganjati.

Malavi je bivša angleška kolonija? Kakšna ureditev in razmere trenutno vladajo tam?

V Malaviju je trenutno demokracija. No, na papirju, sicer pa vlada denar, ki lahko kupuje nevedne in naivne glasove. Država je neverjetno razslojena. Nekaj deset ljudi živi materialno najbrž mnogo bolje kot kdorkoli izmed nas. Po vaseh ljudje živijo v majhnih hišah iz prsti, prekritih s slamo in se niti ne zavedajo, da se zemlja, na kateri živijo, že tisočletja prodaja v Evropo, v arabski svet in na Kitajsko. Plača učitelja znaša okrog 70 evrov, fizičnega delavca 40, paznika pa okoli 20 evrov. Po drugi strani pa vreča cementa stane več kot 10 evrov, liter nafte pa preko 2 evra. Čeprav na ulicah ne vidiš podhranjenih otrok, o drugačnih življenjskih pogojih pričajo številke. Povprečna življenjska doba znaša 39,5 let, kar četrtnina otrok pa umre pred dopolnjenim četrtnim letom starosti. Prvi in glavni razlog za te številke so bolezn - zlasti AIDS. Okrog tretjina ljudi je okužena z virusom HIV. Zlasti v novembru in decembru, ko je v deželi deževna doba, mnoge izčrpa malarija, na nekaterih predelih je prisotna muha cece in še mnoge druge bolezni jih pestijo. Zdravstvo pa je v popolnem razsulu. K sreči si sami pridelajo belo koruzo, iz katere kuhajo nekakšno polento, imenovano insima. To jedo trikrat dnevno, ob večjih praznikih pa jedo riž, sladek krompir in ribo čambo iz malavijskega

jezera. Pridelajo si lahko tudi banane, papaje, na jugu pa čaj, vendar so velike plantaže v rokah tujcev.

Pa ljudje? Se razmišljanje zelo razlikuje od evropskega?

Ljudje so topli, odprti in gostoljubni. Radi in dobro pojejo, so spretni govorci, radi imajo protokol, ceremonije in praznovanja. Svete maše so tu nekajurni dogodki, polni plesa in petja. Zelo so pozorni na govorico telesa in vljudnostne geste, kar je v Evropi nekako izginilo. Nekateri so dobri rokodelci, so pa bistveno manj vezani na čas in razdalje kot mi. Prav tako ne razmišljajo veliko o jutrišnjem dnevu in zaradi tega je napredek težaven. Poročajo se zgodaj in otroci so njihovo bogastvo, naložba za starost, smisel ... Pogled na življenje in smrt je zaradi razmer drugačen. Mamice s hudo bolnimi otroki lahko čisto mirno čakajo v vrsti, kar za naše razmere deluje malce nenavadno. Kljub vsem tem velikim razlikam in pričakovanjem, da boš srečal popolnoma drugačno mentaliteto, pa iz pogovorov dojameš, da je človek povsod ista duša, da se tudi tu ukvarjajo z enakimi življenjskimi vprašanji, kot je družina, imajo enake skušnjave in grehe, kot je nevoščljivost, otroci imajo radi enake igre in vsi željno iščejo srečo in izpolnjenost, le da jih lahko osrečijo že manjše stvari.

Je bilo z ljudmi težko komunicirati?

Malavi je bivša angleška kolonija in tako smo se z večino ljudi, ki so opravili vsaj kakšen razred osnovne šole, lahko lepo pogovarjali.

Vaš projekt je bil prvi te vrste, kajne? Kako so ga domačini sprejeli?

Pred odhodom je v vsakem od nas rojila množica vprašanj. Poleg tistih o zdravju, varnosti, odzivu domačinov in o tem, ali bomo dejansko lahko kaj naredili. A kmalu nam je postalo jasno, da Malavi med popotniki upravičeno nosi vzdevek »toplo srce Afrike«. Ljudje so zares polni topline in so nas za pet tednov sprejeli za svoje. Zaradi sužnjelastniških grozodejstev belcev v preteklosti sem pričakovala vsaj kakšen prikrit predsodek, vendar bi se od teh ljudi lahko malček nalezli odpuščanja.

In kako je potekalo vaše delo?

Od ponedeljka do petka je šesterica pomagala pri gradnji. Največkrat smo se s tovornjakom skupaj z domačini odpravili po opeke, ki jih po vaseh žgejo iz mešanice zemlje in cementa in jih nato prevažali na tri različna šolska gradbišča. Gradnja je za malavijske razmere tekla nenavadno hitro in ob odhodu je bila hiša pokrita s streho. Ker je zgrajena hiša sedaj največja v vrsti osmih hiš, bo v njej prebival ravnatelj. Poleg omenjene hiše pa smo zbrali denar namenili še za nakup gradbenega materiala za še eno učiteljsko hišo.

Po dva sta pomagala ženskam pri luščenju arašidov, dva pa vrtnarila v centrih PAO. Ti centri so namenjeni pomoči bolnikom in sirotam AIDS-a. Projekt obenem vključuje učenje ljudi poljedelstva, s prodajo hrane si bolniki prislužijo dostojno življenje in dobijo nov smisel, ženske skrbijo za sirote umrlih, poleg tega pa centri PAO vključujejo tudi medicinsko oskrbo. Ob teh vrtovih se gradi ambulante, v katerih naj bi v prihodnosti delovali domači zdravniki, sedaj pa se na tem ozemlju izmenjujejo medicinske ekipe iz Slovenije, ki skupaj z domačimi prostovoljci pomagajo ljudem v številnih okoliških vaseh. Zadnjih 14 dni smo tako sobivali z medicinsko odpravo iz MF Maribor.

Poleg omenjenega smo trikrat tedensko ob popoldnevih pripravili delavnice za otroke in se skupaj igrali, peli in plesali. Ugotovili smo, da so prav neverjetno spretni in hitro učljivi. Pa tudi oni so nas naučili nekaj svojih besed, pesmi in iger.

Kako pa je s šolstvom v Malaviju? Najbrž je izobrazba bistveno težje dosegljiva.

Osnovne šole so sicer obvezne, a nad tem ni evidence. Razredi so ogromni, tudi po dvesto otrok na enega učitelja, so pa otroci v šolah zelo disciplinirani. Najboljši, no, recimo raje, najpremožnejši, nadaljujejo šolanje na srednjih šolah, redki pa tudi na univerzah, a šolnine so ogromne, 300 evrov letno in več. Ker je učitelj malo, ti s podeželja odidejo v glavna mesta. Torej hiša za učitelja ne pomeni le hiše, ampak učitelja, učitelj pa pomeni nov oddelek v šoli, to je vsako leto od 60 do 200 novih učencev.

Vaš gostitelj je bil pater Stanko Rozman. Nam lahko na kratko opišete njegovo vlogo v Malaviju. Pater Stanko Rozman je celotno življenje posvetil afriškim ljudem. Sprva je 35 let deloval v Zambiji, sedaj pa od leta 2002 obilico svoje energije in ljubezni posveča Malavijcem. Njegova vloga je daleč od klišejske ideje o misijonarjih, ki nekeje v daljnem svetu iščejo nove ovčice. Tam je preprosto zato, da bi ljudem pomagal do boljšega življenja in samostojnosti. Poleg centrov PAO skupaj s preostalimi člani skupnosti obnavlja in gradi številne

Hrana domačinov - bela polenta pogosto trikrat dnevno

vodnjake po vaseh, izvaja se program botrstva, s katerim išče ljudi, ki bi bili pripravljeni pokriti stroške šolnine za sirote, obnavlja in gradi osnovne šole ter dodatno infrastrukturo, gradi ambulante ... in preprosto diha in čuti z ljudmi ter jih razume. Kljub neverjetni moči, odločnosti, modrosti, pa ostaja neverjetno življenjski, realen in vesel življenja. Nikoli nič ne podarja, tudi za gradnjo vodnjaka mora vas pol sredstev zbrati sama, saj je to edina pot do samostojnosti in dobrega odnosa do dobrin. Poleg njega v Malaviju deluje tudi pater Alojz Podgrajšek, ki trenutno v Kasungu vodi gradnjo velike srednje šole, pa še gozdar Matjaž Legan, ki se že več kot leto in pol trudi z učenjem pogozdovanja, poljedelstva ter pomaga pri raznih projektih. Zares je veliko Slovenije v Kasungu in prvič sem doživela, da bi kakšen tujec s tuje celine poznal in me spraševal o naši osamosvojitveni vojni, Bledu in Triglavu.

Gotovo bi imela za povedati še mnogo stvari. Morda misel ali dve ob zaključku.

Bi začela kar z zahvalo. Res lepa hvala vsem, ki ste na dobrodelnem koncertu konec julija in na župnijskih predstavitev projekta v Kanalu, Ročinju, Desklah in Gorenjem Polju darovali v ta namen. Lepa hvala pa tudi društvu O.Z.O.N., Gledališkemu društvu Kontrada, mladim iz Kanala in še bi lahko naštevala za pomoč pri izvedbi koncerta. Delček Kanala je sedaj vzidan v afriški šoli. No, čisto zaključila pa bi z eno številnih modrosti, ki nam jo je spotoma zaupal pater Stanko Rozman, ko smo se peljali mimo nekega afriškega osamelca. Življenje je kot hoja na goro, hodiš proti cilju navzgor in se potiš za tistih pičlih pet minut zadoščenja, da si nekaj naredil in dosegel, potem pa moraš že dol in nato dosegati nove vrhove, ampak se splača!

RAČUNOVODSKE STORITVE IN SVETOVANJE

IZID TANJA KOREN S.P.

Plave, Vojkova 2a, 5210 Deskle

Telefon: 031/743-002, 05/3052-009

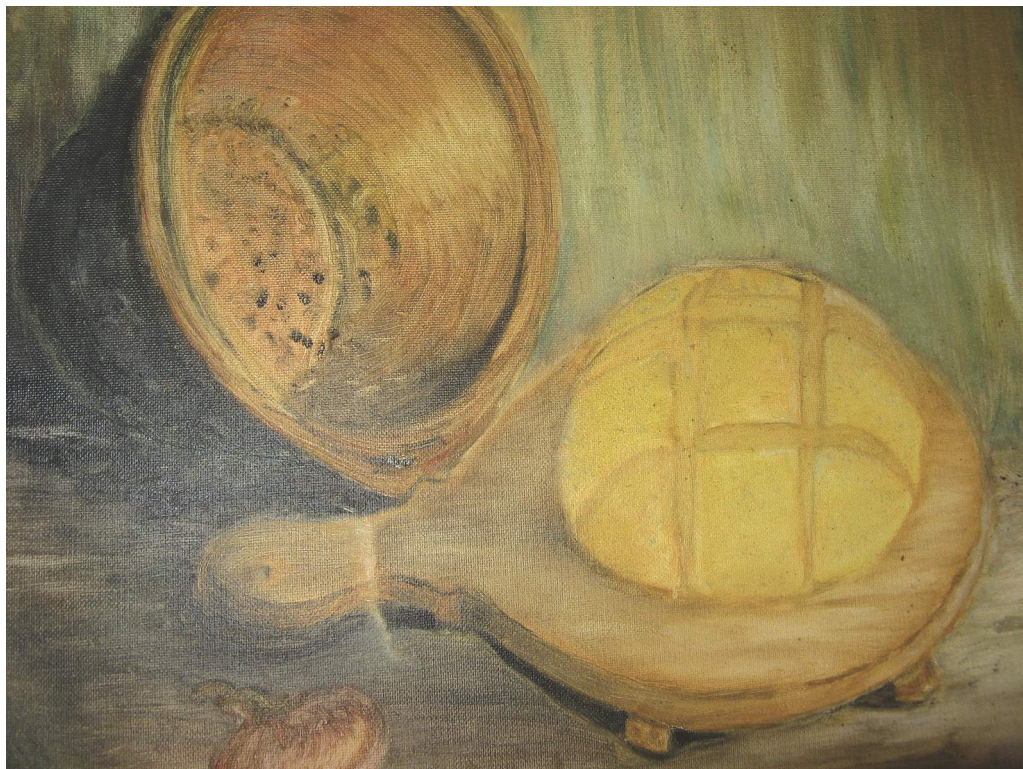
E-mail: izid-tk@volja.net

Veseli božič in srečno novo leto 2014!

Poklon polenti

Kruha je bilo bolj malo. Le ob praznikih ali ko smo pričakovali goste ali pa, ko smo imeli delavce za razna kmečka opravila (npr: ob košnji, spravilo sena in podobno). Bila pa je polenta vsak dan.

Tekst in foto: Helena Vuk

Poklon polenti tudi v sliki

Ko si se v zgodnjih jutranjih urah sprehodil po vasi je iz vsake hiše vonjalo po polenti. Polenta z

mlekom- včasih zabeljena z ocvirki je bil vsakodnevni zajtrk. Kadar je kdo pomagal pri delu

na polju, gozdu ali v senožetih je bil poleg polente toč (šalamov ali pršutov golaž) ali pa sir. Na lopar zvrnjena rumena dišeča polenta z nitjo razrezana na enakomerne kose je vabila družino k mizi. Na mizi poleg je bil še lonček s črnim vinom iz katanje. V jeseni in čez zimo se je pil jabolčni mošt. V jeseni, ko je dozorel kostanj, smo zvečer skuhali kostanj, ga olupili malo več in ga shranili še za zajtrk. To so bile burice, ki smo jih jedli z mlekom.

Takrat se je kuhala polenta opoldne z jedmi, vezanimi na ta čas (tenfane bržote, okisan fižol zabeljen z ocvirki, tenfana kislata repa). Ko smo zaklali prašiča so se jedi obogatile še z tovrstnimi dobrotami. Jedi za si oblizat prste.

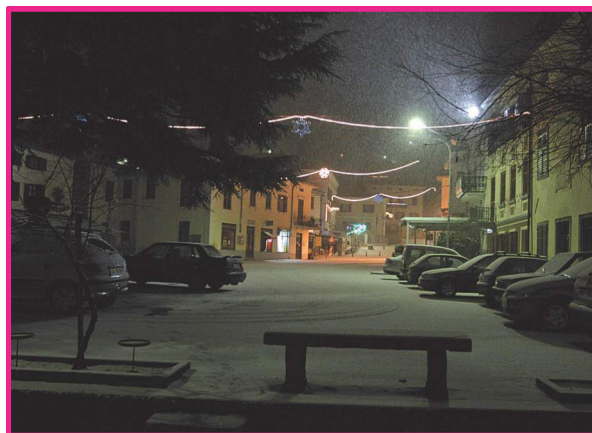
Kosi polente, ki so ostali od zajtrka ali kosila se je pri naslednjem obroku popeklo na ognjišču. Na rezine narezana se je položila na trpiž (kovinski podstavek). Pod trpiž se je pogrebilo malo oglja in polenta se je popekla in ogrela.

Danes smo že tako daleč, da lahko polento kupimo zavito v plastično vrečko ali polento, ki jo kuhamo le dve minuti - oboje kupimo lahko v vsakem marketu. Vendar se ta polenta ne more primerjati s polento kuhano v kotliču. Postrgali smo tudi skorjo v kotliču. To je bil naš čips.

Da ne bi morda komu prišlo na misel, da bi žalil to našo polento vsakdanjo. Ob njej so zrasle generacije in nasitila je številne družine.

NAPOVEDNIK

23.12.2013 Ob 18.00	Družinski odnosi	Dom Valentina Staniča Ročinj	Sambad
24.12.2013 Med 9.00 in 12.00	Predbožično srečanje vseh generacij	Medgeneracijski center »Pri Tinci«	DU Deskle Anhovo
26.12.2013 Ob 14.00	Pohod na Jelenk z baklami	Športni park Morsko	ŠD Morsko
26.12.2013	Štefanovo v Levpi	Večnamenski objekt Levpa	ŠKTD Levpa
26.12.2013	Žegnanje konj	Levpa	Konjeniško društvo Korada
27.12.2013 Ob 17.00	Novoletno srečanje krajanov	Občinski trg v Kanalu	TD Kanal
27.12.2013	Mednarodni turnir v mali odbojki	Športna dvorana Kanal	OK Neptun Kanal
28.12.2013 Med 8.00 in 12.00	Tržni dan	Tržnica Kanal	Občina Kanal ob Soči
31.12.2013 Ob 18.00	Silvestrovanje v domu pod Ježo	Dom pod Ježo	PD Valentin Stanič Kanal
31.12.2013 Ob 21.00	Silvestrovanje vseh generacij	Medgeneracijski center »Pri Tinci«	DU Deskle Anhovo

SESTAVIL Boris K	RIMSKI GRIČ	AMERIŠKA ROCK SKUPINA	HITER POLJSKI PLES V 3/4 TAKTU	SLOVAŠKI PEŠNIK MIROSLAV	SREČNO 2014	SKUPINA GENSKO ENAKIH ORGANIZMOV	JED IZ RIŽA, MESA IN DODATKOV	ALPSKE REŠEVALNE SANI	VEČERNI OBROK HRANE	POVRŠIN. MERA
STARA MERA ZA VINO					MOLZNA ŽIVAL					
SLOVENSKI FILMSKI STUDIO					SLADKA ŽGANA PUJAČA					
LETALEC (ŽARG.)					BOJAN ČOP					
										GLAVNO MESTO FRANCOS. DEPARTMAJA CALVADOS
								EVGEN CAR		
								JEZERO NA FINSKEM		
MOST	NAJMLAJŠI ODDELEK JURE (GEOL.)	KOCKA (LAT.)	SOCVETJE IGLAVCEV	ANTON AŠKERC	PERJE PRI REPI					
						EDVARD KARDELJ PRVI IZRAELSKI KRALJ				
KOPICA, MNOŽICA, VELIKA KOLIČINA							RAVSANJE (POG.) VPITJE NA VES GLAS			
REKA IN FJORD NA NORVEŠKEM						VRSTA PADAVIN SAMOSTOJ. HIŠA		AMERIŠKA PISATELJICA AMY PRIJATELJI FRANCOSKEGA		
IME SKLADATELJA DELIBESA				NEMŠKA IGRALKA KARIN SUH PUŠČAV. VETER		OMOTICA, (MED.) NOVOZE- LANDSKA DOMAČINKA			ELEKTRONKA S TREMI ELEKTRODAMI	IZDELOVAL. CAJN
NAVIŠJI VOJAŠKI ČIN V BIVŠI JUGOSLAVIJI, PODELJEN TITU	MEGLA V INDUSTRIJ. SREDIŠČIH, POMEŠANA Z DIMOM	KRAJ PRI SLOVENSKIH KONJICAH PRIPADNIK HIPUJEV				KRUŠNE NEČKE, LEŠENO KORITO ZA TESTO AGAVI PODOBNA RASTLINA REKA V SRBUJI			TANJA CEGNAR PRAVNI AKT	
SAŠO HRIBAR			MANJŠE TISKARŠKE ČRKE OBROBA, ZAVIH			EHO, ODMEV KONICA, ŠPICA		MRŽNJA, SOVRAŠTVO (KNJIŽ.) RUSJANOVO LETALO		
SLOVENSKI TELOVADEC CERAR				KOVINA OKROG SODA ANTON NANUT			PREMAZ NA PONVI LOUIS ADAMIČ			
LAPOR (NAR.)					SKOK PRI UMETNOST. DRSANJU			ELEKTRONKA Z DVEMA ELEKTRODAMA		
OZKONOSA OPICA IZ JV. AZIJE					OTKA PRI PLUGU, RALKA			UDELEŽENEC SINJSKE VITEŠKE IGRE		

AKOV: mera za vino RATIO: tiskarske črke OPOKA: lapor MENTRGA: les, korito TORA: del biblije GALOFIL: prijatelj francoskega

UREDNIŠKI ODBOR IN POŠILJANJE PRISPEVKOV

POPRAVKI

V Mostu št. 39 je v podnapisu fotografije v članku "Podpisali pismo o nameri z obrtno cono" izpadel del teksta. Celoten podnapis bi se moral glasiti: Podpis pisma o nameri za vzpostavitev obrtne cone (z leve: član uprave Salonit Anhovo dr. Tomaž Vuk, župan občine Kanal Andrej Maffi, predsednik uprave Salonit Anhovo Dragan Marinič). Foto: Salonit Anhovo

V prispevku Stoletje in pol gasilstva v Kanalu (Most, št. 39) pa na fotografiji s podnapisom »Kanalne gasilke« niso gasilke iz Kanala, temveč iz PGD Avče.

NAVODILA ZA POŠILJANJE PRISPEVKOV:

Članke za Most pošljite na e-naslova: lea.sirok@gmail.com in mostkanal@gmail.com ali po pošti na naslov:

TIC Kanal, Pionirska 2, 5213 Kanal, s pripisom: ZA MOST.

- Teksti in fotografije morajo biti opremljeni z imenom avtorja.
- Tekst je lahko v formatu Microsoft Office s končnico .doc ali Open Office s končnico .odt.
- Fotografije naj bodo v formatu .JPG in naj bodo primerno velike resolucije sicer niso ustrezne za tisk.
- Če jih pošiljate v digitalni obliki, nam tekst in fotografije pošljite v dveh ločenih priponkah.
- Da bi bila spletna stran Mosta čim bolj aktualna, nam prispevke pošljete čim prej. Nikakor ni potrebno čakati na poziv o zbiranju prispevkov. Vse, kar je objavljeno na spletni strani Mosta, praviloma objavimo tudi v tiskani izdaji, ki pa seveda izide šele konec vsakega četrtletja.
- Na spletni strani lahko preko strani youtube (www.youtube.com) objavite tudi video zapise.
- Če bi prispevke radi sami objavljali na spletu, nam to sporočite.
- Spletni Most: <http://www.mojaobcina.si/kanal-ob-soci/>.

Keramika na prostem

Izvirna ideja, dobra mera ustvarjalnosti in doslej zaraščen prostor je dobil dodano vrednost. To bi lahko rekli za "park Pečno", ki ga je uredil Primož Kožuh. Nad svojo hišo je namreč uredil sprehajalno pot in kolesarsko stezo. V naravni prostor pa je v sodelovanju s partnerko Lijano Jurečič, ki je članica Kluba keramikov Kanal postavil keramične figure. Tako je tu nastala nekakšna forma viva. "Keramiko na prostem" so na ogled odprli 7. decembra.

Foto: Primož Kožuh

- Minus + Plus

+ Plus

Učenci kanalske in kobarške osnovne šole so v novembru s pomočjo članic Društva upokojencev Kanal in učiteljic izdelovali novoletne voščilnice. Zbralo se jih je več kot trideset in izdelali so, kakor sami pravijo, številne čudovite vizitke. Ponudili so jih tudi na tržnici. zbrane prispevke pa namenili šolskemu skladu. Čeprav so bili različnih starosti, je bila ustvarjalnica, poudarjajo, za vse zabavna in zanimiva.

Foto: OŠ Kanal

Na novo osvetljena cedra na 'placu' je razsvetlila center Kanala in razveselila krajane. A ne čisto vseh. Del Kanalcev meni, da bo »božično-novoletno drevo«, potem ko mu bodo s krošnje odstranili lučke, z debela pa električno omarico, ostalo samo še cedra, obžagana v obliki smreke. Glede na to, da je mogočna cedra vpisana na seznam naravnih znamenitosti Slovenije lokalnega pomena, ne gre dvomiti, da so pri izdelavi njene nove oblike sodelovali strokovnjaki.

Foto: Toni Dugorepec